

To'on yó'o kían nì taa San Juan, ña ká'an sa'a Jesús

Nì nduu na kúu to'on iin ñayuu

1 ¹ Sa daá ió va na kúu to'on, dá nì kasá'á sa'a ñayuú, ta na kúu to'on yó'o sa daá ió va na xí'ín Ndios, ta sa daá kúu vá ná Ndios. ² Ta ndá mií sa'a, sa daá ió va na yó'o xí'ín Ndios. ³ Ta xí'ín ndá'a mií ná nì kava'a Ndios ndidaá tá'an ña'a. Chì tá koó ná, ta kúu ni iin tó'on ta'on ña'a ió ñayuú yó'o o kóo, ní kúu. ⁴ Ta mií ná kedaá xí'ín ndidaá tá'an ña'a, dá takían, ta noón kúu na dátoon ñaxintóni ñayuu. ⁵ Ta noón kúu na dátoon noo iin naá, ta va'ará iin naá nda'o, ko kándéé ta'an vaan xí'ín ná.

⁶ Ta mií Ndios nì tanda'á iin taa naní Juan nì kii na, ⁷ ña kì'o na kuendá sa'a mií na dátoon noó ñayuu, dá ná kandísa ñaá ndidaá ñayuu kee Juan. ⁸ Tído o duú mií Juan kúu na dátoon noó ñayuu, sava'a iin na kì'o kuendá sa'a vá ná kúu Juan.

⁹ Ta na miían ndaa kuiti dátoon noó ñayuu kúu na nì kii ñayuú yó'o. ¹⁰ Nì sa io na ñayuú yó'o, ta va'ará xí'ín ndá'a mií ná nì kava'a Ndios ñayuú yó'o, tído ko ní nákonì ta'on ñaá na ndéi ñayuú yó'o ndá yoo kúu ná. ¹¹ Ta nì kii na nì sa io na tein na ñoo mií ná, tído ko ní natiin va'a ñaá ná. ¹² Tído ndi ndáa mií vá na nì natiin va'a ñaá, ta nì kandísa ñaá ná, noón kúu na nì nì'i ña kakuu na de'e Ndios nì kee na. ¹³ Ta ko kúu ná de'e Ndios sa'á ña nì kixi na tein nì iin taa, ta ko kúu ná de'e Ndios sa'á ña nì naki'in tá'an taa xí'ín ñadi'í ra, ta ko kúu ná de'e Ndios sa'á ña kátoó ñayuu kandeì de'e na. Di'a kúu ná de'e Ndios, chì kì'o dión kóni mií Ndios.

¹⁴ Ta mií na kúu to'on yó'o nì nduu iin ñayuu, ta nì sa io na tein yó, ta nì xini xí'ín noó ndu ña ká'ano nda'o choon kómí ná, ta choon kómí ná ná'a ña iin tó'on mií ná kúu de'e Ndios. Ta nì chití ná xí'ín ña kú'u ini na sa'a yo, ta nì chití ta'ani na xí'ín ña ndaa. ¹⁵ Ta nì xì'o Juan kuendá sa'a ná, chì di'a nì kaa na:

—Nì ka'in sa'á na yó'o tá nì ka'in xí'ín ndó ña mií na vej sata yú'u kúu na ndáya'i cháa ka o duú yu'u. Chì sa daá ió va na o duú yu'u —kaá Juan.

¹⁶ Ta sa'á ña kómí ná choon ká'ano yó'o, sa'á ñoó ndidaá vá yó ní'i iin ña manì ká'ano cháa ka noó ña manì nì sa io mií noó. ¹⁷ Chì xí'ín ndá'a Moisés nì kemáni Ndios ley na noo yo, tído noo Jesucristo nì natiin yó ña manì xí'ín ña ndaa. ¹⁸ Ni iin tó'on ta'on ñayuu ko ní xini ndí káa Ndios, tído iin tó'on dinì de'e na, na ió nduú xí'ín tatá Ndios, noón kúu na nì kii nì na'a ñaá ná noo yo.

Di'a kua'an ña ni ka'an Juan, na dákodo ndúta ñayuu

¹⁹ Tá'an ña yó'o kúú kuendá ni xi'o Juan, chi ta Israel né'e choon ñoo Jerusalén ni tanda'á rá ta duti xí'in ta levita ni sa'an ra ni ndato'on rá Juan ndá yoo kúú ná, ta di'a ni kaa ra xí'in ná:

—¿Ndá yoo kúú mií ní?

²⁰ Dá ni ka'an ndaa Juan ndá yoo kúú ná. Ta ni ña'a ta'on ko ní chíde'é na, di'a ni xi'o ndaa na kuendá, chi kaá na:

—Ko kúú ta'on yu'u na kúú Cristo, na dákaki ñaa.

²¹ Dá ni ndato'on tuku ñaa rá:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá? ¿Á profeta Elías kúú ní?

Dá ni kaa na:

—Koó, ko ta'on ñaa kúú yu'u.

—¿Á mií ní kúú profeta, na ni kaa Ndios tanda'á ná kasaa noo ndú'u?
—kaá ra.

Dá ni kaa na:

—Koó, ko ta'on ñaa kúú yu'u.

²² Dá ni kaa ra xí'in ná:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá? Ka'an ní xí'in ndú, dá ni'i ndú ndi koo kast'on ndu xí'in ra ni tanda'á ñaa vei ndu. ¿Ndi kaá ní sa'a mií ní?

²³ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Yu'u kúú na káyu'ú noo kúú yukú ichi: “Konó ndó iin ichi ndaa noo na kúú sato'o yo” —táto'on ni kaa profeta Isaías.

²⁴ Ta taa ñoo kúú ra ni tanda'á ta fariseo ni sa'an ra, ²⁵ ta ni ndato'on rá Juan, ta kaá tuku ra xí'in ná:

—¿Ndiva'a dákodo ndúta ní ñayuu tá ko kúú ní na kúú Cristo, o profeta Elías o mií profeta ni kaa Ndios tanda'á ná kii, tá dáá?

²⁶ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Yu'u kúú ra dákodo ndúta ñayuu xí'in takuii va, tído tein mií ndó xionoo iin ka na ko ná'á ndó. ²⁷ Ta noón kúú na vei sata yu'u, ta ndaya'i cháa ka na o duú yu'u, sa'á ñoo ni yó'o ndisa ná ko kánian ndaxi yu'u
—kaá na.

²⁸ Ndidaá ña yó'o ni kuu ñoo naní Betábara noo kúú iin ka xoo yuta Jordán noo sa xionoo Juan sa dakódo ndúta ná ñayuu.

Jesús kúú léko ni kii noo mií Ndios

²⁹ Tá ni kasandaá iin ka kuu, dá ni xini Juan ña vei Jesús, dá ni kaa na:

—Kande'é ndó, na vei kaa kúú léko mií Ndios, na dítá kuachi kómí ñayuu noo Ndios. ³⁰ Ta na kaa kúú na sa xi'o yu'u kuendá sa'a noo iin rá iin ndó, dá chi ni kaa xí'in ndó ña sata yu'u vei iin ka na, ta ndaya'i cháa ka na o duú yu'u, dá chi sa daá ió va na o duú yu'u. ³¹ Ta ni yu'u ko ní sa na'á ndá yoo kúú ná, tído ni kasáai dákodo ndútaí ñayuu, dá kana'á ñaa na Israel —kaá na.

³² Ta n̄i x̄i'lo ta'ani Juan kuendá sa'á ña n̄i xini na, ta kaá na:

—N̄i xini n̄i noo Espiritu īi Ndios nda induú kaa, ta kaa na táto'on k̄i'lo kaa iin paloma, dión kaa na n̄i noo na n̄i sa io kuií na x̄i'ín Jesús. ³³ Ko ní sa na'á ta'on yu'u nda yoo kúu ná, tído di'a n̄i kaa mií na n̄i tanda'á yu'u vei dákodo ndútaí ñayuu x̄i'ín takuí: “Tá n̄i xinon n̄i noo Espiritu īi sata iin taa, ta n̄i kandoo na ió kuií na x̄i'ín ná, noón kúu na dákodo ndúta ñayuu x̄i'ín Espiritu īi.” ³⁴ Ta ndidaá ña yó'o n̄i xini, sa'á ñoó x̄i'oi kuendá ña miían ndaa kuiti na kaa kúu de'e Ndios —kaá na.

Di'a n̄i kuu tá n̄i kasá'á kana Jesús taa kanoo x̄i'ín ná

³⁵ Iin ka kuu, dá nákaa Juan x̄i'ín uu taa xionoo x̄i'ín ná. ³⁶ Dá n̄i xini na Jesús yá'a na kua'an na ñoó, dá n̄i kaa na x̄i'ín taa ñoó:

—Kana'á ndó ña taa kaa kúu léko mií Ndios.

³⁷ Tá n̄i seídó'o ndi nduú taa xionoo x̄i'ín Juan ña n̄i ka'an na sa'a Jesús, dá n̄i kee ra tákuei ra Jesús kua'an ra. ³⁸ Dá n̄i nandió koo Jesús n̄i sa nde'é ná taa ñoó, chi n̄i xini na ña tákuei ñaá rá vei ra. Dá n̄i kaa na x̄i'ín rá:

—¿Á ndá ña'a kóni ndo?

Dá n̄i kaa ra x̄i'ín ná:

—Rabí, ¿ndeí kúu ve'e ní? —kaá ra. (Rabí kóni kaa maestro.)

³⁹ Dá n̄i kaa na x̄i'ín rá:

—Nakíi ndo ná ko'o, dá koni ndo —kaá na.

Dá n̄i sa'an ra x̄i'ín ná, dá n̄i xini ra noo ió na. Dá n̄i kandoo ra n̄i sa ndei ra x̄i'ín ná sakuaá dáá ñoó, dá chi sa ka komi sa'ini kíán.

⁴⁰ Ta Andrés, ta kúu ñani Simón Pedro, nákaa tein ndi nduú taa n̄i seídó'o ña n̄i ka'an Juan ñoó, ta n̄i sarkuei ra sata Jesús kua'an ra. ⁴¹ Dá n̄i kee Andrés kua'an ra. Dá tá n̄i naní'i rá ñani ra Simón, dá n̄i kaa ra x̄i'ín rá:

—N̄i naki'in tá'an ndu x̄i'ín na kúu Mesías —kaá ra. (To'on yó'o kóni kaa Cristo, na dákaí ñaá.)

⁴² Dá ndáka ñaá rá n̄i kasáa ra noo Jesús. Dá n̄i sa nde'é ñaá Jesús, dá n̄i kaa na x̄i'ín rá:

—Yo'ó kúu Simón, de'e Jonás, tído viti nda Cefas kananón —kaá na. (To'on yó'o kóni kaa Pedro.)

Di'a n̄i kuu tá n̄i kana Jesús Felipe x̄i'ín Natanael ña kanoo ra x̄i'ín ná

⁴³ Iin ka kuu ñoó, dá n̄i chikaa ini Jesús ko'on na chí kuendá Galilea di'a. Dá n̄i naki'in tá'an na x̄i'ín iin ta naní Felipe, dá n̄i kaa na x̄i'ín rá:

—Nakíi, kanooón x̄i'ín yu'u.

⁴⁴ Ta Betsaida kúu ñoo Felipe ñoó, ta ñoó ta'ani kúu ñoo Andrés x̄i'ín Pedro. ⁴⁵ Dá n̄i naní'i tá'an Felipe x̄i'ín ra naní Natanael, dá n̄i kaa ra x̄i'ín rá:

—Ni naní'i ndu'u na kasaa dákaaki ñaa táto'on ká'an ley Moisés xí'in ña ni taa profeta. Ta na yó'o naní Jesús, na kúu de'e José, na ñoo Nazaret.

⁴⁶ Dá ni kaa Natanael xí'in Felipe:

—¿Á ndaa ña va'a kana ñoo Nazaret, ká'an yo'ó?

Dá ni kaa Felipe xí'in rá:

—Nakíi ná ko'o, dá konon.

⁴⁷ Dá tá ni xini Jesús ña ni kuyati ta naní Natanael ñoo vei ra, dá ni kaa na:

—Kana'á ndó, yó'o vei iin ra mi'an ndaa kuiti kúu ta Israel, ta kúu rá iin taa ndaa.

⁴⁸ Dá ni kaa ra xí'in Jesús:

—¿Ndí ni kee ní ná'á ní yu'u?

Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Nda rá ko ñá'a naki'in tá'an Felipe xa'an xí'ón, nda daá vá ni xini i'ón sa'a iin taño'ó.

⁴⁹ Dá ni kaa Natanael ñoo xí'in Jesús:

—Maestro, mi'an ndaa mií ní kúu de'e Ndios, ta mií ní kúu rey noó na Israel.

⁵⁰ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á kándísón ña dión kían sa'á ña ni ka'in xí'ón ña ni xini i'ón sa'a iin taño'ó? Ña ná'ano cháa ka kían ko'on konon kee yu'u o duú ña ni xinon viti.

⁵¹ Dá ni kaa ta'ani na xí'in rá:

—Mi'an ndaa ká'in xí'ón ña viti chí noo konon kanonó induú káa, ta konon noo ángel kii na noo na ni nduu taa ñayuú yó'o, ta konon nana na no'o na induú.

Di'a ni kuu tá ni sa io iin víko tánda'a ñoo Caná

2 ¹ Dá tá ni ya'a oni kuu, dá ni sa io iin víko tánda'a ñoo Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea, ta ñoo nákaa naná Jesús. ² Ta ni kana ta'ani na Jesús ña kían ko'on na víko ñoo xí'in ta xionoo xí'in ná. ³ Ta tein ndéi na noo ió víko ñoo, kúu ni ndi'i vino, dá ni kaa naná Jesús xí'in ná:

—Ni ndi'i va vino na.

⁴ Dá ni kaa Jesús:

—¿Ndiva'a ká'an ní dión xí'in yu'u, naná? Chi kámani vá kasandaá hora na'a yu'u choon kómíi noo ñayuu.

⁵ Dá ni kaa naná na xí'in ta dánduu vino ñoo:

—Koo ini ndo kee ndó ndi ndaa mií ña'a xíka de'i noo ndo.

⁶ Ta ñoo ndíta iño kidi yuu noo kaño'o takuíi, ña kéchón na Israel ndúvii ná mií ná noo Ndios. Ta kéta ini iin iian sá ño'o táto'on uu o oni yoo ná'ano takuíi. ⁷ Dá ni kaa Jesús xí'in ta dánduu ñoo:

—Kua'an ndo dáakúti ndó kidi yuu káa xí'in takuíi.

Dá n̄i sa'an ra n̄i dakútí kwei raan xí'ín takuíí. ⁸ N̄i ndi'i, dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Taó ndo cháá rá viti, ta kua'an ndo ki'o ndó ra noó ta ká'an víko yó'o.

Dá n̄i xi'o ra takuíí ñoó noo ta ká'an víko ñoó. ⁹ Dá n̄i xirndodó rá takuíí n̄i nduu vino ñoó, tído ko ná'á rá ndeí n̄i kee rá. Ta ná'á vá ta dánduu ñoó ña takuíí ñó'o ini kidi ñoó vá kúú rá. Dá n̄i kana ta ká'an víko ñoó ta kúú tonó ñoó, ¹⁰ dá n̄i kaa ra xí'ín rá:

—Ndeí kúú mií vá noo ió víko, dinñó'ó ka xi'o ra vino va'a noó na n̄i kana ra, dá tá sa n̄i kuu kua'a xí'í na, dá kásá'á rá dánduu ra vino nóo. Tído mií ní n̄i sa ne'e va'a ní vino va'a yó'o, dá dánduu ní ra nda noo ndí'í —kaá ra.

¹¹ Ña yó'o kúú ña ká'ano mií noó n̄i kee Jesús. Ta ñoo noó n̄i kee naan naní Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a. Ta ki'o dión n̄i na'a na mií ná ña ká'ano nda'o choon né'e na, ta kúú n̄i kasá'á kándéé cháá ka iní ñaá ta xionoo xí'ín ná. ¹² N̄i ndi'i daá, dá n̄i naxino na ñoo Capernaum xí'ín naná na xí'ín ñani na xí'ín ta xionoo xí'ín ná, ta ko ní sá ndei na'á ta'on na ñoo ñoó.

Di'a n̄i kuu tá n̄i taxí Jesús ta náka'an nda'i kua'an ra sata vé'e ño'o ká'ano

¹³ Ta sa n̄i kuyati víko pascua, ña kéká'ano na Israel, sa'á ñoó n̄i naki'in Jesús konana na kua'an na ñoo Jerusalén. ¹⁴ Tá n̄i saa na, dá n̄i ku'u na yé'é ño'o ká'ano, kúú n̄i xini na ndeí ta díkó chee, ta dao ka ra díkó léko, ta dao ka ra díkó paloma, ta dao ka ra ndeí nádaon di'ón.

¹⁵ Dá n̄i kava'a na iin chirrión xí'ín yó'o, dá n̄i kasá'á ná taó ndí'i na ndidaá ta ñoó xí'ín léko, xí'ín chee ñoó kua'an ri sata vé'e, ta n̄i sata ni'ini na di'ón nádaon dao ka ta ñoó, ta n̄i dandió kao na mesa ra; ¹⁶ dá n̄i kaa na xí'ín ta díkó paloma ñoó:

—Taó ndó ndidaá ña'a xaan, ta o sa kée ndó ve'e tatái kakuuan iin ve'e noo kúya'i ña'a.

¹⁷ Dá n̄i ndusaá ini ta xionoo xí'ín ná ña ká'an tuti ij Ndios di'a: “Ío ña kuui sa'á ña ndó'i sa'a ve'e ní.”

¹⁸ Dá n̄i kaa ta né'e choon noó na Israel xí'ín ná:

—¿Ndí kían ká'ano na'a ní noo ndú'u, dá ná kandía ndu'u ña ió choon noo ndá'a ní kee ní ña yó'o?

¹⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Va'ará ná dákoon ndó ve'e ño'o yó'o, tído tixi oni kuu, kúú sa nachikani tuku vei ña.

²⁰ Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Uu diko iño toon kua n̄i kava'a ve'e ño'o yó'o; ta, ¿ndiva'a ká'an ní ña tixi oni kuu sa nachikani tuku nían? —kaá ra.

²¹ Tído ve'e ño'o ni ka'an na sa'a kúu yikí koño na. ²² Ta nda kuu ni nataki na, dá ni ndisaá ini ta xionoo xí'in ná ña ni ka'an na dión, ta ni kandisa ra noo ká'an tuti iñ Ndios sa'a ná, ta ni kandisa ta'ani ra ña ni ka'an mií ná.

Ná'á Jesús táto'on kúu níó iin rá iin yó

²³ Ta xian nani nákaa Jesús ñoo Jerusalén ñoo tein kuu víko pascua ñoo, kua'á nda'o ñayuu ni kandisa ñaá sa'a ndidaá ña ná'ano ni kee na noo ná. ²⁴ Tído ko ní kándisa Jesús ña miñan ndaa ni kandisa ñaá ñayuu ñoo, dá chi sa ná'á vá ná táto'on ki'o kúu níó iin rá iin na, ²⁵ ta ko xinnó'ó ta'on na ni iin tó'on ñayuu, dá ki'o na kuendá sa'a iin rá iin ñayuu, dá chi ná'á vá ná táto'on ki'o kúu níó ná.

Ká'an Jesús xí'in iin taa naní Nicodemo ña kánian nakaki saá yo

3 ¹ Ió iin ta fariseo naní Nicodemo, ta né'e ra choon ká'ano noo ta Israel. ² Dá ni sa'an ra iin sakuaá noo ió Jesús, dá ni kaa ra xí'in ná:

—Maestro, ná'á ndu'u ña ni tanda'á Ndios mií ní vei ní kakuu ní iin na dána'a noo ndu, dá chi kée ní ña ná'ano, ta ni iin ñayuu ko kándeé kee ña ná'ano tá ko ió Ndios xí'in ná.

³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Miñan ndaa ná ka'in xí'in ní ña tá ná o náakaki saá ñayuu, dá kían o koní ta'on na ndu'u na tixi ndá'a Ndios.

⁴ Dá ni kaa Nicodemo xí'in ná:

—¿Ndi koo nakaki saá tuku iin taa sa ni kuyatá? ¿Á kuu ndu'u tuku ra tii naná ra, dá nakaki saá ra?

⁵ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Miñan ndaa ná ka'in xí'in ní ña tá ni kaki oon ñayuu xí'in takuí, ta ko ní náakaki saá na kee Espíritu iñ Ndios, dá kían o koní ta'on na ndu'u na tixi ndá'a Ndios. ⁶ Dá chi ñayuu ni kaki oon ñayuú yó'o, kuendá ñayuú yó'o va kúu ná. Tído na káki saá kée Espíritu iñ, noón kúu kuendá mií Espíritu iñ. ⁷ Ta ná dá'a ni naá téi ini ní koni ní ña ká'in xí'in ní ña kánian nakaki saá ní. ⁸ Chi kían táto'on kúu tachi, dá chi xoo di'a xoo di'a kanaan, ta seídó'o yó kanaan, tído ko ná'á ta'on yó ndeí ni kixian, ta ndeí kua'an. Ki'o dión kúuán xí'in ñayuu ni náakaki saá ni kee Espíritu iñ.

⁹ Dá ni kaa Nicodemo:

—¿Ndi kuu, dá koo di'a?

¹⁰ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Mií ní kúu iin maestro noo na Israel. Ta, ¿ndiva'a ko kándaá ini ní ndi dándáki to'on ni ka'in xí'in ní? ¹¹ Miñan ndaa kuiti ná ka'in xí'in ní ña ká'an ndu xí'in ñayuu sa'a ña ná'á ndú, xí'in sa'a ña ni xini xí'in noo ndú. Ta xí'o ndu kuendá sa'a ña yó'o va, tído ko kóni ta'on ndo'ó natiin

ndó tō'on, ña xí'o ndu kuendá sa'a. ¹² Ká'in xí'ín ní sa'á ña'a ió ñayuu yó'o va, tído kō kándísa ta'on nían. ¿Ndi koo ka ví kandísa ní tá ná ka'in xí'ín ní sa'á ña'a ió induú noo ió Ndios? ¹³ Dá chi ni iin tó'ón ñayuu kō ní kaa ko'on induú. Sava'a na nī kaa kúú na nī noo nī kasáa. Ta na yó'o kúú na nī nduu taa ñayuu yó'o, dá chi mií ná kúú na nī sa io induú. ¹⁴ Táto'on kī'o nī chirkaa Moisés iin koo nī kava'a xí'ín kaa kuaán yukú ichí ñoó, kī'o dión ta'ani kánian karkaa na nī nduu taa ñayuu yó'o kee ñayuu, ¹⁵ dá kían ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini ñaá, ni iin kuu ta'ón o kuú na, di'a koni na kataki chíchí ná.

Kī'o di'a kóni Ndios na ndéi ñayuu yó'o

¹⁶ 'Chi sa'á ña kú'u nda'o ini Ndios sa'á ñayuu ndéi iin ní kúú ñayuu, sa'á ñoó nī xī'o na iin tó'ón dinī de'e na nī kasáa na ñayuu yó'o, dá kían ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini ñaá, ni iin kuu ta'ón o kuú na. Di'a koni na kataki chíchí ná. ¹⁷ Dá chi kō ní tánda'á Ndios de'e na kasaa na ñayuu yó'o ndaka na kuendá sa'á kuachi ñayuu. Di'a nī kasáa na, dá koni iin rá iin ñayuu ni'í ná ña káki na sa'á mií ná.

¹⁸ 'Dá chi ndidaá na kándéé ini ñaá, kō kánian chiya'i na sa'á kuachi na. Tído na kō ní xíin kandeé ini ñaá, noón kúú na kánian chiya'i sa'a kuachi kée na, dá chi kō ní kándéé ini na na kúú iin tó'ón dinī de'e Ndios. ¹⁹ Ta kánian chiya'i na sa'á kuachi kée na, dá chi nī kasáa na dátoon noo ñayuu, tído nī kee cháá ka ñayuu sa'á noo íin naá, dá chi ndino'o ña kini kée na. ²⁰ Dá chi ndidaá na kée ña kini, kañó'ó ná ña ndaa dátoon noo ñayuu, ta ni kō kúyati na noo tóon ña, dá kían ná dá'a ni natuu ndidaá ña kini kée na. ²¹ Tído na kée ña ndaa, noón kúú na natuu yati noo ndato tóon, dá katuu ndi'i ña va'a kée na sa'á ña kúú ná ñayuu Ndios.

Jesús kúú táto'on iin yíi, ta Juan kúú amigo na

²² Tá nī ndi'i, dá nī sa'an Jesús xí'ín ta xíonoo xí'ín ná chí noo kúú kuendá Judea, ta ñoó nī sa ndei na sa dakódo ndúta ná ñayuu. ²³ Ta Juan sa dakódo ndúta ñayuu chí noo kúú ñoo Enón, yati noo kúú ñoo naní Salim, dá chi ñoó ñó'o nda'o takuí. Ta sa kasáa ñayuu noo ná, ta sa dakódo ndúta ñaá ná, ²⁴ dá chi kámani vá ndadi na ve'e kaa.

²⁵ Dá nī kasá'á ndátó'ón kuáchi ta xíonoo xí'ín Juan xí'ín dao ka na Israel sa'a ndí kían kánian kee ñayuu, dá nduvii ná noo Ndios. ²⁶ Sa'á ñoó nī sa'an ra noo ió Juan, dá nī kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, tá'an taa nī sa io xí'ín ní iin ka xoo yuta Jordán, tá'an ra nī xī'o ní kuendá sa'á noo ñayuu, roón kúú ra xíonoo dakodo ndúta ñayuu, ta kuá'á nda'o na kua'an noo rá.

²⁷ Dá nī kaa Juan xí'ín rá:

—O kándéé ta'on ni iin taa ni'í rá ni iin choon tá kō ní xī'o Ndios ña noo rá nda induú. ²⁸ Ta mií ndó kúú na xí'o kuendá ña nī ka'an yu'u ña

ko kúú ta'on yu'u na kúú Cristo, na dákaki ñaá. Di'a ni ka'in xí'ín ndó ña yu'u kúú na ni tanda'á Ndios veí mií noó, dá kasaa mií ná. ²⁹ Ná'á ndó ña ta ni tandá'a xí'ín iin ñá'a kúú yí'ian. Ta ra né'e tá'an va'a xí'ín ta ni tandá'a ñoó, roón kúú ra iin díin rá, ta seídó'o ñaá rá, ta kádii ini ra tá seídó'o ra noo ká'an ta kúú yí'í ñoó. Kí'o dión ta'ani ndó'o mií yu'u viti, chi ni xinkoo ndi'i ña kádii ini. ³⁰ Dá chi mií'ian ndúsa kánian kandaya'i cháá ka na, ta yu'u kúú na kánian ndunóo di'a.

Ni kii Jesús chí induú

³¹ 'Na ni noo ni kii chí induú, noón kúú na dándáki ndidaá ñayuu. Ta na ndéi noñó'o yó'o, yó'o va ni kaki na, ta ká'an na sava'a sa'á ña ió noñó'o yó'o. Tído na ni kii chí induú, noón kúú na dándáki ndidaá ñayuu. ³² Ta xí'o na kuendá sa'á ña ni xini na xí'ín sa'á ña ni seídó'o na chí induú, tído ko iin ta'on xí'ín natiin va'a ña ká'an na. ³³ Tído ndi ndáa ñayuu nátiin va'a ña ká'an na, noón kúú na xí'o kuendá ña mií'ian ndaa ndisa na ndaa kúú Ndios. ³⁴ Ta na ni tanda'á Ndios ni kasáa, noón kúú na ká'an to'on mií Ndios, chi ni xi'o ndi'i na ndée Espíritu ií ná noo ná, ta ko ní chíki'ó ta'on ñaá ná. ³⁵ Ta kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'a de'e na, ta ni naki'o na ndidaá tá'an ña'a noo ndá'a ná. ³⁶ Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini de'e Ndios koni na kataki chíchí ná. Tído na ko xí'ín kandeé ini de'e Ndios, o koní ta'on na kataki chíchí ná, di'a kasaa ña xido ini Ndios sata ná.

Ndató'ón Jesús xí'ín iin ñá'a ió chí kuendá Samaria

4 ¹ Kúú ni kandaá va ini sato'o yo Jesús ña ni ni'i tó'on ta fariseo ña kua'a cháá ka ñayuu ni kasá'a ndíko ñaá, ta kua'a cháá ka ñayuu dákodo ndúta ná o duú Juan, ² va'ará o duú mií Jesús dákodo ndúta ñaá, ta xionoo xí'ín vá ná kée choon yó'o. ³ Sa'á ñoó ni keta na kuendá Judea kua'an tuku na chí Galilea di'a xí'ín ta xionoo xí'ín ná. ⁴ Ta mií'ian ndúsa kánian ya'a na chí kuendá Samaria di'a, dá saá na Galilea. ⁵ Sa'á ñoó ni saá na iin ñoo naní Sicar, ña nákaa chí Samaria ñoó. Ta yati né'e tá'an ñoo yó'o xí'ín ñó'o ni xi'o oon Jacob noo de'e na José. ⁶ Ta ñoó nákaa iin pozo ni kava'a Jacob. Ta sa'á ña ni kuitá Jesús ni xika na, sa'á ñoó ni sa koo na yú'u pozo ñoó ió na náni'i ndée ná. Ta kíán dao nduú. ⁷ Dá ni kasáa iin ñá'a kuendá Samaria tavaan takuí, dá ni kaa na xí'án:

—Tei cháá takuí xaán ná ko'i.

⁸ Ta ko ta'ón ta xionoo xí'ín ná ñoó ndéi xí'ín ná, chi kua'an ra ñoo nákaa yati ñoó kuiin ra ña'a kasá'an na. ⁹ Dá ni kaa ñá'a Samaria ñoó xí'ín ná:

—¿Ndiva'a xíka mií ní, ta Israel xaán, takuí ko'o ní noo yú'u, chi iin ña Samaria va kúú yu'u? Ta ko né'e tá'an va'a ta'on ndo'ó, na Israel xaán, xí'ín ndu'u, na kuendá Samaria yó'o.

¹⁰ Dá n̄i kaa n̄a xí'án:

—Tá ná kandaā inon sa'á ña va'a kóni Ndios kee na xí'ón, ta ná kandaā ta'ani inon ndá yoo kúú n̄a xíka takuúí ko'o na nooñ, dá kían kaka di'a yo'ó takuúí ko'ón noo yú'u, ta ko'in k̄i'oi takuúí, kirá k̄i'o ña kataki chíchón.

¹¹ Dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—Tatá, ni iin ta'on ña'a ko né'e ní taó ní takuúí, ta konó nda'o pozo yó'o. Sa'á ñoó, ¿ndeí ko'on ní ki'in ní takuúí, kirá k̄i'o ña kataki chíchí ñoó? ¹² Ta, ¿á ndaya'i cháá ka mií ní o duú Jacob, n̄a kúú n̄a sá'ano ve'e ndu? Dá chí noón vá n̄i kava'a pozo yó'o, ta takuúí kána yo'ó sa xi'i mií ná, xí'ín de'e na xí'ín kít̄i n̄i sa ndaka na.

¹³ Dá n̄i kaa n̄a xí'án:

—Ndi ndaa mií vá ñayuu xí'i takuúí ñó'o ini pozo yó'o, noón kúú n̄a nandió kuéi tuku na ichi ini n̄a. ¹⁴ Tído ñayuu ná ko'o takuúí, kirá k̄i'o yu'u noo ná, ni iin kuu ka o nandió kuéi na ichi ini n̄a. Chí takuúí k̄i'o yu'u ko'o na, kiróón kakuu takuúí kana ndita ini n̄a, ta k̄i'o ra ña kataki chíchí ná.

¹⁵ Dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—Tatá, tei ní takuúí ká'an ní sa'a ná ko'o yu'u, dá kían ná dá'a ka ni nandió kooi ichi ini, ta ná dá'a ka ni kixii ki'in takuúí nda yo'ó.

¹⁶ Dá n̄i kaa n̄a xí'án:

—Kua'án kuakón yíion, dá kasaañ.

¹⁷ Dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—Ko ta'ón yíi yu'u.

Dá n̄i kaa n̄a xí'án:

—Ndaa va ká'on ña koó yíion, ¹⁸ dá chí o duú ta'ón yíion kúú ta ió xí'ón viti, va'ará sa o'on n̄i sa kuu yíion. Sa'á ñoó ndani ña ndaa va ká'on.

¹⁹ Dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—Tatá, kandaā ini ña kúú ní iin profeta. ²⁰ Tído dini yúku yo'ó va n̄i sa ndaño'o n̄a sá'ano ve'e ndu'u Ndios, tído ndo'ó, n̄a Israel, kaá ndo ña ñoo Jerusalén va kúú noo kánian kandaño'o yó n̄a.

²¹ Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Naná, kandísa ña ko'in ka'in xí'ón viti, dá chí vei kuu ña ni dini yúku yo'ó, ni ñoo Jerusalén ko kánian ko'on ndo, dá kandaño'o ndó tatá Ndios. ²² Ta ndo'ó, ndaño'o ndava'a va ndó Ndios, tído ndu'u, ná'á vá ndu'u ndá yoo kúú Ndios ndaño'o ndu, dá chí tein n̄a ve'e ndu'u, n̄a Israel, vei n̄a dákaaki ñaá. ²³ Tído sa kua'an kasandaá vá hora, ta viti sa n̄i kasandaāñ, chí n̄a kandaño'o ndisa Ndios kakuu n̄a kandaño'o ñaá xí'ín ndée Espíritu ii, ta kandaño'o ndisa ñaá ná táto'on k̄i'o kóni mií Ndios, dá chí k̄i'o dión kóni mií tatá Ndios ña kandaño'o ñaá ná. ²⁴ Chí Espíritu vá kúú Ndios. Sa'á ñoó n̄a ka'an kandaño'o ñaá, kánian

kandaño'o ñaá ná xí'ín ndée Espíritu ii, ta kánian kandaño'o ndisa ñaá ná tát'o'on kị'o kóni mií Ndios.

²⁵ Dá ni kaaan xí'ín ná:

—Sa ná'á vá yu'u ña kasaa na kakuu Mesías, na kakuu Cristo, na dákaki ñaá. Sa'á ñoó nda ná kasaa mií ná, nda daá ví nakani ndi'i na ndidaá ña ká'an ní sa'a.

²⁶ Dá ni kaa na xí'án:

—Ñaá kúú yu'u, na ká'an xí'ón.

²⁷ Ta mií dáá ñoó ni nandió kuéi ta xíonoo xí'ín ná ni nasáa ra, ta kúú ni naá ini ra sa'á ña ndát'ón ná xí'ín ñá'a ñoó. Tído ni iin tó'ón rá kọ ní ndát'ón: “¿Ndí kían ndát'ón ní xí'ín ñá'a xaan?” o “¿Ndiva'a ndát'ón ní xí'án?”

²⁸ Dá ni dankoo ñá'a ñoó yoo takuiían, dá ni nandió kooán kua'an nó'an ñoo ñoó. Tá ni nasáaan, dá ni kaaan xí'ín ñayuu ñoó:

²⁹ —Nakíi ndo kande'é ndó, chi ni kasáa iin ta, ta ni ka'an ndaa ra sa'a ndidaá ña ni keei. Ndá ndi kuu kúú ná Cristo, na dákaki ñaá.

³⁰ Dá ni kankuei ñayuu ñoó kua'an na kande'é ná noo ió Jesús.

³¹ Ta mií hora daá ñoó ni seí nda'í ta xíonoo xí'ín ná noo ná, chi kaá ra:

—Maestro, kasá'an ní.

³² Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Ío iin ka ña'a ko'on yu'u kasá'in, tído kọ ná'á ta'on ndó ndí kían kían.

³³ Dá ni kasá'á ndát'ón tá'an mií ta xíonoo xí'ín ná ñoó, ta kaá ra:

—¿Á ndá yoo ni kii ni ne'e ña'a kasá'an na, sa'á ñoó ká'an na díon?

³⁴ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Ña'a kasá'in kúú ña kéei ña kóni mií na ni tanda'á yu'u veii, ta dáxinkooi choon ni xi'o na nooi keei. ³⁵ ¿Á kọ ká'an ndo ña kámani komi yoo, dá kasandaá kuu dákée yó? Tído ká'an yu'u xí'ín ndó ña dákáka noo ndo kande'é ndó noó ña ni xiti na, dá chi sa ni ichi vaan, sa ni kuu va dákée yóan. ³⁶ Dá chi na dákée natiin na ya'i na, ta ña dákée na kúú ñayuu natiin ña kataki chíchí ná. Díon, dá kadii nduú ini na ni xiti xí'ín na ni dakée. ³⁷ Ta ndaa va ká'an ñayuu tá ká'an na di'a: “In na kúú na xíti, ta iin ka na kúú na dákée.” ³⁸ Ta yu'u kúú na tanda'á ndo'ó ko'on ndo dákée ndó noó kọ ní xíti ndó, chi dao ka va na ni xiti, ta ndo'ó kúú na keva'a noó ni ndo'o dao ka na ni xiti na —kaá na.

³⁹ Ta kúú kua'á nda'o ñayuu ndéi chí kuendá Samaria ñoó ni kandísa na Jesús sa'á ña ni ka'an ñá'a ñoó sa'a ná, dá chi kaáan: “Ni ka'an ndaa ta ñoó xí'ín yu'u sa'a ndidaá ña'a ni keei.”

⁴⁰ Dá ni kasáa na Samaria ñoó noo nákaa Jesús, dá ni seí nda'í na noo ná ña ná kandoo tóo na xí'ín ná ñoo ñoó. Dá ni kandoo na ni sa io na xí'ín ná uu kuu. ⁴¹ Ta kua'á nda'o ñayuu ni kandísa ñaá sa'á to'on ni ka'an na xí'ín ná, ⁴² dá ni kaa na xí'ín ñá'a ñoó:

—Ko kándisa ka ndu viti sava'a sa'á ña ni ka'on xí'ín ndú, dá chi viti sa ni seídó'o ndu to'on ká'an mií ná. Ta ni kandaá ini ndu ña miían ndaa kuiti kúú ná Cristo, na dákaaki ñaa.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús de'e iin taa kéchóon noo rey

⁴³ Tá ni ya'a uu kuu, dá ni kee na kua'an na chí kuendá Galilea di'a.
⁴⁴ Ta ni xi'o Jesús kuendá ña ni iin tó'ón ta'on profeta ko nátiin ñañó'ó noo na ñoo mií ná. ⁴⁵ Tído tá ni saá na kuendá Galilea, ni natiin va'a ñaa na ndéi ñoo, dá chi ni xini xí'ín noo ná ña ná'ano ni kee na ñoo Jerusalén tein víko pascua ñoo, dá chi ni sa ño'o ta'ani na ñoo. ⁴⁶ Dá ni nandió koo tuku Jesús ni nasáa na ñoo Caná, ña nákaa kuendá Galilea noo ni ndee na takuií ñoo vino.

Ta chí ñoo Capernaum ñoo ió iin taa kéchóon noo rey, ta kú'u iin de'e ra. ⁴⁷ Tá ni ni'i tó'on ra ña sa ni ndusáa Jesús ió na Galilea, ni ndee na kuendá Judea, dá ni sa'an ra ni seí nda'í ra noo ná ña ná ko'on na ve'e ra, ta ná nduva'a na de'e ra, dá chi sa íoan kuu xi. ⁴⁸ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ná o koní xí'ín noo ndo ña ná'ano xí'ín ña ndato kée yu'u, dá kían o kándisa ta'on ndó yu'u.

⁴⁹ Dá ni kaa taa ñoo xí'ín ná:

—Tatá, ná ko'o viti ko ñá'a kuu de'i.

⁵⁰ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Kua'an nó'on, chi sa ni nduva'a va de'ón.

Ta kúú ni kándisa va taa ñoo to'on ni ka'an Jesús. Sa'á ñoo ni nandió koo ra kua'an nó'o rá. ⁵¹ Tá sa kua'an xinó ra noo iin ve'e ra, dá ni kii ta kéchóon noo rá ni ni'i ñaa rá. Dá ni kaa ra xí'ín rá:

—Takí ii vá de'e ní, sa ni nduva'a va xi.

⁵² Dá ni ndato'ón ñaa rá to'on ndá hora ni ndiko'on ini xi. Dá ni kaa ta kéchóon ñoo xí'ín rá:

—Táto'on ka iin sa'ini koni, dá ni ya'a ña daá xí.

⁵³ Dá ni ndisáa ini tatá xi ña mií hora daá ñoo ni ka'an Jesús xí'ín rá: “Sa ni nduva'a de'ón.” Ta ni kándisa rá Jesús, xí'ín ndidaá na ve'e ra.

⁵⁴ Ta ña yó'o kúú ña ká'ano kúú uu ni kee Jesús chí kuendá Galilea tá ni ndee na chí kuendá Judea di'a.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin taa ko kuu kaka ió ñoo Betesda

5 ¹ Ni ndi'i, dá ni kasandaá koo iin víko ká'ano noo na Israel. Dá ni kee Jesús kookaa na kua'an na ñoo Jerusalén. ² Ta ñoo Jerusalén ñoo nákaa iin xían noo naní yé'é léko, ta yati ñoo nákaa iin pila ká'ano noo ño'o takuií, ta naníán Betesda xí'ín yú'u hebreo, ta ndíta o'on ve'e xí'o kátí yú'án. ³ Ta ini ve'e kátí ñoo ndéi kua'á nda'o na kú'u, dao na ko túu noo, dao ka na léngo sa'a, dao ka na ni natií sa'a. Ta ndéi na ndáti na nakandá noo takuií ñoo. ⁴ Dá chi ndá ndi kúu náxino iin ángel

dákandá nā noó takuúí ñoó, ta nā mií noó kasaa dáketa mií tá kandá takuúí ñoó, ta kúú nduva'a va na noo ndi ndáa mií vá kue'e ndó'o na.

⁵ Ta ñoó kándu'u iin taa, ta sa io oko sa'on oni kua kú'u ra.

⁶ Dá nī xini Jesús kándu'u taa yó'o. Tá nī kandaa ini nā ña sa na'a nda'o kú'u ra, dá nī ndato'ón ñaá ná:

—¿Á kónon nduva'ón?

⁷ Dá nī kaa ra:

—Dión kóni, tatá, tído ko iin nī'í dáketa ñaá ini takuúí kaa mií hora kandá ra. Ta iin iin ta'ándá ká'in ko'in dáketai mií, sa kasaa iin ka na keta na.

⁸ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Ndakuiin ndichi viti. Ta naki'in ña'a kándí'ón xaan kane'ón kua'án.

⁹ Ta kúú vití'ón di'a nī nduva'a taa ñoó. Ta kúú nī naki'in ra ña'a kándí'i ra né'e ra kua'an ra. Ta mií kuú dáá ñóó kúú kuú nání'i ndée na Israel.

¹⁰ Dá nī kaa ta sa'ándá choon noó nā Israel xí'in ta nī nduva'a ñoó:

—Kuú nání'i ndée yo kían viti. Sa'a ñoó ko kánian kane'ón ña'a nī sa ndí'ón xaan.

¹¹ Dá nī kaa taa ñoó xí'in rá:

—Mií nā nī nduva'a ñaá nī ka'an xí'in: “Naki'in ña'a kándí'ón xaan kane'ón kua'án”, kaá nā xí'in.

¹² Dá nī ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndá yoo nī ka'an xí'ón: “Naki'in ña'a kándí'ón xaan kane'ón kua'án”?

¹³ Tído ko ná'a ta'on ta nī sa kú'u ñoó ndá yoo nī nduva'a ñaá, dá chi nī kexoo va Jesús kua'an nā, ta nī ndu'u na tein ñayuu ku'a ndéi ñoó.

¹⁴ Tá nī ndi'i, dá nī nání'i ñaá Jesús yé'é ño'o ká'ano ñoó. Dá nī kaa nā xí'in rá:

—Kana'ón ña sa nī nduva'a voon viti, tído o sa kóo ka inon ya'ón kee'ón kuachi, dá ná dá'a ni kixi iin ka tandó'ó ká'ano cháa ka noon.

¹⁵ Dá nī kee taa nī nduva'a ñoó kua'an ra. Dá nī kasto'on ra xí'in ta né'e choon noó nā Israel ña Jesús kúú nā nī nduva'a ñaá. ¹⁶ Sa'a ñoó nī kasá'a ta né'e choon ñoó kéndava'a rá xí'in Jesús, ta ndúkú rá ndi kee ra ka'ání ñaá rá, dá chi nī kee na choon yó'o tein kuú nání'i ndée nā ñoo Israel. ¹⁷ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Daá kéchóon va tatá yu'u Ndios, ta kéchóon ta'ani yu'u viti.

¹⁸ Ta sa'a ña nī ka'an nā dión, sa'a ñoó ví'í ka ví nī kasá'a ndúkú taa ñoó ndi kee ra ka'ání ñaá rá, dá chi o duú iin tó'ón ni kuú nání'i ndée nā Israel yá'a na, chi di'a kaá ta'ani na ña mií Ndios kúú tatá nā, ta sa'a ña ká'an nā dión, sa'a ñoó ndée na mií ná ña iin tó'ón kúú ná xí'in Ndios.

**Kásto'on Jesús xí'ín ñayuu ña kómí ná choon, chí kúú ná de'e mií
Ndios**

¹⁹ Sa'á ñoó ni kaa Jesús di'a xí'ín taa ñoó:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña kó kée mií ta'on na kúú de'e Ndios iin rá iin ña'a, chí kée na ndidaá ña xiní na kée tatá na, dá chí ndidaá ña'a kée tatá na, kí'o dión ta'ani kée de'e na. ²⁰ Chí kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'á de'e na, ta ná'a na ndidaá tá'an va ña'a kée na noó de'e na. Sa'á ñoó ná'ano cháá ka ña'a koni ndo kee de'e Ndios o duú ña ni kee na viti, dá naá nda'o iní ndo kee na. ²¹ Dá chí táto'on kí'o ndáne'e tatá Ndios na ni xi'i, ta xí'o na ña kataki na, dión ta'ani kée de'e na, dá chí xí'o ta'ani na ña kataki ndi ndáa mií vá ñayuu ká'an mií ná. ²² Dá chí kó keyíko ta'on Ndios sa'a ni iin tó'on ñayuu, ndaa noó de'e va na ni xi'o na choon, dá keyíko na sa'a ná, ²³ dá kí'an ná koo ñañó'ó ndidaá tá'an ñayuu noó de'e Ndios, táto'on kí'o ió ñañó'ó ná noó mií tatá Ndios. Dá chí na kó ñañó'ó noó de'e Ndios, ni tatá Ndios, na ni tanda'á ñaá ni kasáa na, kó ñañó'ó ná noó.

²⁴ Ta miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndáa na seídó'o to'on ká'in, ta kándeé iní na tatá Ndios, na ni tanda'á yu'u ni kasáai, noón kúú na ni'í ña kataki chíchí ná, ta o ká'anda ta'on Ndios choon ña chiya'i na sa'á kuachi kée na, chí ni taó ñaá Ndios noó ña kánian kuu na, ta ni xi'o na ña kataki chíchí ná. ²⁵ Miían ndaa ká'in xí'ín ndó ña vei kuu, ta kuu víti kíán ña kueídó'o na kúú ndi ña ka'an de'e Ndios. Ta na kandísa noo ka'an na, noón kúú na kataki. ²⁶ Dá chí táto'on kí'o xí'o Ndios ña kataki ñayuu, kí'o dión ta'ani ni xi'o na choon noo ndá'a de'e na ña kee ta'ani na dión xí'ín ñayuu. ²⁷ Ta ni xi'o ta'ani na choon noó de'e na ña keyíko na sa'a ndidaá ñayuu sa'á ña kúú ná na ni nduu taa ñayuu yó'o. ²⁸ Ta o sa'á naá téi ini ndo sa'á ña ká'in xí'ín ndó, dá chí vei kuu ña kueídó'o ndidaá na ni nduxi to'on ka'an na, ²⁹ ta nataki ñayuu ni kee ña va'a, ta natiin na ña kataki chíchí ná. Tído na ni kee ña kini, noón kúú na nataki natiin ña ko'on na ndo'o naní nio ná.

Kí'o di'a kándaá ini yo ña Jesús kúú de'e Ndios

³⁰ Ta kó kée mií ta'on yu'u ni iin tó'on ña'a. Chí táto'on kí'o káa choon ni sa'anda mií tatái nooí, kí'o dión keyíko iin rá iin ña'a, ta keyíko ndaa sa'a iin rá iin ña'a, dá chí kó ndúkú ta'on yu'u kee ña kóni mií, di'a ndúkú yu'u kee ña kóni tatái, na ni tanda'á yu'u vei. ³¹ Dá chí tá ná kí'o yu'u kuendá sa'a mií, dá kí'an kaa ndo ña kó ndaa ta'on kí'an ká'in. ³² Iin ka va na kúú na xí'o kuendá sa'a yu'u. Ta ná'a yu'u ña kuendá xí'o na sa'í kíán ña ndaa. ³³ Ta ndo'ó ni tanda'á ndó dao taa ni sa'an ra noo Juan, ta noón kúú na ni xi'o ndaa kuendá noo rá. ³⁴ Tído yu'u, kó xínñó'ó ta'on yu'u ña kí'o iin ka ñayuu kuendá sa'í. Ni ka'in xí'ín ndó sa'á ña yó'o, dá koni ndo káki ndó. ³⁵ Miían ndaa ni sa kuu Juan táto'on

iin íti k_éi, ta sa datóon na noo ndo, ta ni nata'an va'a ini ndo ni natiin va'a ndó to'on ndato ni ka'an na cháá tiempo.

³⁶ 'Ta ió iin ka ña'a, ña kían xí'o va'a cháá ka ví kuendá sa'á yu'u o duú kuendá ni xi'o Juan. Dá chi ndidaá choon ni xi'o tatái nooí keei, ndidaá ña yó'o kían k_éei, ta miían xí'o kuendá sa'í ña miían ndaa kuiti tatái Ndios ni tanda'á yu'u veii. ³⁷ Ta mií ta'ani tatái, na ni tanda'á ñaá veii, xí'o ta'ani na kuendá sa'í. Ta ni iin kuu ta'ón ko ní seídó'o ndó noo ká'an na, ta ni ko ní xiní ndo ndi káa na, ³⁸ ta ni to'on na ko kómí ndó ini nío ndo, dá chi ko kándéé iní ndo na ni tanda'á yu'u veii. ³⁹ Ta ndo'ó dákuá'a tuti ii Ndios, dá chi ká'an ndó ña ñoó nani'i ndo ña kataki chíchí ndó. Ta mií tuti ñoó xí'o ndaa kuendá sa'a yú'u, ⁴⁰ tído ko kóni ta'on ndó kii ndó nooí, dá ni'i ndo ña kataki chíchí ndó.

⁴¹ 'Ko ndúkú ta'on yu'u natiin ñañó'ó noó taa ñayuu yó'o. ⁴² Tído ná'á vái ndi ndaa nío iin rá iin ndó, sa'á ñoó kándaá ini ña ko kóni ta'on ndó Ndios. ⁴³ Yu'u kúu na veii xí'ín choon ni sa'anda mií tatái Ndios nooí, tído ko kóni ndo natiin ndó yu'u. Tído tá ná kasaa iin ka taa ka'an sa'a mií rá, ta kúu kaon va natiin va'a va ndó ra. ⁴⁴ ¿Ndi koo ví, dá kasandaá ndo kandísa ndó ña ndaa, chi daá kuití ndúkú ndó ña chindaya'i tá'an mií ndó, ta ko ndúkú ndó ña chindaya'i ñaá na kúu iin tó'ón diní mií Ndios? ⁴⁵ Ta ná dá'a ni ka'an ndó ña ka'an kuachi yu'u sa'a ndo'ó noo Ndios. Mií Moisés, tá'an na kándéé téi iní ndo, noón kúu na ká'an kuachi sa'a ndo. ⁴⁶ Dá chi tá miían ndaa ni kandísa ndó ña ni ka'an Moisés, dá kían kandísa ta'ani ndó ña ká'an yu'u xí'ín ndó viti, dá chi sa'a yú'u va ni taa Moisés. ⁴⁷ Tído, tá ko kandísa ndó ña ni taa na sa'í, ¿ndi koo, dá kandísa ndó to'on ká'an yu'u, tá dáá?

Kua'á nda'o ñayuu ni xi'o Jesús ña'a ni sasá'an na

6 ¹ Tá ni ndi'i, dá ni kee Jesús kua'an na iin ka xoo taño'o naní Galilea. Ta naní ta'ani ra Tiberias. ² Ta kúu kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na, chi ni xini na ni kee Jesús ña'a ndato ni nduva'a na na kú'u. ³ Dá ni kaa Jesús diní iin yúku íin ñoó. Dá ni sa koo na ñoó xí'ín taa xionoo xí'ín ná. ⁴ Ta kúu sa ni kuyati va víko pascua, ña kéká'ano na Israel.

⁵ Tá ni ndane'e noo Jesús, kúu ni xini na ña kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá veí na, dá ni kaa na xí'ín Felipe:

—¿Ndeí ko'o kuiiá ña'a kasá'an ñayuu kua'a yó'o viti?

⁶ Míían ni ka'an va na dión, dá ná kande'á ndi kaa Felipe ñoó. Tído sa ná'á vá míí ná ndí kían kee na, dá kasá'an ñayuu ñoó. ⁷ Dá ni kaa Felipe:

—Ni di'ón ní'i ñayuu kéchóon na uu ciento kuu o kétaan kuiin yó pan, dá ni'i ná lú'u lú'an keí ná.

⁸ Dá ni kaa iin ka taa xionoo xí'ín Jesús, tá'an ra naní Andrés, ta kúu ñani Simón Pedro:

⁹ —Yó'o íin iin tayíí ló'o, ta né'e xi o'on pan cebada, ta né'e xi uu tiyaká. Tído ni ña'a ko kúú vá ña yó'o noo ñayuu kua'a vei káa.

¹⁰ Dá ni kaa Jesús:

—Ka'an ndo xí'in ñayuu kuá'a káa ña ná kandeí na —kaá na.

Dá ni sa ndeí na ndeí na noo itá ñoó, chí káa nda'a vaan. Ta taa ñoó kúú táto'on o'on mil. ¹¹ Dá ni tiin Jesús pan ñoó. Dá tá ni ndi'i ni nakí'o na ndivé'e noo Ndios, dá ni xí'o naan noo tá xionoo xí'in ná. Dá ni sa'an ra ni dasá raan noo ñayuu kuá'a ñoó. Ta kúú dión ta'ani ni kee na xí'in tiyaká ñoó. Ta ni xí'o ra ri táto'on ni xika iin rá iin na.

¹² Dá tá ni ndinoo va'a ini ñayuu ñoó ni sasá'an na, dá ni kaa Jesús xí'in taa xionoo xí'in ná ñoó:

—Nditúti ndó ndidaá yúchi ña ni kandoo xaan, dá ná o túú oan —kaá na.

¹³ Dá ni nditúti tá xionoo xí'in ná ñoó ndidaá ña ni kandoo ñoó. Ta ni dakúti rá uxi uu tiyika xí'in yúchi ña ni sa kuu ndin o'on pan ñoó.

¹⁴ Tá ni xini ñayuu ñoó kí'o dión ví ká'ano ña'a ni kee Jesús, dá ni kaa na:

—Miían ndaa kuiti na yó'o kúú profeta, na ni kaa Ndios tanda'á ná kasaa ñayuu yó'o.

¹⁵ Tído ni kandaá va ini Jesús ña vei ñayuu ñoó kendúsa na xí'in ná kandaka ñaá ná ko'on na kakuu na rey noo ná. Sa'á ñoó ni taó xoo na mií ná kua'an na dini yúku ñoó.

Di'a ni kuu tá ni xika Jesús noo takuí

¹⁶ Dá tá ni kuaá kuu dáá ñoó, dá ni naxino mií taa xionoo xí'in ná noo nákaa taño'o ñoó. ¹⁷ Dá ni kaa ra ini barco, dá ni kee ra kua'an ra noo taño'o, dá saa ra ñoo Capernaum. Kúú sa ni kuaá vá, ta ko ñá'a ii va nandió koo Jesús kasaa na. ¹⁸ Ta sa'á ña ni kasá'á kána tachi déen, sa'á ñoó ni'i nda'o ni kasá'á kandá noo taño'o ñoó. ¹⁹ Ta nda sa o'on o iño káa va kilómetro dákaka ra barco ñoó kua'an ra, dá ni xini ra xika Jesús vei na noo taño'o ñoó, ta sa kúyati na vei na noo kua'an barco ñoó. Ta kúú ni yu'ú nda'o ra. ²⁰ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Mií vá yu'u kúuí. Ná dá'a ni yu'ú ndo.

²¹ Ta kúú ni natiin va'a ñaá rá ini barco ñoó. Ta kúú vití'on di'a ni kasandaá na yu'u taño'o noo kua'an na ñoó.

Nándukú ñayuu Jesús

²² Tá ni tju noo iin ka kuu, sa ná'á vá ñayuu ni kandoo ndeí iin ka xoo taño'o ñoó ña iin tó'on vá ni sa kuu barco ni kixi Jesús xí'in taa xionoo xí'in ná. Tído ná'á ta'ani na ña ko kuá'an nó'o ná xí'in tá xionoo xí'in ná, chí kua'an nó'o mií vá rá, sa'á ñoó ni kandoo ñayuu ñoó ndáti na Jesús. ²³ Ta dao barco ni kii ñoo Tiberias ni sa kuita tóo ró yati noo ni xí'o Jesús pan ni seí ñayuu kuá'a ñoó tá ni ndi'i ni nakí'o na ndivé'e noo

Ndios. ²⁴ Dá tá nī kandaā ini ñayuu kuá'a ñoo ña koó ka Jesús nákaa ñoo, ni ta xionoo xí'ín ná, dá nī kaa na ini barco ñoo. Dá nī kee na kua'an na ñoo Capernaum nandukú ná Jesús.

Yó'o nī ka'an Jesús ña mií ná kúú pan nī xī'o Ndios keí yó, dá kataki chíchí yó

²⁵ Dá tá nī naní'í ná Jesús iin ka xoo taño'o ñoo, dá nī kaa na xí'ín ná:
—¿Maestro, ndá oon nī kasáa ní yó'o?

²⁶ Dá nī kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ndisa ná ka'in xí'ín ndó ña ko nándukú ta'on ndó yu'u sa'á ña nī kandaā ini ndo ndi kóni kaa ña ná'ano nī keei. Di'a nándukú ndó yu'u sa'á ña nī xī'oi pan nī seí ndo, dá nī ndinoo ini ndo. ²⁷ Ná dá'a ni kechóon ndó sa'a pan, ña túú. Di'a kechóon ndó sa'a pan ko túú, tá'an ña xī'o ña kataki chíchí ndó. Ta na nī nduu ta ñayuú yó'o kúú na kī'o pan yó'o keí ndo, dá chi na yó'o kúú na nī daná'a tatá Ndios.

²⁸ Dá nī kaa ñayuu ñoo:

—¿Ndí kían kánian kee ndu, dá katī'a ndu kee ndu ña kóni Ndios?

²⁹ Dá nī kaa Jesús xí'ín ná:

—Ña kóni Ndios kee ndó kían kandeé iní ndo na nī tanda'á ná nī kasáa ió xí'ín ndó.

³⁰ Dá nī kaa ñayuu ñoo xí'ín ná:

—Ta, ¿ndí kían kúú ña'a ká'ano kee mií ní noo ndu'u, dá ná koni ndu, dá ná kandísa ndu'u ña nī tanda'á Ndios mií ní nī kasáa ní? ¿Ndí kían kee ní? ³¹ Chi nī seí na sá'ano ve'e ndu maná, ña kúú pan nī kii induú, tá sa xionoo na yukú ichí ñoo. Chi di'a kaá tuti ij Ndios: “Nī xī'o Moisés pan nī kii induú nī seí na.”

³² Dá nī kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó, o duú ta'ón Moisés ní xī'o pan nī kii induú nī seí ñayuu ñoo. Mií vá tatá yu'u kúú na xī'o ña kúú pan ndisa nī kii induú. ³³ Chi pan xī'o Ndios, ñoo kúú na nī noo nī kii induú, ta xī'o na ña kataki chíchí ñayuu ndéi ñayuú yó'o.

³⁴ Dá nī kaa na xí'ín Jesús:

—Maestro, ndidaá kuú tei ní pan ñoo ná keí ndu'u.

³⁵ Dá nī kaa Jesús xí'ín ná:

—Yu'u kúú pan xī'o ña kataki chíchí ñayuu. Sa'á ñoo ndi ndaa mií vá ñayuu ná kii noo yú'u, ta ndiko na yu'u, ni iin kuú ta'ón o kuíko na. Ta ndi ndaa mií na ná kandeé iní yu'u, ni iin kuú ta'ón o íchi ini na. ³⁶ Tído sa daá nī ka'an vai xí'ín ndó ña va'ará nī xini ndo ña ná'ano kée yu'u, tído ko kándísa ta'on ñaá ndó. ³⁷ Ta ndidaá ñayuu tei tatái nooí, miían ndaa kii na ndiko na yu'u. Ta na kii noo yú'u, o dánkoo xoo ta'an vei na. ³⁸ Dá chi nī noo yu'u nī kii induú, ta ko véi ta'on yu'u keei ña kóni mií, di'a vei yu'u keei ña kóni na nī tanda'á yu'u veii. ³⁹ Kóni tatá yo Ndios, na nī tanda'á yu'u veii, ña kían ná dá'a ni ndañó'ó ni iin tó'ón

ñayuu ni xi'o na nooí. Di'a kóni na ña dánátaki yu'u ñayuu yó'o tá ná kasandaá kuu noo ndí'i. ⁴⁰ Ta ña kóni na ni tanda'á yu'u veii kían ña ndi ndáa mií vá ñayuu vei noó de'e na, ta kándéé iní ñaá ná, dá kían ni'i ná ña kataki chíchí ná. Ta noón kúu na dánátaki yu'u tá ná kasandaá kuu noo ndí'i —kaá na.

⁴¹ Dá ni kasá'á na Israel ñoó ndátó'ón kayá ná ká'an na sa'a Jesús, dá chi ni kaa Jesús ña mií ná kúu pan ni kii induú, ⁴² ta kaá na:

—¿Á o duú de'e José va kúu Jesús káa, chi ná'á vá yó tatá ra xí'ín naná ra? Sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'an ra ña ni noo ra ni kii ra induú?

⁴³ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—O sa ndátó'ón kayá ndo sa'í. ⁴⁴ Ni ko íin ta'on kuu kii mií ndiko na yu'u xían nani ná o dáka'an tatá Ndios, na ni tanda'á yu'u veii, nío ná. Ta na yó'o kúu na dánátaki yu'u tein kuu noo ndí'i. ⁴⁵ Dá chi di'a kua'an to'on ni taa profeta noo tuti ij Ndios: “Ta noo ndidaá ñayuu dána'a Ndios”, kaáan. Sa'á ñoó ndi ndáa mií na ni seídó'o noo ká'an tatá Ndios, ta ni natiin na to'on na, noón kúu na kii noo yú'u, ta ndiko na yu'u.

⁴⁶ Ta ni iin tó'ón ñayuu ko ñá'a koni xí'ín noo ná tatá Ndios, sava'a iin tó'ón na ni kii noo mií tatá Ndios, noón kúu na ná'á ndi káa na. ⁴⁷ Sa'á ñoó miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndáa miío na kandeé iní yu'u, noón kúu na ni'í ña kataki chíchí ná. ⁴⁸ Yu'u kúu pan xí'o ña kataki chíchí ñayuu. ⁴⁹ Miían ndaa ni seí na sá'ano ve'e ndó maná noo ni sa xionoo na yukú ichí ñoó, tído ndidaá vá ná ni xi'i. ⁵⁰ Tído pan, ña ká'in sa'a yó'o, kían ni noo ni kii induú. Ta ndi ndáa mií vá ñayuu ná keí ñá, ni iin kuu ta'ón o kuú na. ⁵¹ Ta yu'u kúu pan ni noo ni kii induú, ña xí'o ña kataki chíchí ñayuu. Ta ndi ndáa mií ñayuu ná keí pan yó'o, koni na kataki chíchí ná. Ta pan, ña ki'o yu'u, kúu koñoi. Ta ko'in dokoí ña sa'á na ndéi ñayuu yó'o, dá koni na kataki chíchí ná —kaá Jesús.

⁵² Ta sa'á ña ni ka'an na dión, sa'á ñoó ni kasá'á na Israel ñoó ndátó'ón kuáchi na tein mií ná ñoó, ta kaá na:

—¿Ndi kee taa káa ki'o ra koño ra keí yó?

⁵³ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná o keí ndo koño na ni nduu taa ñayuu yó'o, ta ná o kó'o ndó nií ná, dá kían o koni ta'on ndó ni'i ndo ña kataki chíchí ndó. ⁵⁴ Tído na ni kandía ni seí koñoi, ta ni xi'i na nií yú'u, noón kúu na ni'í ña kataki chíchí ná. Ta noón ta'ani kúu na dánátaki yu'u tá ná kasandaá kuu noo ndí'i. ⁵⁵ Dá chi koño yu'u kúu koño ndisa, ña kían kasá'an ñayuu, ta nií yú'u kúu ndúta ndisa ko'o na. ⁵⁶ Sa'á ñoó ndi ndáa na seí koño yu'u, ta xí'i na nií yú'u, noón kúu na ió xí'ín yu'u, ta iói xí'ín ná. ⁵⁷ Tatá Ndios takí kúu na ni tanda'á yu'u veii, ta xí'o na ña kataki yu'u. Ta ki'o dión ta'ani, na seí koñoi, noón kúu na kataki ta'ani na kee yu'u. ⁵⁸ Ta yu'u kúu pan ni noo ni kii induú. Ta ko kúu ta'on yu'u táto'on ki'o kúu maná ni seí na sá'ano ve'e ndó, chi ni xi'i va

na va'ará ni seí na ñá. Tído na keí pan, ña kúu koño yu'u, noón kúu na koni kataki chíchí —kaá na.

⁵⁹ Ta ña yó'o ni daná'a na ini ve'e noo náta na Israel ñoo Capernaum.

Nákoni Pedro ña kómí Jesús to'on, ña xí'o ña kataki chíchí yó

⁶⁰ Tá ni seídó'o taa xionoo xí'ín ná to'on yó'o, kúu kua'á nda'o ra ni kaa di'a:

—Kuáchì nda'o ká'an na. ¿Ndá yoo kandía natiin ña ká'an na?

⁶¹ Tá ni kandaá ini Jesús ña ndátó'ón kuáchì tã xionoo xí'ín ná sa'á to'on ni ka'an na, dá ni kaa na xí'ín rá:

—¿Á ni tar'u'u ini ndo ni kee to'on ni ka'in? ⁶² ¿Á dión ij nakani kuáchì ini ndo tá ná koni ndo nandió koo na ni nduu taa ñayuu yó'o nana na no'o na noó ni sa io na induú? ⁶³ Espíritu ij Ndios kúu na xí'o ña kataki chíchí ndó, ta yikí koño ndo ko ta'ón ña'a chindeéan ndo, dá ni'ì ndo ña kataki chíchí ndó. Chì to'on ni ka'an yu'u xí'ín ndó ni kii ñaxintóni Espíritu ij Ndios, ta xí'oan ña kataki chíchí ndó. ⁶⁴ Tído ió dao ndó ko kándisa ñaá —kaá na.

Dá chì ndá mií sa'a va ná'á Jesús ndá yoo ko kándisa ñaá, ta ndá yoo kakuu taa nakì'o ñaá noo ndá'a tã xiní u'u ñaá. ⁶⁵ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Sa ni ka'an vai xí'ín ndó ña ko iin ta'on kuu kii mií ndiko na yu'u xian nani ná o dáka'an tatá Ndios níó ná kii na —kaá na.

⁶⁶ Ta ndá kuu ni ka'an na dión, kua'á nda'o tã sa xionoo xí'ín ná ni dankoo ñaá, ta ko ní sá xionoo ka ra xí'ín ná. ⁶⁷ Ni ndi'i, dá ni kaa Jesús xí'ín ndin uxì uu taa xionoo xí'ín ná ñoo:

—¿Ta ndo'ó viti? ¿Á dankoo ta'ani ndó yu'u, ká'an ndó?

⁶⁸ Dá ni kaa Simón Pedro xí'ín ná:

—Sato'o ndu, ¿ndá noo ka ko'on ndu? Chì mií ní kómí to'on xí'o ña kataki chíchí ndú. ⁶⁹ Ta kándisa ndu to'on ká'an ní, ta kandaá ini ndu ña mií ní kúu Cristo, na dáka'ì ñaá, ta mií ní kúu de'e na kúu Ndios takí.

⁷⁰ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Mií vá yu'u ni kaxi ndin uxì uu ndo'ó, tído iin ndo'ó kúu kuendá ña u'u.

⁷¹ Ta ká'an na sa'a Judas Iscariote, de'e iin taa naní Simón, dá chì mií taa yó'o kúu ra ko'on nakì'o ñaá noo ndá'a tã xiní u'u ñaá, ta nákaa ra tein ndin uxì uu taa xionoo xí'ín ná.

Nákani kuáchì ini ñani Jesús xiní ñaá rá

7 ¹ Tá ni ndi'i, dá ni xionoo Jesús chí kuendá Galilea di'a, chì ko kóni ta'on na kanoo na chí kuendá Judea, dá chì ñoo ndúkú ñaá tã Israel né'e choon ka'ání ñaá rá. ² Ta sa ni kuyati va kuu kava'a na Israel tiya'ó noo kandeí na ona kuu, ta ña yó'o kúu iin víko kéká'ano na. ³ Dá ni kaa ñani Jesús xí'ín ná:

—Kua'án yo'ó chí kuendá Judea di'a, dá ná koni ndidaá nā kúú kuendóon ndidaá ña'a ná'ano kéeón. ⁴ Dá chí ni iin tó'ón ta'on nā kóni ña chindaya'i ñaá ñayuu ko kéde'é ña kée na. Tá ndaa ndisa kéeón ña ná'ano, na'a miíon noo ñayuu kuá'a ñoó.

⁵ Dión ni kaa ra, chí ni iin ñani mií ná ko ní sá kándisa ñaá. ⁶ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ko ñá'a ta'on xinkoo kuú na'i ndá yoo kúúí noó ñayuu, tído ndo'ó, ndá hora kúú míí vá kuu ko'on ndo. ⁷ Chí ko xiní u'u ta'on ñayuu ndo'ó, yu'u va kúú nā xiní u'u nā, dá chí xí'o ndaa kuendá sa'a ña kini kée na. ⁸ Kua'án kaa ní mií ndo'ó noo koo víko ñoó, chí yu'u, o kó'on yachi ta'an vei, chí ko ñá'a ta'on kasandaá kuú na'i ndá yoo kúúí noó ñayuu.

⁹ Tá ni ndi'i ni ka'an nā dión, dá ni kandoo na ió nā kuendá Galilea ñoó.

Di'a ni kuu tá ni sa io Jesús víko noo ndéi nā Israel ini tiya'ó

¹⁰ Dá tá ni ndi'i ni kee ñani nā kōkaa na kua'an nā víko, dá ni kee ta'ani mií ná kōkaa na kua'an nā. Tído ko ní saá túu ta'on na, ni saá de'é vá ná.

¹¹ Ta xionoo ta Israel né'e choon tein noo kúú víko ñoó nándukú ñaá rá, ta kaá ra:

—¿Ndeí xionoo ta ñoó viti? —kaá ra.

¹² Ta nákaa kuú Jesús yu'u iin rá iin ñayuu ñoó. Dá chí dao na kaá ña kúú ná iin nā va'a, tído dao ka nā kaá ña ko kúú ná nā va'a, chí xionoo na danda'í nā ñayuu, kaá nā. ¹³ Ta ni iin tó'ón ta'on na ko ní ndátó'ón ni'i sa'a Jesús sa'a ña yu'u nā kee ta Israel né'e choon.

¹⁴ Tá ni ta'i dáo víko ñoó, dá ni xinkoo Jesús noo íin ve'e ño'o ká'ano. Dá ni kasá'a ná dána'a nā noo ñayuu. ¹⁵ Ta naá vá iní nā Israel seídó'o na ña dána'a nā, ta kaá nā:

—¿Ndi ni kee ta kaa ña ná'a téi ra, chí ko ní dákuá'a ra kakuu ra maestro?

¹⁶ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—O duú to'on kána ñaxintóni miíí dána'i noo ndo. Ña yó'o kúú to'on ni ni'í noo nā ni tanda'a yu'u veii. ¹⁷ Ta nā kóni kee ña kóni Ndios, noón kúú nā kándaá ini á to'on ni ni'í noo Ndios kíán o to'on kána ñaxintóni miíí dána'i. ¹⁸ Ta nā dána'a ña kána ñaxintóni mií ná, noón kúú nā ndúkú natiin ñañó'ó noo ñayuu. Tído yu'u kúú nā ndúkú natiin ñañó'ó nā ni tanda'a yu'u veii. Ta nā kée dión, noón kúú nā ndaa, ta ni lú'u ña kini ko nákaa nío ná.

¹⁹ '¿Á o duú Moisés ni xi'o ley Ndios noo ndo'ó? Tído ni iin tó'ón ndó ko kée choon sa'ándáan. Ta, ¿ndiva'a kátoó ndo ka'ání ndó yu'u? —kaá nā.

²⁰ Dá ni kaa ñayuu kuá'a ñoó xí'ín ná:

—Ña u'u vá nákaa ini ní. ¿Ndá yoo ká'an ka'ání ní, xiní ní?

²¹ Dá nì kaa Jesús xí'ín ná:

—Nì kee yu'u iin ña ndato, ta nì naá iní ndo. ²² Nì sa'anda Moisés choon ña ta'anda ñíi takuálí yíi ndo'ó, va'ará o duú choon nì sa'anda mií Moisés kíán, chí nà nì sa kuu tatá sá'ano ñoo yo kúu nà nì dakasá'a ña yó'o. Ta sa'ándá ndo ñíi de'e ndó va'ará kuu nání'i ndée yo kíán.

²³ Ta sa'ándá ndo ñíi xí va'ará kuu nání'i ndée yo kíán, dá ná dá'a ni ya'a ndó noo choon nì sa'anda ley Moisés. Ta, ¿ndiva'a káryíi ndó xí'ín yu'u sa'á ña nì nduva'i iin ta tein kuu nání'i ndée yo, tá dáá? ²⁴ Ná dá'a ni keyíko ndo sa'a iin ña'a tá ko ñá'a dakuá'a ndoan. Di'a koo ini ndo keyíko ndaa ndo sa'a iin rá iin ña'a —kaá nà.

Ndátó'ón ñayuu, ¿á Jesús kúu Cristo, nà dákaki ñaá?

²⁵ Dá nì kaa dao ka nà ñoo Jerusalén:

—¿Á o duú ta kaa kúu ra nándukú ta né'e choon ka'ání rá? ²⁶ Kande'é ndó, chí iin túu ra kaa dána'a ra noó ñayuu, ta ni iin ña'a ko kée ta né'e choon xí'ín rá. ¿Á nì nakoni ñaá ta né'e choon ña kúu rá Cristo, nà dákaki ñaá? ²⁷ Tído ta kaa, ná'a yó ndeí nì kii ra. Tído tá ná kii nà kúu Cristo, ko iin ta'on kana'á ndeí chí kii na —kaá ra.

²⁸ Ta noo nákaa Jesús dána'a nà yé'é ño'o ká'ano ñoo, nì'i cháá ka nì kasá'a ná ká'an nà, ta kaá nà:

—Ná'a ndó ndá yoo kúu yu'u, ta ná'a ta'ani ndó ndá ñoo nì kii yu'u. Tído ko véi ta'on yu'u kuendá mií, chí nà nì tanda'á yu'u veii kúu iin nà ndaa, tído ko ná'a ta'on ndó nà. ²⁹ Tído yu'u kúu nà ná'a ñaá, dá chí noo mií ná nì kixii, chí mií ná nì tanda'á yu'u veii —kaá nà.

³⁰ Kúu nì ka'án rá tiin ñaá rá, tído ni iin ta'on ra ko ní xí'o ndeé iní tiin ñaá, chí ko ñá'a ta'on kasandaá hora konó Ndios ña tiin ñaá rá.

³¹ Ta kua'á nda'o ñayuu ñoo nì kandísa ñaá, ta kaá nà:

—Tá ná kasaa nà kúu mií Cristo, ¿á ndato cháá ka ví ña'a kuu kee noón o duú nà yó'o?

Di'a nì kuu tá nì tanda'á ta fariseo dao ta kua'an ra tiin ra Jesús

³² Kúu nì seídó'o ta fariseo ndidaá ña ká'an ñayuu ñoo sa'a ná. Sa'á ñoo nì sa'anda ta duti saku'a'á xí'ín ta fariseo ñoo choon noo ta ndaa yé'é ño'o ña ná ko'on ra tiin ra Jesús. ³³ Tá nì saa ra, dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ndadá cháá vá tiempo koni ndo yu'u, dá chí no'o vei noo ió nà nì tanda'á yu'u veii. ³⁴ Tá nì ndi'i, dá nándukú ndó yu'u, tído o nání'i ta'on ñaá ndó. Chí noo koo yu'u, o kúu ta'on saa ndo —kaá nà.

³⁵ Dá nì kasá'a ndátó'ón tá'an mií ta né'e choon noo nà Israel ñoo:

—¿Ndeí ko'on ta kaa, ká'án rá, ña o kándeé yó nani'i yo rá? ¿Á ko'on ra koo ra xí'ín nà ñoo yo nì kankuei kua'an ndeí tein nà griego, ta dána'a ta'ani ra noo nà griego ñoo? ³⁶ ¿Ndi dándáki to'on nì ka'an ra

káa, chí kaá ra: “Nandukú ndó yu'u, tído o nání'i ta'on ñaá ndó; chí noo koo yu'u, o kúu ta'on saa ndo?”

Ndá nío yo kana ndita takuíí xí'o ña kataki yo kee Jesús

³⁷ Ta mií kuu noo ndí'i víko ñoó kúu iin kuu ká'ano cháa ka. Dá ni nakuíin ndichi Jesús, ta ni'i ni kayu'ú ná, ta kaá na xí'ín ñayuu ñoó:

—Ndi ndáa ndo'ó íchi ini, nakíi ndo ndiko ndo yu'u, dá kí'oi ña ko'o ndó. ³⁸ Ta ndi ndáa na kándéé ini ñaá, dá kí'an ndo'o na táto'on kí'o ká'an tuti ií Ndios, dá chí ini nío ná kana ndita takuíí xí'o ña kataki na —kaá Jesús.

³⁹ Díon kaá na ká'an na sa'a Espíritu ií Ndios, na natiin na kándéé ini ñaá cháa ka chí noo. Dá chí ko ñá'a ta'on tanda'á Ndios Espíritu ií ná kasaa na koo na ini na kándéé ini ñaá, dá chí kámani vá dáxinkoo Jesús choon vej na, dá natiin na ñañó'ó chí induú.

Ni kasá'á naá tá'an ñayuu sa'a Jesús

⁴⁰ Tá ni seídó'o dao ñayuu ñó'o tein ñayuu kuá'a ñoó ña ni ka'an Jesús dión, dá ni kaa na:

—Miían ndaa kuiti taa káa kúu mií profeta ni kaa Ndios tanda'á ná kii noo yo.

⁴¹ Ta dao ka na kaá:

—Taa káa kúu Cristo, na dákaiki ñaá.

Tído dao ka na kaá:

—¿Á kuendá Galilea kixi na kakuu Cristo chí? ⁴² ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ká'an tuti ií Ndios ña tein na ve'e David va kii na kakuu Cristo, ta kaki na ñoo Belén noó ni sa kuu ñoo David ñoó? —kaá na.

⁴³ Sa'a ñoó ni kasá'á tá'anda tá'an ñayuu ñoó sa'a Jesús. ⁴⁴ Dá ni ka'an dao na tiin na Jesús, tído ko ní xí'o ndeé ta'on ini na tiin ñaá ná.

Ni kuu ko ní seídó'o ndu iin taa dána'a táto'on dána'a Jesús, kaá ñayuu ñoó

⁴⁵ Dá ni nandió kuéi ta ndaá yé'é ño'o ñoó ni ndisáa ra noo ndéi ta duti saku'a xí'ín ta fariseo, dá ni kaa ta fariseo ñoó xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ko ní sá ne'e ndó taa ñoó kii ndó?

⁴⁶ Dá ni kaa ta ndaá yé'é ño'o ñoó xí'ín rá:

—Ni iin kuu ta'ón ko ní seídó'o ndu iin taa dána'a táto'on ñochí dáná'a taa ñoó.

⁴⁷ Dá ni kaa ta fariseo ñoó xí'ín rá:

—¿Á ni kándéé ta'ani taa ñoó ni danda'í ra ndo'ó? ⁴⁸ ¿Á ió iin káa ta né'e choon ñoo yo o iin káa ta fariseo ni kándisa ña dána'a taa ñoó, ká'an ndó? ⁴⁹ Tído ñayuu káa ni kándisa ñaá chí ko ná'a ta'on na ley Moisés, sa'a ñoó ni tai chí'an na noo Ndios —kaá ra.

⁵⁰ Dá nī kaa iin t̄a fariseo naní Nicodemo, tá'an ra nī sa'an nī ndatón xí'ín Jesús iin s̄akuaá:

⁵¹ —¿Á dátaí kuachi ley yō iin t̄a x̄ian nani kō ñá'a kueídó'o yó ra, dá kana'á yó ndí k̄ian kúu kuachi ra, ká'an ndo'ó?

⁵² Dá nī kaa dao k̄a t̄a fariseo ñoó xí'ín rá:

—¿Á iin t̄a kuendá Galilea ta'ani kúu yo'ó, ndani? Kua'an dákuá'a va'ón tuti iī Ndios, dá konon ña ni iin tón ta'on profeta kō ní k̄i chí kuendá Galilea.

Di'a nī kuu tá ndáka dao t̄a iin ñá'a nī natuu xí'ín iin t̄a nī kasáa ra noo Jesús

⁵³ Tá nī ndi'i, dá nī ñaki'in iin rá iin t̄a ñoó kua'an nó'o rá.

8 ¹ Dá nī kee Jesús kua'an n̄a dinī yúku Olivos. ² Ta na'a va'a iin k̄a kuu ñoó, dá nī n̄andió koo na noo íin ve'e ño'o ká'ano. Dá nī n̄ataka ndidaá n̄a ñoo noo Jesús. Dá nī s̄a koo na ió n̄a dána'a n̄a noo ñayuu ñoó. ³ Ta ñoó ndáka t̄a dána'a ley Moisés xí'ín t̄a fariseo iin ñá'a nī natuu xí'ín iin t̄a nī kasáa ra noo ná. Dá nī chikani ñaá rá noo ñayuu kuá'a ndéi ñoó. ⁴ Dá nī kaa ra xí'ín Jesús:

—Maestro, ñá'a yó'o nī natuu xí'ín iin k̄a t̄a. ⁵ Ta ley Moisés k̄ian sa'ándá choon ña chíyúu yó n̄a ñá'a kée dión. Tído, ¿ndi kaá míí ní?

⁶ Dión kaá ra chí kóni ra dátuu rá Jesús, dá ya'a na ka'an n̄a, dá kuu ka'an kuachi ra sa'a ná. Tído nī s̄a koo ndei Jesús, dá nī kasá'a ná t̄a na noño'o xí'ín dinī ndá'a ná. ⁷ Tído sa'á ña ndúndéé rá ndatón ñaá rá, sa'á ñoó nī ñakuín ndichi n̄a, dá nī kaa n̄a xí'ín rá:

—Ndi kaa iin kaa ndo'ó kō kómí kuachi, dá k̄ian kua'an ya'a dinño'ó ndó koon ndó yuu sata ñá'a yó'o —kaá n̄a.

⁸ Dá nī ñakoo ndei tuku na, dá nī kasá'a ná t̄a tuku na noño'o ñoó. ⁹ Tá nī seídó'o t̄a ñoó ña nī ka'an Jesús dión, dá nī x̄ika'an noo míí rá, ta iin rá iin ra nī ñaki'in íchi nī n̄andió kuéi ra kua'an ra. Dinño'ó t̄a sá'ano nī kee kua'an, dá nī sarkuei t̄a kuálí cháa k̄a kua'an ra. Ta ndadá iin tón Jesús xí'ín ta'ána ñá'a ñoó nī kandoo noo ndéi ndidaá ñayuu nī nditútí ñoó. ¹⁰ Dá nī ñakuín ndichi Jesús. Dá nī s̄a ndé'é ná ña ni iin tón k̄a t̄a ñoó koo. Ndadá iin tón ta'ána ñá'a ñoó nī kandoo íin. Dá nī kaa n̄a xí'án:

—Yo'ó, ñá'a, ¿ndei kua'an t̄a ká'an kuachi sa'on? ¿Á ni iin tón k̄a ra kō ní ká'an ña kánian kuuon sa'á kuachi nī keeón?

¹¹ Dá nī kaa ñá'a ñoó xí'ín ná:

—Ni iin ta'on ra, tatá.

Dá nī kaa n̄a xí'án:

—Tá dáá, ni yu'u o ká'an ña kánian kuuon sa'á kuachi nī keeón. Kua'an viti, tído o sá n̄andió koo kaon keeón kuachi —kaá n̄a.

Jesús kúú ña dátoon noó ñayuu ndéi ñayuú yó'o

¹² Dá ñi kaa tuku Jesús xí'ín ñayuu ñoó:

—Yu'u kúú ña dátoon noó ñayuu ndéi ñayuú yó'o. Ta ndidaá ña vei ndíko yu'u, o kánoo naá ta'on na. Di'a koni ña ndato katoon noo kanoo na, ta koni ña kataki ña kee yu'u.

¹³ Dá ñi kaa ta fariseo xí'ín Jesús:

—Sa'a mií vá ní xí'o ní kuendá, sa'a ñoó ko ndáya'i ta'on to'on ká'an ní.

¹⁴ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Va'ará mií yu'u xí'o kuendá sa'í, tído ndáya'i va to'on ká'in, dá chi ná'a vá yu'u ndéi ñi kixii, ta ná'a vá yu'u ndéi ko'in. Tído ndo'ó, ni kuendá ko xí'o ndó ndéi ñi kii yu'u, ta ni kuendá ko xí'o ndó ndéi ko'in.

¹⁵ Ndo'ó kúú ra keyíko sa'a ñayuu táto'on k'i'o kée ña kúú kuendá ñayuú yó'o. Tído yu'u, ko véi ta'oin keyíko sa'a ni iin tó'on ñayuu. ¹⁶ Tído tá ñi kania keyíko yu'u sa'a ná, dá kían keyíko ndaa sa'a ná, dá chi o duú iin tó'on yu'u kee dión. Mií yu'u xí'ín tatái, ña ñi tanda'a yu'u veii, keyíko sa'a ná. ¹⁷ Chi ley ió noo ndo ká'an ña tá ió uú ña xí'o kuendá sa'a iin ña'a, dá kían kían ña ndaa. ¹⁸ Yu'u kúú ña xí'o kuendá sa'a mií, ta xí'o ta'ani tatái, ña ñi tanda'a yu'u veii, kuendá sa'í —kaá ña.

¹⁹ Dá ñi kaa ta fariseo ñoó xí'ín ná:

—¿Ndeí ió tatá ní, tá dáá?

Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Ko ná'a ta'on ndó ndá yoo kúú yu'u, ta ni tatá yu'u ko ná'a ndó. Tá ná kana'a ndó yu'u, dá kían nda tatái kana'a ndó —kaá ña.

²⁰ Ta ndidaá to'on yó'o ñi ka'an Jesús yé'é ño'o ká'ano noo kúú noo taan ñayuu di'on dóko ná noo Ndios. Ta ko íin ta'on ñi xi'o ndeé iní tiin ñaá, chi ko ña'a ta'on kasandaá hora konó Ndios tiin ñaá rá.

Kaá Jesús ña o kúu ta'on saá ña ñoó noó ko'on ña

²¹ Dá ñi kaa tuku Jesús xí'ín rá:

—Ko'on va yu'u, ndi'i, dá nandukú ndó yu'u, tído tá ñi xi'i ndo, kakomí ií va ndó kuachi, sa'a ñoó o kúu ta'on saá ndo noo ko'in.

²² Dá ñi kasá'a ndátó'on tá'an ta né'e choon noó ña Israel ñoó:

—¿Á ka'áni vá ra káa mií rá, ká'an rá, ndani ká'an ra ña o kúu ta'on saá yo noó ko'on ra?

²³ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Ñayuu ndéi ninó va kúú ndo'ó, tído yu'u, ña ñi kii nda noo dikó vá kúú yu'u. Dá chi ña kuendá ñayuú yó'o va kúú ndo'ó, tído o duú ta'on ñaá kúú yu'u. ²⁴ Sa'a ñoó ñi kaa xí'ín ndó ña tá ñi xi'i ndo, dá kakomí ií va ndó kuachi, chi tá ná o kándisa ndó ña yu'u kúú ña ká'an ndá yoo kúú, dá kían tá ñi xi'i ndo, dá kakomí ií va ndó kuachi.

²⁵ Dá ñi kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá?

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Nda mií sa'a ni kastō'in xí'ín ndó ndá yoo kúú. ²⁶ Kua'á nda'o ña'a ió ka'in xí'ín ndó, ta ió nda'o kuachi kuu keyíko'i sa'a ndo. Tído iin na ndaa kúú na ni tanda'á yu'u veii. Ta sava'a ña kúú to'on ni xi'o na nooí, ñoo vá kían ká'in xí'ín ndidaá ñayuu —kaá na.

²⁷ Tído kō ní kándaá ini ra ña ni ka'an na sa'a tatá Ndios. ²⁸ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ná ndi'i ndane'e dikó ndo na ni nduu taa ñayuu yó'o, nda daá kandaá ini ndo ña yu'u ndisa kúú na daá kúú. Ta kandaá ta'ani ini ndo ña kō ní kée mií ta'on yu'u ni iin ña'a, sava'a ña ni kastō'on tatái xí'ín, ñoo vá kían ni ka'in xí'ín ndó. ²⁹ Dá chi tatái, na ni tanda'á yu'u veii, daá ió va na xí'ín, kō dánkoo mií ta'on ñaá ná, dá chi daá kuití vá kée yu'u ña náta'an ini na —kaá Jesús.

³⁰ Tá ni ndi'i ni ka'an na ndidaá to'on yó'o, kúú kua'á nda'o ñayuu ni kándisa ñaá.

Ña ndaa dána'a Jesús taó xóoan yó tixi ndá'a ña dándáki ñaá

³¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín na Israel, na kándisa ñaá ñoo:

—Tá ná kandita toon ndó xí'ín to'on ni daná'i noo ndo, dá kían koni ndo kakuu ndisa ndó kuendá yu'u, ³² ta kasandaá ndo kana'á ndó ña ndaa. Ta ña ndaa yó'o taó xóo ndo'ó tixi ndá'a ña dándáki ñaá.

³³ Dá ni kaa ñayuu ñoo xí'ín ná:

—Na ve'e Abraham kúú ndu'u, ta ni iin kuu ta'ón kō ní sá ño'o ndu tixi ndá'a ni iin taa. Sa'á ñoo, ¿ndiva'a ká'an ní ña kankuei ndu tixi ndá'a ña dándáki ñaá?

³⁴ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndaa mií ñayuu kée kuachi, noón kúú na ño'o tixi ndá'a kuachi, ta dándáki ñaá. ³⁵ Ta ndidaá na ño'o tixi ndá'a iin sato'o, o kánde'i kuií ta'on na xí'ín na ve'e sato'o na. Sava'a na kúú de'e mií sato'o ñoo, noón kúú na kande'i kuií xí'ín na ve'e tatá na. ³⁶ Sa'á ñoo tá ná taó xóo na kúú de'e Ndios ndo'ó tixi ndá'a ña dándáki ñaá, dá kían koni ndisa ndó kankuei ndó tixi ndá'an. ³⁷ Sa ná'á vá yu'u ña na ve'e Abraham kúú ndo'ó. Tído ndúkú ndó ka'ání ndó yu'u, dá chi kō nátiin va'a ndó to'on ká'in xí'ín ndó. ³⁸ Ká'in xí'ín ndó sa'a ndidaá ña ni xini yu'u dín tatái. Tído ndo'ó kúú na kée ña ni seídó'o ndó ni ka'an tatá ndo xí'ín ndó.

Kaá Jesús ña tatá taa ñoo kúú ña u'u

³⁹ Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Abraham va kúú tatá ndu.

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá miían ndaa de'e Abraham kúú ndo'ó, dá kían kee ndó tató'on nì sà kee Abraham. ⁴⁰ Tído viti ndúkú ndó ka'ání ndó yu'u, dá chì ká'in ña ndaa xí'in ndó, ta ña ndaa yó'o kían nì kasto'on mií Ndios xí'in. Ta kò ní kée Abraham tató'on kì'o kée mií ndó. ⁴¹ Tído ndo'ó kúú ra kée ndidaá ña kée tatá ndo —kaá na.

Dá nì kaa ra xí'in ná:

—Kò kúú ta'on ndu de'e nda'í. Iin tó'ón vá kúú tatá ndu, ta noón kúú Ndios.

⁴² Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Tá miían ndaa ndisa Ndios kúú tatá ndo, dá kían konì ndo yu'u, ní kúú. Dá chì noo Ndios nì kii yu'u. Ta kò véi yu'u xí'in ña kónì mií, Ndios vá nì tanda'á yu'u veii. ⁴³ Ta, ¿ndiva'a kò kándaá ini ndo to'on ká'in xí'in ndó? Kò kándaá ini ndo, dá chì kò xí'o ta'on ndó mií ndó kueídó'o ndó to'on ká'in xí'in ndó. ⁴⁴ Chì kúú ndó kuendá ña u'u, ta ñoó kúú tatá ndo, chì ña kónì tatá ndo, ñoó ta'ani kónì mií ndó. Dá chì nda mií sa'a kúúán ña sa'ání ndii. Ta kò ndíkoan ña ndaa, dá chì koó ña ndaa noón. Sa'á ñoó tá ka'an to'an, ná'a miían ña kì'o dión kían. Ta ndino'o ña to'ón ka'an, chì miían kúú ña tá'í ndidaá ña to'ón. ⁴⁵ Tído yu'u, ndino'o ña ndaa ká'in xí'in ndó, sa'á ñoó kò kándisa ndó ña ká'in. ⁴⁶ Ta, ¿ndi ndaa ndo'ó nani'i iin kuachi sata yú'u? Tá ndino'o ña ndaa ká'in, ¿ndiva'a kò kándisa ndó ña ká'in xí'in ndó, tá dáá? ⁴⁷ Chì na kúú kuendá Ndios, noón kúú na natiin va'a to'on veì noo Ndios. Ta ndo'ó, kò nátiin va'a ta'on ndó to'on ká'in, dá chì kò kúú ta'on ndó kuendá Ndios —kaá na.

Sá ió va Jesús tá o ñá'a kaki na ñayuú yó'o

⁴⁸ Nì ndi'i, dá nì kaa ta Israel ñoó xí'in ná:

—Ndaa va ka'an ndu tá chínani ndú mií ní kúú ní iin ta ñoo Samaria, ta nákaa ña u'u ini ní.

⁴⁹ Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Kò ta'ón ña u'u nákaa ini yu'u. Di'a xí'oi ñañó'ó noó na kúú tatái Ndios. Tído ndo'ó, di'a kénóo ndó yu'u. ⁵⁰ Kò ndúkú ta'on yu'u ñañó'ó mií. Tído ió iin na kónì ña natiin yu'u ñañó'ó, ta noón kúú na keyíko ndaa. ⁵¹ Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndaa mií na ná kandita toon xí'in to'on ká'in, noón kúú na ni kuu ta'ón o kúú na —kaá na.

⁵² Dá nì kaa ta Israel ñoó xí'in ná:

—Viti kían kátónì ndaa ini ndu ña nákaa ña u'u ini ní, dá chì nì xi'i va Abraham, ta nì xi'i ta'ani dao ka profeta. Tído mií ní kaá ña na ná kandita toon xí'in to'on ká'an ní, ni iin kuu ta'ón o kúú na. ⁵³ ¿Á ndaya'i cháá ka ní o dúú tatá sá'ano yo Abraham, xiní ní? Chì nì xi'i na, ta nì xi'i ta'ani dao ka profeta ñoó. ¿Ndá yoo kúú ní, xiní ní?

⁵⁴ Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Tá ná ndukú yu'u ñañó'ó miíí, dá kían ko ndáya'i ta'an vaan. Mií v́a tatá yu'u kúú nā xí'o ñañó'ó nooí, tá'an nā kaá ndo kúú Ndios noo ndo.
⁵⁵ Tído ndo'ó kúú nā ko ná'á ta'on ñaá. Yu'u kúú nā ná'á ñaá. Chì tá ná kaai ña ko ná'í nā, dá kían kúúí iin ta to'on táto'on kì'o kúú ndo'ó. Tído yu'u ná'í nā, ta seídó'i to'on ká'an nā. ⁵⁶ Ta nì kadii nda'o ini Abraham, tatá sá'ano ndó, tá nì kandaá ini nā ña koni nā kasaa yu'u ñayuu yó'o. Ta miían ndaa kuiti nì xini naán, ta kúú nì kadii nda'o ini nā —kaá nā.

⁵⁷ Dá nì kaa ta Israel ñoó xí'ín ná:

—Ni uu diko uxì kuia ko ná'a koo ní, ta, ìndiva'a ká'an ní ña sa nì xini ní Abraham?

⁵⁸ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña sa daá ió va yu'u tá ko ná'a kaki Abraham, chì yu'u kúú nā daá kúúí.

⁵⁹ Dá nì tiin ra yuu kua'an ra chiyúú rá Jesús. Tído nì chide'é nā, dá nì keta na yé'é ño'o ká'ano ñoó. Dá nì chika'anda nā tein ñayuu ñoó, dá nì kee na kua'an nā.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús iin taa ko túu noo, chì nda noo nì kaki va ra kaa ra dión

9 ¹ Noo xíka Jesús kua'an nā ñoó nì xini nā ió iin taa ko túu noo, ta nda nì kaki va ra kaa ra dión. ² Dá nì ndato'on ñaá taa xionoo xí'ín ná ñoó, ta kaá ra:

—Maestro, ìndá yoo nì ya'a nì kee kuachi, á mií rá o nā ve'e ra, sa'á ñoó ko túu noo rá nì kaki ra?

³ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—O duú sa'á kuachi mií rá, ta o duú sa'á kuachi nì kee nā ve'e ra kaa ra dión. Dión kaa ra, dá kían na'a yu'u ña ndato nda'o kuu kee Ndios xí'ín rá. ⁴ Ta miían kánian kee yu'u choon, ña nì sa'anda nā nì tanda'á yu'u veii viti túu ii, dá chì sa veí kuaa vá. Chì tá ná kuaa, ko íin ka kuu kechóon. ⁵ Dá chì xían nani iói ñayuu yó'o, kúúí nā dátoon noo ñayuu —kaá nā.

⁶ Nì ndi'i, dá nì daká Jesús lú'u ñó'o xí'ín tadií nā. Dá nì nduuan ndei'i. Dá nì chindaá naán sata nduchí nóo taa ko túu noo ñoó. ⁷ Dá nì kaa nā xí'ín rá:

—Kua'an nakatón nooon takuií ñó'o nda yu'ú pila, ña naní Siloé ñoó —kaá nā. (To'on yó'o kóni kaa takuií veí iin ka xían.)

Tá nì saa ra ñoó, ta nì nakata ra noo rá, ta kúú sa nde'é vá rá nì nandió koo ra kua'an ra.

⁸ Dá nì kaa nā ndéi yati xí'ín rá xí'ín dao ka nā ná'á ña kúú rá taa ko túu noo:

—¿Á duú taa ió sáti ñoó kúú ra kaa? —kaá nā.

⁹ —Jaán, ñaá kúú rá —kaá dao na.

Ta dao ka nā kaá:

—Koó, dión káa oon va ra.

Ta mií rá kaá:

—Ñáá vá kúú yu'u.

¹⁰ Dá n̄i ndato'ón ñáá ná:

—¿Ndi n̄i kuu n̄i natuu nooon?

¹¹ Dá n̄i kaa ra:

—Taa naní Jesús ñoó n̄i kava'a lú'u ndei'i xí'in tadií ra, dá n̄i chindaá raán sata nduchí nóoi. Dá n̄i kaa ra xí'in: “Kua'an noo nákaa pila Siloé, ta ñoó nakatón nooon”, kaá ra xí'in. Dá n̄i sa'in, dá tá n̄i nakatai nooi, ta kúú n̄i natuu vaan.

¹² Dá n̄i ndato'ón ñáá ná:

—¿Ndeí nákaa taa ñoó?

Dá n̄i kaa ra:

—Ko ná'á ta'on vei.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ndato'ón ta fariseo ta n̄i nduva'a ñoó ndi n̄i kuu, dá n̄i nduva'a ra

¹³ Dá n̄i kee na ndáka na taa n̄i natuu noo ñoó kua'an na noó ta fariseo.

¹⁴ Ta kuu nani'i ndée na Israel n̄i kava'a Jesús ndei'i n̄i chindaá naán noo taa ñoó, dá n̄i natuuan. ¹⁵ Dá n̄i ndato'ón ta'ani ñáá ta fariseo ñoó ndi n̄i kuu, dá n̄i natuu noo rá. Dá n̄i kaa taa ñoó xí'in rá:

—Iin taa n̄i chindaá ndei'i sata nduchí nóoi, dá n̄i sa'in n̄i nakatai ña, ta túu vaan viti.

¹⁶ Dá n̄i kaa dao ta fariseo ñoó:

—O duú ta'on taa n̄i tanda'á Ndios kasaa kúú taa ñoó, dá chi n̄i ya'a ra kuu nani'i ndée yo.

Ta dao ka ra kaá:

—¿Ndi kee ví iin taa kómí kuachi kee ra ña ná'ano yó'o?

Ta kúú n̄i kasá'á naá tá'an mií rá ndei ra. ¹⁷ Dá n̄i ndato'ón tuku ra taa n̄i natuu noo ñoó:

—¿Ndá yoo kúú taa n̄i nduva'a nooon, ká'ón?

Dá n̄i kaa taa ñoó:

—Iin profeta va kúú rá.

¹⁸ Tído ko ní kándisa ta'on ta né'e choon noó na Israel ña n̄i sa kuu ra iin taa ko túu noo, ta ko kándisa ra ña n̄i nduva'a ra. Sa'á ñoó n̄i kana ra tatá taa n̄i natuu noo ñoó xí'in naná ra, ¹⁹ dá n̄i ndato'ón ñáá rá:

—¿Á de'e ní kúú taa yó'o? Ta ká'an ní ña nda n̄i kaki ra ko túu noo rá. Ta, ¿ndi n̄i kuu ña ndé'é rá viti?

²⁰ Dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Ná'á ndu'u ña kúú xí de'e ndu, ta miían ndaa kuiti ko túu noo xí nda n̄i kaki xi. ²¹ Tído ko ná'á ta'on ndu'u ndi n̄i kuu n̄i natuu noo xí. Ta ko ná'á ta'on ndu ndá yoo n̄i kedaá xí'in xí, dá n̄i natuu noo xí. Ndato'ón ní

mií xí, chí taa sava'a vá kúú xí. Sa kánian kǐ'o mií xí kuendá sa'á ña nǐ ndo'o xi —kaá na.

²² Díon nǐ kaa na ve'e ra, dá chí yu'ú na kée ta né'e choon noó na Israel. Dá chí sa nǐ kandoo ra ña ndidaá ñayuu nakoni ña Jesús kúú na dákaki ñaá, noón kúú na taxí rá ve'e noo náta ka na ñoo ñoo. ²³ Sa'á ñoo nǐ ka'an na ve'e ra: “Ndató'ón ní mií xí, dá chí taa sava'a vá kúú xí.”

²⁴ Dá nǐ nandió kuéi tuku ra nǐ kana ra taa nǐ natuu noo ñoo. Dá nǐ kaa ra xí'ín rá:

—Kánian naki'o yo'ó ñañó'ó noo Ndios va, dá chí ná'á vá ndu'u ña iin taa kómí kuachi va kúú taa ñoo.

²⁵ Dá nǐ kaa taa ñoo xí'ín rá:

—Kó ná'á ta'on yu'u á taa kómí kuachi kúú rá o koó. Sava'a ña ná'á yu'u kíán ña nǐ sa kuui iin taa kó túu noo, tído viti nǐ natuu nooí nǐ kee ra.

²⁶ Dá nǐ nandió kuéi tuku ra nǐ ndató'ón ñaá rá:

—¿Ndi nǐ kee taa ñoo xí'ón? ¿Ndi nǐ kuu, dá nǐ natuu nooon?

²⁷ Dá nǐ kaa ra:

—Sa nǐ nakani vai xí'ín ndó, tído kó kékuendá ta'on ndó ña ká'ín xí'ín ndó. ¿Ndiva'a kóni tuku ndó nakanii xí'ín ndó? ¿Á kóni ta'ani ndo'ó ndiko ndo taa ñoo, ndani?

²⁸ Ta kúú nǐ ka'an ndava'a ta fariseo ñoo xí'ín taa nǐ nduva'a ñoo, ta kaá ra:

—Mií vá yo'ó kúú ra ndíko taa ñoo. Tído ndu'u, Moisés va kúú na ndíko ndu'u. ²⁹ Dá chí ná'á ndú ña nǐ ka'an túu Ndios xí'ín Moisés. Tído taa ñoo, kó ná'á ta'on ndu ndeí nǐ kii ra.

³⁰ Dá nǐ kaa taa ñoo xí'ín rá:

—Naá vá ini xini ndo'ó, chí nǐ nduva'a ndisa taa ñoo nooí, tído kó kándaá iǐ vá ini ndo ndeí nǐ kii ra. ³¹ Chí ná'á vá yó ña kó seídó'o ta'on Ndios na kómí kuachi tá xíka na ña manǐ noo ná. Tído tá yu'ú ni'ini yó Ndios, ta kée yó ña kóni na, dá kíán seídó'o na ña xíka yo noo ná. ³² Ta nda mií sa'a ñayuú, ta nda viti kó ní'í to'on ta'on yó ña kandeé iin ñayuu nduva'a na iin na nǐ kaki kó túu noo. ³³ Tá kó ní kii taa ñoo noo Ndios, dá kíán o kándeé ta'on ra nduva'a ra iin na kó túu noo.

³⁴ Dá nǐ kaa taa fariseo ñoo xí'ín rá:

—Tixi ndá'a kuachi va nǐ kaki yo'ó. ¿Ndá yoo kúú yo'ó, xinóon, ña dána'a di'aón noo ndu'u?

Dá nǐ taxí ñaá rá ini ve'e noo náta ka na ñoo ñoo.

Kaá Jesús ña kó túu noo taa fariseo ñoo noo Ndios

³⁵ Kúú nǐ kandaá ini Jesús ña nǐ taxí ñaá taa fariseo ini ve'e noo náta ka na ñoo ñoo. Dá tá nǐ naní'í ñaá ná, dá nǐ kaa na xí'ín rá:

—¿Á kándeé inóon na kúú de'e Ndios?

³⁶ Dá nǐ kaa ra:

—¿Ndá yoo kúu noón, tatá, dá ná kandeé iníí ná?

³⁷ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa nī xinon ná. Ta mií nā ndátó'ón xí'ón vití'ón kúu ná.

³⁸ Dá nī kaa rá:

—Kándéé iníí mií ní, sato'í.

Dá nī kasá'á rá ndáño'o ñaá rá. ³⁹ Dá nī kaa Jesús xí'ín ñayuu ndíta ñoó:

—Vei yu'u ñayuú yó'o, dá ndeyíkoj níō iin rá iin ñayuu. Dión, dá ná natuu noo nā ko túu noo. Ta nā túu noo, o kátuu ta'on noo ná.

⁴⁰ Tá nī seídó'o dao ta fariseo ndíta ñoó ña nī ka'an nā dión, dá nī kaa rá xí'ín ná:

—¿Á taa ko túu noo ta'ani kúu ndú, xiní ní?

⁴¹ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—Vá'a cháá ká ní sá kuu ndó ta ko túu noo, dá kían o kátaj kuachi ta'on ndó sa'a kuachi kée ndó. Tído kaá ndo ña túu noo ndo, sa'á ñoó táj kuachi ndó noo Ndios.

Nákani Jesús sa'a korrá noo ñó'o léko

10 ¹ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña taa ko kú'u chí noo kúu yé'é korrá léko, di'a ndáo ndodó rá sata korrá ri, roón kúu iin ta kuí'íná, iin ta kéndava'a xí'ín rí. ² Tído nā koku'u chí yé'é korrá ri, noón kúu nā ndáka rí. ³ Chī ta ndaa yé'é, roón kúu rá sónó yé'é noo nā ndáka rí. Ta táj vá'a do'o rí tá káyu'ú ná kuu iin rá iin rí, dá taó nā rí. ⁴ Dá tá nī ndi'i nī taó xoo na léko mií ná, dá xionoo na kua'an nā noo ri, dá tákuei ñaá rí kua'an ri, chí ná'á rí tachī ná. ⁵ Tído iin ñayuu tukú o kárkuei ta'on ñaá rí ko'on ri, di'a kuino rí noo ná, dá chí ko ná'á ta'on rí tachī ñayuu tukú ñoó —kaá nā.

⁶ Ta to'on yó'o nī dakí'in tá'an Jesús xí'ín ña nī ka'an nā xí'ín ta fariseo, tído ko ní kándaá ini rá ndi dándáki ña nī ka'an nā.

Jesús kúu nā ndáka vá'a léko

⁷ Dá nī nandió koo Jesús nī ka'an nā xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña mií vá yu'u kúu yé'é korrá noo ñó'o léko. ⁸ Ta ndidaá taa nī kii yachī tá ko ñá'a kasaa yu'u, roón nī sa kuu ta kuí'íná, ta sa kéndava'a ra xí'ín lékoj. Tído ko ní taó kuendá ta'on lékoj noo nī ka'an rá. ⁹ Ta yu'u kúu yé'é korrá, ta ndi ndaa mií vá léko ná ku'u yé'é ñoó, ta kúu káki va rí. Ta ndu'u rí, ta kankuei rí noo kaa ita kuí kasá'an rí. ¹⁰ Tído ta kuí'íná ñoó vei oon ra noo ñó'o rí ki'in kuí'íná rá ri, ta ka'ání rá ri, ta dánaá rá rí. Tído yu'u vei, dá ná ni'í ri ña kataki ri, dá ni iin ña'a ná o kámani noo ri.

¹¹ Yu'u kúu nā ndáka vá'a léko, ta iin nā vá'a ndáka léko, noón kúu nā ko yu'ú kī'o na mií ná kuu nā sa'a ri. ¹² Tído ta ndáka léko sata yá'i, ta ko kúu sato'o ri, tá xiní rá vei ndigüe'í lobo, ta kúu dánkoo ndava'a ra

léko, ta kúú xíno ra kua'an ra noo ndigüe'í lobo ñoó. Dá kásaa ri sa'ání ri dao léko, ta dao ka léko ñoó xíta noo kua'an. ¹³ Ta xíno va taa ñoó noo ndigüe'í lobo ñoó, dá chi ko kúú rá mií sato'o léko, sata yá'i va ndáka ra ri, sa'á ñoó ko sa'ání ta'on ra mií rá sa'a ri.

¹⁴ 'Tído yu'u kúú na ndáka va'a lékoj, ta ná'á va'a yu'u ndi ndáa iin rá iin rí, ta ná'á va'a rí yu'u, ¹⁵ táto'on k'i'o ná'á vá tatá Ndios mií, ta ná'á ta'ani yu'u tatá Ndios. Sa'á ñoó naki'o yu'u mií ña kían kuui sa'a lékoj. ¹⁶ Ndéi ta'ani dao ka lékoj, tá'an kirí ko ñó'o ta'on ini korrá yó'o. Ta xínñó'o ta'anii kandakai ri kii rí, dá naki'in tá'an rí xí'ín léko yó'o, dá kían kueídó'o ta'ani rí yu'u. Dá ndadá iin tó'ón vá tu'u ná kakuu rí, ta iin tó'ón ná kakuu na kandaka rí.

¹⁷ 'Sa'á ñoó kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'í, dá chi ko'in naki'oi mií ña kían kuui, ndi'i, dá nandió kooi natakii. ¹⁸ Tído ko íin ta'on ka'ání yu'u xí'ín to'on k'i'o kóni mií rá, mií vá yu'u naki'oi mií ña kían kuui. Dá chi ió choon noo ndá'a yu'u ña kían naki'oi mií kuui, ta ió ta'ani choon noo ndá'a yu'u ña kían natakii, ta choon yó'o ni natiin noo tatái —kaá na.

¹⁹ Ta ni kasá'á ndátó'ón kuáchi tuku na Israel sa'á ña ni ka'an Jesús dión. ²⁰ Kúú kuá'á nda'o na ni kaa di'a:

—Ña kini va nákaa ini ra, ta ndúlóko va ra. ¿Ndiva'a seídó'o ndó noo ká'an ra?

²¹ Ta ni kaa dao ka na:

—Ni iin ta nákaa ña kini o ká'an dión. ¿Á kándéé iin taa nákaa ña kini ini nduva'a ra iin ta ko túu noo? —kaá na.

Ko kóni dao na Israel kandísa na Jesús

²² Ta ió iin víko ñoo Jerusalén noo kéká'ano na kuu ni naki'oi tuku na ve'e ño'o ká'ano noo ndá'a Ndios. Tiempo daá ñoó kían yoo vixi. ²³ Ta xínoo Jesús yé'é ño'o ká'ano ñoó noo kúú corredor naní Salomón. ²⁴ Dá ni nataka ta né'e choon noo na Israel noo nákaa Jesús, dá ni kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá oon ví nání'i ndée nío ndú kee ní? Tá miían ndaa kúú ní Cristo, na dákaki ñaá, kastó'on ndaa ní xí'ín ndu'u.

²⁵ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa ni ka'an vai xí'ín ndó, tído ko kóni ta'on ndó kandísa ñaá ndó. Ta ndidaá ña ndato kéei kúú choon ni sa'anda tatái noo, ta ñoó kían ná'a ndá yoo kúú. ²⁶ Tído ko kándísa ta'on ñaá ndó, dá chi ko kúú ta'on ndó lékoj táto'on k'i'o sa ni ka'in xí'ín ndó. ²⁷ Dá chi na kúú léko yu'u seídó'o na noo ká'in, ta ná'í ndi ndáa na, ta ndíko na yu'u, ²⁸ ta xí'oi ña kataki chíchí ná, ta ni iin kuu ta'ón o naá na, ta ko íin ta'on kuu kuio ndaa na noo ndá'a yu'u. ²⁹ Ta mií tatái kúú na ni tei na noo, ta noón kúú na kómí choon ká'ano cháa ka, ta ni ko íin ta'on kuu kuio ndaa ñayuu noo ndá'a tatái. ³⁰ Dá chi yu'u xí'ín tatái, iin tó'ón vá kúú ndu'u.

³¹ Dá n̄i tiin tuku t̄a Israel ñoó yuu kua'an r̄a chiyúú rá Jesús. ³² Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Kua'á nda'o ña ndato n̄i kee yu'u noo ndo'ó n̄i kee tatái. Ta, ¿ndi káa iin ñoó k̄o ní náta'an ini ndo, sa'á ñoó kóni ndo chiyúú ndó yu'u?

³³ Dá n̄i kaa r̄a xí'ín Jesús:

—O duú sa'á ña n̄i kee ní ña ndato kóni ndu chiyúú ñaá ndú, di'a sa'á ña ká'an ndava'a ní sa'a Ndios, dá chi iin t̄aa oon va kúú ní, tído kée ní mií ní ña kúú ní Ndios.

³⁴ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á o duú di'a kaá Ndios noo ley ió noo ndo: “N̄i ka'in ña kúú ndó ndios”? ³⁵ Ta dión n̄i chinaní ná t̄aa n̄i n̄atiin to'on na ñoó ña kúú rá ndios, ta o kúú ta'on kuio kao yó noo ká'an tuti īi Ndios. ³⁶ Mií Ndios n̄i kaxi yu'u, ta n̄i t̄anda'á ná yu'u veii, sa'á ñoó, ¿ndiva'a kaá ndo ña ká'an ndava'i sa'a Ndios sa'á ña kaái ña kúú de'e Ndios? ³⁷ Tá k̄o kée yu'u ña ná'ano kée tatái, dá k̄ian ná dá'a ni kandísa ndó yu'u. ³⁸ Tído tá k̄eei ña, dá k̄ian kandísa ndó ña k̄eei, va'ará k̄o kándísa ndó mií yu'u. Dá chi tá kandísa ndó ña k̄eei, dá k̄ian kasandaá ndo kandaá ini ndo, ta kasandaá ndo kandísa ndó ña ió tatá Ndios xí'ín, ta ió īi xí'ín ná —kaá n̄a.

³⁹ Dá n̄i ka'an tuku ra tiin ñaá rá, tído n̄i k̄andeé vá ná n̄i taó xoo na mií ná noo ndá'a rá.

⁴⁰ Dá n̄i kee tuku na kua'an n̄a iin k̄a xoo yuta Jordán noo n̄i kasá'á Juan sa dakódo ndúta ná ñayuu. Ta ñoó n̄i k̄andoo na n̄i sa io tóo na.

⁴¹ Ta kua'á nda'o ñayuu n̄i n̄ataka noo nákaa n̄a, ta kaá n̄a ndátó'ón ná:

—Miían ndaa kuiti ni iin tó'ón ña ná'ano k̄o ní k̄ee Juan, tído ndidaá ña n̄i ka'an n̄a sa'á t̄aa yó'o k̄ian ña ndaa —kaá n̄a.

⁴² Ta kúú kua'á nda'o ñayuu n̄i k̄andísa Jesús noo nákaa n̄a ñoó.

Di'a n̄i kuu tá n̄i xi'i iin t̄aa naní Lázaro

11 ¹ Ió iin t̄aa kú'u naní Lázaro, ta kúú rá iin t̄a ñoo Betania, ta ñoo ñoó ndéi k̄i'o ra María xí'ín Marta. ² Ta María, ña kúú k̄i'o Lázaro ñoó kúú ña n̄i kuei kirá támi sá'an sata sá'a sato'o yo Jesús, ta n̄i nadáyaaán sa'a ná xí'ín idí dinian. ³ Ta miían xí'ín ku'an n̄i t̄anda'á choon n̄i sa'an noo nákaa Jesús, ta kaáan xí'ín ná: “Tatá, kú'u ka'í va n̄a kú'u ini ní sa'a.”

⁴ Dá tá n̄i k̄andaá ini Jesús, dá n̄i kaa n̄a:

—O duú ta'on kue'e kuu r̄a k̄ian, miían ndaa kú'u r̄a, dá ná n̄atiin Ndios ñañó'ó sa'a rá, ta ná n̄atiin ta'ani n̄a kúú de'e Ndios ñañó'ó kee kue'e ndó'o ra —kaá n̄a.

⁵ Ta kú'u ini Jesús sa'a Marta, xí'ín sa'a ku'u ló'an, xí'ín sa'a Lázaro, k̄i'oán. ⁶ Tá n̄i k̄andaá ini n̄a ña kú'u Lázaro, dá n̄i k̄andoo na n̄i sa io na uu k̄a kuu noo nákaa n̄a ñoó. ⁷ N̄i ndi'i, dá n̄i kaa n̄a xí'ín t̄aa xionoo xí'ín ná:

—Kó'o tuku yó chí kuendá Judea di'a viti.

⁸ Dá n̄i kaa ta xionoo xí'ín ná ñoó:

—Maestro, ta o duú n̄i ka'an ta né'e choon noó na Israel ña chiyúú rá mií ní. Sa'á ñoó ñndiva'a ko'on tuku yó ñoó?

⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á duú ux̄i ūu hora tóon nd̄indii? Sa'á ñoó na xionoo nduú, ko káchi'i sá'a ta'on na, chi ndato tóon noo ná kée nd̄indii. ¹⁰ Tído na xionoo sakuaá káchi'i sá'a ná, dá chi ko tóon noo ná.

¹¹ N̄i ndi'i, dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Kídi va amigo yo Lázaro, tído ko'in dándótoi ra.

¹² Dá n̄i kaa ta xionoo xí'ín ná:

—Tatá, tá kídi ra, dá kían nduva'a ra.

¹³ Tído to'on n̄i ka'an Jesús kían kóni kaa ña n̄i xi'i va Lázaro, tído kídi ndisa va ra n̄i ka'an ta xionoo xí'ín ná ñoó. ¹⁴ Dá n̄i kastó'on na ndi kóni kaa ña n̄i ka'an na, ta kaá na:

—Sa n̄i xi'i va Lázaro, ¹⁵ ta kádii nda'o inii ña ko ní sá iói ve'e ra tá n̄i xi'i ra, dá kían ná kandeé cháa ka ini ndo yu'u sa'á ña ko'in keei xí'ín rá. Kó'o kande'á ra —kaá na.

¹⁶ Dá n̄i kaa Tomás, ta ká'an xí'ín ná Dídimos, xí'ín dao ka ta xionoo xí'ín Jesús:

—Kó'o ta'ani yó, dá ná kuu nduú yo xí'ín ná —kaá ra.

Kaá Jesús ña kúú ná na dánátaki ñayuu n̄i xi'i, ta xí'o na ña kataki chíchí ná

¹⁷ Tá n̄i kuyati Jesús ñoo ñoó, dá n̄i kandaa ini na ña sa io komi kuu nákaa yikí koño Lázaro n̄i nduxian ini káo. ¹⁸ Ta yati va né'e tá'an ñoo Betania ñoó xí'ín ñoo Jerusalén, ta kían tátó'on oni kilómetro. ¹⁹ Sa'á ñoó kua'á nda'o na ñoo Jerusalén n̄i kasáa kandeí tóo na xí'ín Marta xí'ín María, dá k̄i'o na tandeé iní nooan sa'á ña n̄i xi'i k̄i'oán.

²⁰ Tá n̄i kandaa ini Marta ña vei Jesús, dá n̄i keeán kua'an ni'i ñaáán, tído n̄i kandoo va María ióan ve'e. ²¹ Tá n̄i naki'in tá'an Marta xí'ín Jesús noó vei na ñoó, dá n̄i kaaan xí'ín ná:

—Tatá, tá ní sá io ní yó'o, o kúú ta'on k̄i'o ló'i, ní kúu. ²² Tído ná'á ta'ani yu'u ña ndi ndaa mií vá ña'a ná kaka ní noo Ndios, ta kúú k̄i'o va naan noo ní.

²³ Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Nataki va k̄i'ón.

²⁴ Dá n̄i kaaan xí'ín ná:

—Sa ná'á vá yu'u ña nataki xi tá ná kasandaá kuu nataki na n̄i xi'i tein kuu noo ndí'i.

²⁵ Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Yu'u kúú na dánátaki ñayuu n̄i xi'i, ta k̄i'oi ña kataki chíchí ná. Ta ndi ndaa miíó na kándéé iní ñaá, koni na kataki chíchí ná, va'ará n̄i xi'i

na. ²⁶ Ta ndi ndáa mií na kándéé iní na yu'u xían nani ndéi takí na, ni iin kuü ta'ón o kuü na. ¿Á kándísón ña dión kíán?

²⁷ Dá ni kaaan xí'ín ná:

—Jaan, tatá. Kándísa yu'u ña mií ní kúú Cristo, na kúú de'e Ndios, chi kúú ní na ni tanda'á Ndios ni kasáa ñayuu yó'o dákaki ñaá —kaaan.

Ndéi'i Jesús yati yú'u káo noo nákaa yikí koño Lázaro

²⁸ Tá ni ndi'i ni ka'an dión, dá ni keeán kua'an kuakaán ku'an María ñoo. Tá ni saaan, dá ni ka'an kayáan xí'ín María:

—Veí maestro yo, ta kána na yo'ó.

²⁹ Dá tá ni seídó'o María to'on yó'o, ta kúú kaon nda'o ni nakuín ndichian, kúú ni keeán kua'an ni'an Jesús. ³⁰ Ta ko ñá'a ta'on ku'u Jesús ñoo ñoo, chi ió íí vá ná noo ni nakil'in tá'an Marta xí'ín ná. ³¹ Dá tá ni xini na ñoo Jerusalén, na ndéi xí'o tandeé iní noo María, ña kaon nda'o ni ndakuín ndichian ni ketaán kua'an, dá ni kee na tákuei ñaá ná kua'an na, ta kaá na:

—Miían kua'an xi ndei'i xi yú'u káo noo ni nduxi k'i'o xi —kaá na.

³² Tá ni saa María noo iin Jesús, dá ni sa kuín xitíán noo sá'a ná, ta kaáan:

—Sato'i, tá ní sá io ní yó'o, o kuü ta'on k'i'o ló'i, ní kúu.

³³ Tá ni xini Jesús ña nda'í nda'o ndéi'i ña, ta ndéi'i ta'ani na ñoo Jerusalén né'e tá'an xí'án ni kasáaan, ñoo, dá ni kixian ni kunda'í ini na, ta nda nio ná ni ta'u'u, xini na. ³⁴ Dá ni kaa na:

—¿Ndeí ni chikáa ndo yikí koño xi?

Dá ni kaaan:

—Tatá, nakíí ní, kó'o kande'á noo nákaa xi —kaáan.

³⁵ Dá ni ndei'i Jesús. ³⁶ Dá ni kaa na ñoo Jerusalén:

—Kande'é ndó. Ndeé ka vían ni sa kú'u ini taa kaa sa'a Lázaro.

³⁷ Dá ni kaa dao ka na:

—Ni kandeé taa kaa ni nduva'a ra taa ko túu noo ñoo. Ta, ¿ndiva'a ko ní kandeé rá xí'ín Lázaro, dá ná o kuü ra, ní kúu? —kaá na.

Di'a ni kuu tá ni danátaki Jesús Lázaro

³⁸ Kúú ni kixi tukuan ni kunda'í ini Jesús tá ni saa na noo nákaa yikí koño Lázaro. Ta kíán ini iin káo, ta ndadí iin yuu ká'ano yé'án. ³⁹ Dá ni kaa Jesús:

—Dítá ndó yuu kaa viti.

Dá ni kaa Marta, ña kúú k'i'o ló'o ndii ñoo, xí'ín ná:

—Tatá, ná dá'a ni, dá chi sa kini nda'o sá'an díko, dá chi sa komi ví kuü kíán.

⁴⁰ Dá ni kaa Jesús xí'án:

—¿Á duú ni ka'in xí'ón ña tá miían ndaa kándéé inóon yu'u, dá konon kee Ndios iin ña ndato?

⁴¹ Dá n̄i d̄itá rá yuu ndadí yé'é káo noo nákaa ndii ñoo. Dá n̄i n̄ande'é Jesús chí induú, dá n̄i kaa na:

—Tatá, ndivé'e ní, dá chí n̄i seídó'o ní ña n̄i xikaj noo ní. ⁴² Ta daá kuití vá seídó'o ní ña xikaj noo ní, tído n̄i ka'in dión, dá ná kueídó'o ndidaá tá'an ñayuu ndíta yó'o, dá ná kandísa na ña miían ndaa kuiti mií ní n̄i tanda'á yu'u veii.

⁴³ Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión xí'in Ndios, kúu n̄i kayu'ú ná:

—Lázaro, kua'an keta satá vé'e.

⁴⁴ Ta kúu n̄i keta ta n̄i xi'i ñoo, ta n̄i kaq noo iin tá'í dá'on ndá'a rá xí'in sa'a rá ndíkoan. Ta n̄i kaq noo iin ka tá'í dá'on ndadíán noo rá. Dá n̄i kaa Jesús:

—Ndaxí ndó ra, dá ná yaa ra ko'on ra.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ndatón kue'é ta né'e choon ña ka'ání rá Jesús

⁴⁵ Ta kua'á nda'o na ñoo Jerusalén, tá'an na n̄i kii n̄i xi'o tandeé iní noo María, n̄i xini ña n̄i kee Jesús, ta n̄i kandísa ñaá ná. ⁴⁶ Tído dao ka na n̄i sa'an noo ndéi ta fariseo, ta n̄i nakani na sa'á ña n̄i kee Jesús. ⁴⁷ Dá n̄i dataká ta duti saku'a'á xí'in ta fariseo ndidaá ka ta né'e choon noo na Israel. Dá n̄i kaa ra xí'in rá:

—¿Ndi koo keeá viti? Chí sa kua'á nda'o ña ná'ano kée ta ñoo. ⁴⁸ Tá ná konó yó noo rá kanoo ni ra, dá kían ndidaá ñayuu kandísa ñaá. Ndi'i, dá ndakuei ta né'e choon romano, ta dákoon ndi'i ra ve'e ño'o ii yo, ta dánaá ra ñoo yo.

⁴⁹ Dá n̄i kaa Caifás, ta kúu duti kúu noo kua'á dáá ñoo:

—Xixi nda'o ndó, ndani. ⁵⁰ ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña va'a kaan ná kuu iin ta noo ndidaá na ñoo yo o duú kaan naá ndí'i na ñoo yo? —kaá ra.

⁵¹ Ta to'on yó'o ko ní kii ñaxintóni mií rá. Dión n̄i ka'an ra, chí sa'á ña kúu rá duti kúu noo kua'á dáá, sa'á ñoo n̄i xi'o Ndios to'on yó'o noo rá ña kánian kuu Jesús sa'á na ñoo Israel. ⁵² Ta o duú sava'a sa'á na ñoo Israel kuu na, kuu ta'ani na sa'a ndidaá ka ñayuu Ndios n̄i xita noo ndéi dao ka xían, dá nduu na iin tón ñoo. ⁵³ Ta nda kuu dáá ñoo n̄i kandoo ra ña ka'ání rá Jesús.

⁵⁴ Sa'á ñoo ko ní xionoo túu ka Jesús noo ta né'e choon noo na Israel. Di'a n̄i kuxiká ná kua'an na, ta n̄i sa na iin ñoo naní Efraín noo né'e tá'an yati xí'in noñó'o ichí. Ñoo n̄i sa io na xí'in ta xionoo xí'in ná. ⁵⁵ Ta sa yati va koo víko pascua ña kéká'ano na Israel. Ta kúu kua'á nda'o ñayuu ndéi ñoo ño'o yati ñoo n̄i xinkuei ñoo Jerusalén tá ko ñá'a kasá'á víko ñoo, dá nduvii ná mií ná noo Ndios. ⁵⁶ Ta xionoo ñayuu ñoo nándukú ná Jesús. Ta noo kúu yé'é ño'o ká'ano ñoo ndatón tá'an mií ná sa'a Jesús:

—¿Ndi ká'an ndó? ¿Á kii ta ñoo víko o koó? —kaá na.

⁵⁷ Ta n̄i sa'anda ta duti saku'a xí'ín ta fariseo choon ña ndi ndáa mií ñayuu n̄i kandaa ini ndeí xionoo Jesús, ná naki'o na kuendá noo rá, dá ná ko'on ra tiin ñaá rá, kaá ra.

Di'a n̄i kuu tá n̄i kuei María kirá támi sá'an sata Jesús

12 ¹ Ta kámani iño ka kuu, dá kasá'a víko pascua. Dá n̄i saa Jesús ñoo Betania noo ió Lázaro, ta n̄i xi'i ñoo, ta n̄i nataki ra n̄i kee Jesús. ² Ta ñoo n̄i kenduu na ve'e Lázaro ña'a kadíni Jesús. Ta n̄i chikodó Marta ña'a kadíni na noo mesa. Ta n̄i sa io ta'ani Lázaro tein ñayuu ndeí xí'ín ná ñoo. ³ Dá n̄i ki'in María kirá támi sá'an n̄i kava'a xí'ín yukū naní nardo, ta kúú rá tát'on dao litro, ta kirá ya'i nda'o kúú rá. Ta kúú n̄i kuei ndi'an ra sata sá'a Jesús, ta xí'ín idí dinian n̄i danáyaaan sa'a ná. Ta iin ní kúú ini ve'e ñoo n̄i naka'ani díko kirá támi sá'an ñoo. ⁴ Dá n̄i kaa iin ta xionoo xí'ín Jesús naní Judas Iscariote, tá'an ra kúú de'e ta naní Simón, ta mií rá ko'on naki'o Jesús noo ndá'a ta xiní u'u ñaá:

⁵ —¿Ndiva'a ko ní dikó yó kirá támi sá'an xaan, chi ya'i rá tát'on ki'o ní'i ñayuu kéchóon na oní ciento kuu, dá ni'i yo di'on chindeé yó na kúnda'í, ní kúu? —kaá ra.

⁶ Tído ko ní ká'an ra dión sa'a ña kú'u ndisa ini ra sa'a na kúnda'í. Dión n̄i kaa ra, chi kúú rá iin ta kui'íná. Ta sa'a ña né'e va'a ra léka noo ñó'o di'on xí'o ñayuu chindeé ñaá, sa'a ñoo taó de'é ra cháa di'on ñoo ní'i mií rá. ⁷ Dá n̄i kaa Jesús:

—O sa dánani ndó ñá'a yó'o, dá chi n̄i sa ne'e va'an kirá támi sá'an yó'o n̄i kenduuan yu'u tát'on ki'o kooi nduxii. ⁸ Chi daá kuití vá kandeí ñayuu kúnda'í xí'ín ndó, tído yu'u, o koo kuií ta'oin xí'ín ndó —kaá na.

Ni kandoo ta né'e choon ña ka'ání ta'ani ra Lázaro

⁹ Ta kuá'a nda'o na ñoo Jerusalén n̄i kandaa ini ña ió Jesús ñoo Betania. Sa'a ñoo n̄i kasáa na ñoo. Ta o duú iin tó'on Jesús kóni na kande'é ná, chi kóni ta'ani na kande'é ná Lázaro, tá'an ra n̄i nataki tein na kúú ndi'i ñoo. ¹⁰ Kúú n̄i kandoo ta'ani ta duti saku'a ña ka'ání rá Lázaro, ¹¹ dá chi sa'a ña n̄i nataki ra, sa'a ñoo kuá'a nda'o na ñoo Israel n̄i kankuei tixi ndá'a rá, ta n̄i kandísa na Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i natiin va'a ñayuu Jesús tá n̄i ku'u na ñoo Jerusalén

¹² Tá n̄i tuu noo iin ka kuu, dá n̄i ni'i tó'on ñayuu kuá'a n̄i kasáa noo koo víko ñoo Jerusalén ña vei Jesús. ¹³ Dá n̄i sa'anda iin rá iin na ndá'a tañoó né'e na kua'an na natiin na Jesús noo vei na, ta kaá na káyu'ú ná:

—iNá natiin Ndios ñañó'ó! iNa ká'ano kúú na vei xí'ín choon sato'o yo Ndios! iTa kúú ná rey noo yóó, na Israel! —kaá na káyu'ú ná.

¹⁴ Dá n̄i naní'i Jesús iin burro ló'o, dá n̄i kaa na sata ri. Dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios:

¹⁵ O sa yu'ú ndo, na ñoo Sion;
sa vei va rey ndo,
ta kánoo na sata iin burro ló'o vei na.

¹⁶ Ko ní kándaa ta'on ini ta xionoo xí'ín ná ndi dándáki ndidaá ña yó'o mií hora daá ñóó. Nda kuu ni nana Jesús kua'an nó'o ná induú, nda daá ni ndiko'on ini ra ña ki'o dión ká'an tuti ií Ndios, ta ki'o dión ni kee ñayuu ñoo xí'ín ná. ¹⁷ Ta ndidaá ñayuu ni sa ndita xí'ín Jesús tá ni kana na Lázaro ini káo ñoo, ta ni danátaki ñaá ná, noón kúú na xí'o kuendá noo dao ka ñayuu sa'á ña ni xini na. ¹⁸ Sa'á ñoo ni sa'an ñayuu ñoo ni natiin va'a na Jesús, dá chi ni seídó'o na sa'á ña ndato ni kee na xí'ín Lázaro. ¹⁹ Ta nda'í va ndátó'ón tá'an ta fariseo ndíta ra, ta kaá ra:
—Nde'é rá. O kándeé ta'on yó kadi yo noo ta káa. Chi kande'é ndó, ki'o dión ví kua'á ñayuu tákuei kua'an sata rá —kaá ra.

Ndeí dao ta griego nándukú rá Jesús

²⁰ Ta ñó'o dao ta ká'an yú'u griego tein na ni kasáa ñoo Jerusalén kandaño'o na Ndios víko ñoo. ²¹ Ta ni natuu yati ra noo Felipe, tá'an ra ñoo Betsaida, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a. Dá ni seí nda'í ra noo Felipe, ta kaá ra:

—Tatá, kóni ndu ka'an ndu xí'ín Jesús.

²² Dá ni sa'an Felipe ni kasto'on ra xí'ín Andrés, dá ni sa'an nduú ra ni kasto'on ra xí'ín Jesús. ²³ Dá ni kaa Jesús:

—Sa ni kasandaá vá hora natiin na ni nduu ta ñayuu yó'o ñañó'ó kee tatá na. ²⁴ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó, ña tá ná o chí'i yó tata tirió noño'o, ta kuuan, dá kían iin tó'ón daá vá kakian. Tído tá ná kuuan tii ñó'o, dá kían kuita ña, ta kúú kua'á nda'o kui'i ki'o ña. ²⁵ Ta ndi ndaa na ndí'i ini sa'á ña kataki na ñayuu yó'o, noón di'a kúú na kuu. Ta na ko ndí'i ini sa'á ña kataki na ñayuu yó'o, noón kúú na koni kataki chíchí. ²⁶ Tá ió iin káa ndó kóni koni kuáchí noo yú'u, dá kían nakíi ndo ndiko ndo yu'u. Ta noo koo yu'u, ñoo ta'ani kandeí na xínkuáchí noo. Ta ndi ndaa na xínkuáchí noo yú'u, ko'on tatái ki'o na ñañó'ó noo ná.

Kasto'on Jesús xí'ín ñayuu ndi ndo'o na, dá kuu na

²⁷ 'Kútúú nda'o inii, tído, ¿ndí kían ka'in xí'ín tatái? ¿Á ka'in: “Tatá, dítá ní yu'u noo tandó'ó yó'o”? Tído o kúu ta'on ka'in dión, dá chi choon yó'o kúú choon vei yu'u. ²⁸ Tatá Ndios, na'a ní choon ká'ano kómí ní noo ñayuu yó'o.

Dá táí ni ka'an Ndios nda induú:

—Sa ni na'i choon ká'ano kómí, ta ko'on tukui na'i ña iin ka ndée.

²⁹ Tá ni seídó'o ñayuu kuá'a ñoo ña ni'i nda'o ni ka'an na, dá ni kaa dao na ña ni kayu'ú dai. Ta dao ka na ni kaa ña iin ángel ni ka'an xí'ín Jesús. ³⁰ Dá ni kaa Jesús:

—Kọ ní ká'an na ña kueídó'o yu'u, di'a ni ka'an na, dá ná kueídó'o ñaá ndo'ó. ³¹ Ta viti ni kasandaá va kuu ña keyíko Ndios sa'á na ndéi ñayuu yó'o, ta ko'on na dítá ná choon noo ndá'a ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuu yó'o. ³² Tá ni ndi'i ni ndane'e ra yu'u, dá nakuakai ndidaá ñayuu noo miíí.

³³ Dión ni kaa na ni kast'o'on na xí'in ñayuu ñoó ndi ndo'o na noo kuu na. ³⁴ Dá ni kaa ñayuu ñoó:

—Kándaá ini ndu ña ká'an ley ña ni kuu ta'on o kúu na kúu Cristo, na dákaaki ñaá. Sa'á ñoó ñndiva'a ká'an mií ní ña kánian ndane'e ra iin ra ni nduu taa ñayuu yó'o? ¿Ndá yoo kúu ra ni nduu taa ñayuu yó'o, tá dáá?

³⁵ Dá ni kaa Jesús:

—Ndadá cháá vá kuu kooi dátooin noo ndo. Sa'á ñoó kanoo ndó xian nani iói dátooin noo ndo, dá kían ná dá'a ni kandeé ña iin naá xí'in ndó. Dá chi na xionoo noo íin naá, ko túu ta'on noo ko'on na. ³⁶ Ta xian iói dátooin noo ndo, kandeé iní ndo yu'u, dá kakuu ndó kuendá yu'u, na dátoon noo ndo.

Kua'á nda'o na Israel ko ní xiin kandisa to'on Jesús

Tá ni ndi'i ni ka'an na dión, dá ni kee na kua'an na, ta kúu ni chide'é na noo ñayuu ñoó.

³⁷ Ta va'ará kua'á nda'o ña ndato ni kee na noo ñayuu ñoó, tído ko ní kándisa ta'on ñaá ná. ³⁸ Dión, dá ni xinkoo to'on ni taa profeta Isaías, dá chi di'a ni kaa na:

Sato'i, ¿ndá yoo ví ni kandisa to'on ni daná'a ndu noo ná?

Ta, ¿ndá yoo ni nakoni choon ká'ano ió noo ndá'a ní?

³⁹ Sa'á ñoó ko ní kúu ta'on kandisa ñayuu ñoó, dá chi di'a ta'ani ni taa Isaías:

⁴⁰ Ni sadi Ndios noo ñayuu ñoó, ta ni ndekáxí ná níó ná,

dá ná o koní na xí'in noo ná, ta ni ná o kándaá ini na,

dá ná dá'a ni nandió kuéi na noo Ndios, ta ná dá'a ni nduva'a na.

⁴¹ Ña yó'o kúu to'on ni taa Isaías tá ni xini na choon ndato kómí Jesús, ta ni ka'an na sa'a ná. ⁴² Vati xian daá, kua'á nda'o ta né'e choon ni kandisa Jesús, tído ko ní ná'a ra mií rá, dá chi yu'ú ra taxí ñaá ta fariseo ini ve'e noo náta na ñoo ra, ⁴³ dá chi kátoó cháá ka ra ñañó'ó xí'o taa ñayuu yó'o o duú ñañó'ó xí'o Ndios.

Ió kuachi ñayuu ko xiin kandisa to'on dána'a Jesús

⁴⁴ Dá ni kayu'ú Jesús:

—Tá ndi ndáa na kándéé iní yu'u, o duú iin tó'on ní yu'u kándéé iní na, nda na ni tanda'á yu'u veii kándéé iní na. ⁴⁵ Ta ndi ndáa na nd'éé yu'u, nda na ni tanda'á yu'u veii nd'éé ná. ⁴⁶ Ni kasáa yu'u ñayuu yó'o kúu na dátoon noo ñayuu, dá kían ndi ndáa ñayuu ná kandeé iní ñaá, o kuíin naá ka noo ná. ⁴⁷ Ta ndi ndáa ñayuu seídó'o to'on ká'in, ta ko kée

na choon sa'ándái, o duú yu'u keyíko sa'a ná, chi ko véi ta'on yu'u keyíko sa'á ñayuu. Di'a vei yu'u dákaakii na noó kuachi na. ⁴⁸ Ta ndi ndáa na ko xiin kandeé iní na yu'u, ta ko kóni na natiin na to'on ká'in, sa io nduu va iin yoo keyíko sa'a ná. Ta ñoó kúu to'on ká'in xí'in ndó. Ta mií to'on yó'o tiin Ndios, dá keyíko na sa'a ndo tá ná kasandaá kuu noo ndí'i. ⁴⁹ Ta o duú to'on kána ñaxintóni mií yu'u ká'in xí'in ndó. Tata Ndios, na ni tanda'á yu'u veii, noón kúu na ni xi'o choon noói ndi kían ka'in xí'in ndó, ta ndá to'on ka'in xí'in ndó. ⁵⁰ Ta ná'á kaxí yu'u ña to'on ni xi'o tatái noói kían kandeéan ki'oan ña kataki chíchí ndó. Sa'á ñoó, táto'on ki'o ni ka'an tatái xí'ín, ki'o dión ká'in xí'in ndó —kaá Jesús.

Di'a ni kuu tá ni nakata Jesús sa'a ta xionoo xí'in ná

13 ¹ Kóni iin ka kuu dá kasá'á víko pascua. Ta sa na'á vá Jesús ña sa ni kuyati hora dánkoo na ñayuu yó'o, dá no'o na noo ió tatá Ndios. Ta kú'u nda'o ini na sa'á ta ni kaxi mií ná ñayuu yó'o, ta dión ni ku'u ini na sa'a rá nda noo ndí'i. ² Ta ndéi na sádini na, ta sa ni daká'an ña u'u ní Judas Iscariote, ta kúu de'e Simón, ña naki'o ra Jesús noo ndá'a ta xiní u'u ñaá. ³ Ta ná'á vá Jesús ña ni naki'o tatá Ndios choon noo ndá'a ná sata ndidaá kúu ña'a, ta ná'á ta'ani na ña ni kii na noo Ndios, ta ná'á ta'ani na ña no'o na noo ná, ⁴ sa'á ñoó ni nakuín ndichi na, ta ni ditá ná dá'on kánóo sata ná, ta ni so'oni na iin ka dá'on káni noó tii na. ⁵ Ni ndi'i daá, dá ni taán ná takuí ini iin tisa'an ló'o, dá ni kasá'á ná nakata na sa'á ta xionoo xí'in ná. Tá ni ndi'i, dá ni nadáyaa naan xí'in dá'on káni ndíko tii na ñoó. ⁶ Dá tá ni saa na noo ió Simón Pedro, dá ni kaa ra xí'in ná:

—Tatá, zá nakata di'a ní sa'í, ká'an ní?

⁷ Dá ni kaa na:

—Vítí'ón ní ko kánda ta'on inon ndiva'a nakatai sa'on, tído cháa ka chí noo, dá kanda inon ndiva'a kéei dión.

⁸ Dá ni kaa ra xí'in ná:

—Ni iin kuu ta'ón o kóno yu'u nakata ní sa'í.

Dá ni kaa na xí'in rá:

—Tá ná o kónón nakatai sa'on, dá kían ko ta'ón kuendá yo'ó koo xí'in yu'u.

⁹ Dá ni kaa ra xí'in ná:

—Sato'i, tá dión kían, dá kían ná dá'a ni nakata ní sa'a óoin, nakata ta'ani ní ndá'í xí'in diní.

¹⁰ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Ta ndi ndáa na sa ni chichi, nda sa'a óon va na xínñ'ó ndoo, dá chi sa ndáa vii vá ñíi ná. Dión ni ndo'ó, sa ndáa vii vá ndó, tído o duú ndidaá ndó ndáa vii.

¹¹ Dión ni kaa na, dá chi sa ná'á vá ná ndá yoo naki'o ñaá noo ndá'a ta xiní u'u ñaá, sa'á ñoó ni kaa na ña: “O duú ndidaá ndó ndáa vii.”

¹² Tá n̄i ndi'i n̄i nakata na sa'a ndidaá ta xionoo xí'ín ná ñoó, dá n̄i nakui'ino tuku na dá'on ndíxi na, dá n̄i nakoo tuku na mesa, dá n̄i kaa na:

—¿Á kándaá ini ndo ndi dándáki ña n̄i keei xí'ín ndó? ¹³ Ká'an ndo ña yu'u kúú maestro noo ndo, ta ká'an ndo ña yu'u kúú sato'o noo ndo. Ta ndaa va ká'an ndo, chi ñaa kúú. ¹⁴ Ta viti n̄i xini ndo n̄i nakatai sa'a ndo, va'ará kúú sato'o ndo xí'ín maestro ndo. Sa'á ñoó kánian nakata ndó sa'a iin rá iin mií ndó. ¹⁵ Dá chi n̄i kee yu'u dión xí'ín ndó, dá kían, táto'on n̄i kee yu'u xí'ín ndó, ki'o dión kee ndó xí'ín dao ka na. ¹⁶ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ko ndáya'i iin ta kéchóon cháá ka noo sato'o ra. Ta ni ta kua'an choon ko ndáya'i cháá ka ra noo na n̄i tanda'á ñaa kua'an ra. ¹⁷ Tá kandaá ini ndo ña ká'in xí'ín ndó, dá kían ndiká'an ví ndó tá ná kee ndó dión.

¹⁸ Tído ko ká'an ta'on vei sa'a ndidaá ndó. Sa ná'á vá yu'u ndi ndaa ndo'ó n̄i kaxii kandita xooi. Tído miían xinkoo noo ká'an tuti ii Ndios, chi di'a kaáan: “Taa seí nduú pan xí'ín yu'u nduu ra koni u'u ñaa.” ¹⁹ Ta viti yachi va kasto'in xí'ín ndó, dá tá n̄i kuu dión, dá kandísa ndó ña yu'u kúú na daá kúú. ²⁰ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndaa na natiin va'a iin na tanda'á yu'u kosaa, noón kúú na natiin va'a yu'u. Ta na natiin va'a yu'u, noón kúú na natiin va'a na n̄i tanda'á yu'u veii —kaá na.

Kásto'on Jesús ña Judas kúú ra naki'o ñaa noo ndá'a ta xiní u'u ñaa

²¹ Ta n̄i ndi'i n̄i ka'an Jesús dión, dá n̄i kixian n̄i kutúú ini na xiní na, dá n̄i kaa na:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña iin kaa mií vá ndo'ó ko'on naki'o yu'u noo ndá'a ta xiní u'u ñaa —kaá na.

²² Dá n̄i kasá'á ndé'é tá'an mií ta xionoo xí'ín ná ñoó noo iin rá iin ra ndéi ra, ta ko kátóni ini ra ndá yoo ká'an na sa'a. ²³ Ta mií díjn Jesús ió iin ta xionoo xí'ín ná, tá'an ra maní cháá ka noo ná. ²⁴ Ta noo ra yó'o n̄i kundá'a Simón Pedro, ña ná ndato'ón rá Jesús ndá yoo kúú taa naki'o ñaa ñoó. ²⁵ Ta sa'á ña ió ra díjn Jesús, sa'á ñoó n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Sato'i, ¿ndi ndaa ndu'u ká'an ní sa'a?

²⁶ Dá n̄i kaa Jesús:

—Ndá yoo n̄i xi'o yu'u iin tá'í pan n̄i dandáxii noo ñoó, roón kúú rá.

Kúú n̄i dandáxi na iin tá'í pan, kúú n̄i xi'o naan noo Judas Iscariote, ta kúú de'e Simón. ²⁷ Tá n̄i ndi'i n̄i seí Judas tá'í pan ñoó, kúú n̄i ndu'u ña u'u ini ra. Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Kee kí ña n̄i chikaa inon keeón —kaá na.

²⁸ Tído ni iin tó'ón ta ndéi xí'ín ná mesa ñoó ko ní kándaá ini ndiva'a n̄i ka'an na dión xí'ín Judas. ²⁹ Chi ká'an dao ka ra ña sa'á ña kúú rá ta né'e va'a di'ón, sa'á ñoó ndá ndi kuu ká'an Jesús xí'ín rá ña ko'on ra kuiin ra cháá ka ña'a kadíni na kuendá víko, o ndá ndi kuu kóni na ña

ko'on ra ki'o ra di'on noo na kunda'i, ka'an ra. ³⁰ Da ta ni ndi'i ni sei ra ta'i pan noo, da ni keta ra kua'an ra. Ta kuu sa ni kuaa va kuu daa noo.

Sa'anda Jesús iin choon saá noo ta xionoo xí'in ná

³¹ Tá ni keta Judas kua'an ra, da ni kaa Jesús:

—Sa ni kasandaá va hora natiin na ni nduu ta nayuú yó'o ñaño'ó kee Ndios noo ñayuu, dión da natiin Ndios ñaño'ó sa'a mií ná. ³² Tá ná natiin Ndios ñaño'ó sa'i, da kían ko'on ta'ani na naki'o na ñaño'ó noo yu'u, ta yachi va natiin yu'u ñaño'ó kee na. ³³ De'e kuáli mií, ndadá tóo va kooi xí'in ndó. Ta nandukú ndó yu'u, tído ka'in xí'in ndó táto'on ki'o ni ka'in xí'in ta né'e choon noo na Israel ña noo ko'in, o kuu ta'on ko'on ndo. ³⁴ Ta viti sa'anda yu'u iin choon saá noo ndo, ña ku'u ini ndo sa'a iin ra iin ndó, chi táto'on ki'o kú'u ini yu'u sa'a mií ndó, ki'o dión koo ini ndo ku'u ini ndo sa'a iin ra iin ndó. ³⁵ Ta ki'o dión ná'a ndo mií ndó ña kuu ndó kuenda yu'u ta kú'u ini ndo sa'a iin ra iin ndó —kaá na.

Yó'o ni ka'an Jesús ña ndata Pedro sa'a ná

³⁶ Da ni kaa Simón Pedro xí'in ná:

—Tatá, ¿ndeí kuu noo ko'on ní?

Da ni kaa na:

—Noo ko'on yu'u, o kuu ta'on ko'on yo'ó xí'in yu'u viti. Tído cháa ka noo, da karkaaón yu'u saan.

³⁷ Da ni kaa ra:

—Tatá, ¿ndiva'a o kuu ko'in xí'in ní viti? Ta ió nduui ña naki'oi mií ña kuui sa'a ní.

³⁸ Da ni kaa Jesús xí'in ra:

—¿Á miían ndaa ió nduun ki'on miíon kuuon sa'a yú'u? Miían ndaa ná ka'in xí'on ña tá ko ñá'a kana chéli, ta kuu sa oni va ta'anda ndata yo'ó sa'a yú'u.

Jesús kuu ichi saa noo ió Ndios

14 ¹ Ta o sa kútuú ini ndo. Kandeé iní ndo Ndios, ta kandeé ta'ani iní ndo yu'u. ² Ió nda'o noo kandeí ndó ve'e tatái. Tá o duú dión kían, o kásto'on ta'oin xí'in ndó. Ta viti ko'in kenduui noo kandeí ndó. ³ Da ta ni ndi'i ni sa'in ni kenduui noo kandeí ndó, da kixi tukui nakuakai ndo'ó kandakai ko'in, da kían noo kooi, noo kandeí ta'ani ndó. ⁴ Sa ná'a va ndó noo ko'in, ta sa ná'a ta'ani ndó ichi.

⁵ Da ni kaa Tomás:

—Tatá, ko ná'a ta'on ndu'u ndeí ko'on ní, sa'a noo, ¿ndi kee ndu'u kandaá ini ndu ndi kaa ichi saa ndu?

⁶ Da ni kaa Jesús:

—Yu'u kuu ichi, ta yu'u kuu na ndaa, ta yu'u kuu na xí'o ña kataki chíchi ñayuu. Ta ni iin tó'on ñayuu o kuu kasandaá noo Ndios tá ko véi

na xí'ín yu'u. ⁷ Tá ná'á ndó yu'u, dá kían nda tatái ná'á ndó. Ta nda kuu víti ni kasandaá ndo ná'á ndó na, ta ni xini ndo ná.

⁸ Dá ni kaa Felipe xí'ín ná:

—Tatá, na'a túu ní tatá Ndios noo ndú'u, ta kúu sa nata'an va ini ndu.

⁹ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Sa ki'o dión ví na'á xionoo yu'u xí'ín ndo'ó, ta ía ko ná'á ií ví ñaá yo'ó, Felipe? Tá ndé'é ndó yu'u, dá kían nda tatái Ndios ndé'é ndó. Sa'á ñoó, ñndiva'a ká'an yo'ó: “Na'a túu ní tatá Ndios noo ndú'u”? ¹⁰ Ía ko kándisa ta'on yo'ó ña iin kúu vá yu'u xí'ín tatá Ndios, ta iin kúu vá ná xí'ín yu'u? To'on ká'an yu'u, ko kúuán ña kóni mií, ña kóni tatá Ndios va ká'in, dá chi noón kúu na ío xí'ín, ta mií ná kúu na kée ña ndato kéei. ¹¹ Kánian kandisa ndó ña iin kúu vá yu'u xí'ín tatá Ndios, ta iin kúu vá ná xí'ín yu'u. Tído tá ko kándisa ndó xí'ín to'on ká'in ña dión kían, dá kían kandisa ndóan noó ña ná'ano kéei.

¹² Ta miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná kandeé iní ndo yu'u, dá kían koni ta'ani ndó kee ndó ña kée yu'u. Ta ná'ano cháa ka ví ña'a kee ndó, dá chi no'í kooi díin tatái Ndios. ¹³ Ta ndidaá ña ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'ín kuu yú'u, ko'in kee ña xíka ndo, dá ná natiin tatá Ndios ñaño'ó kee yu'u, na kúu de'e na. ¹⁴ Sa'á ñoó ndi ndaa mií vá ña'a ná kaka ndo xí'ín kuu yú'u, miían ndaa kee ña.

Kaá Jesús ña tanda'á ná Espíritu ií Ndios kasaa na chindeé ñaá

¹⁵ Ta miían ndaa kóni ndo yu'u, dá kían kueídó'o ndó choon sa'ándái. ¹⁶ Ta ko'in kueí nda'ávíi noo tatá Ndios, dá ná tanda'á ná iin na kii chindeé ndo'ó, dá ná koo chíchí ná xí'ín ndó. ¹⁷ Ta noón kúu Espíritu ií, na xí'o ndaa kuendá sa'a Ndios. Ta o kúu ta'on natiin ñaá na kúu kuendá ñayuú yó'o, dá chi o kúu koni ñaá ná xí'ín noo ná, ta o kúu kana'á ñaá ná. Tído ndo'ó, ná'á ndó na, dá chi ío na xí'ín ndó, ta koo na níó ndo.

¹⁸ Ta o dánkoo nda'í ta'on yu'u ndo'ó, dá chi nandió koo tukui kasaai naki'in ndó. ¹⁹ Ta ndadá cháa vá, ta kúu o koní ka dao ka ñayuu yu'u. Tído ndo'ó, koni ií va ndó yu'u. Dá chi sa'á ña takí kuií yu'u, sa'á ñoó kataki kuií ta'ani ndo'ó. ²⁰ Tá ná kasandaá kuu dáa ñoó, dá katóni ini ndo ña iin kúu vá yu'u xí'ín tatái Ndios. Dión ta'ani ndo'ó, iin kúu ndó xí'ín yu'u, ta iin kúu yu'u xí'ín ndo'ó. ²¹ Ta ndidaá na natiin va'a choon sa'ándái, ta seídó'o na ña, noón kúu na kóni ndisa ñaá. Ta ndidaá na kóni ñaá, kú'u ini tatái Ndios sa'a ná, ta kú'u ta'ani ini yu'u sa'a ná, ta na'í miíi noo ná —kaá Jesús.

²² Dá ni ndato'ón ñaá Judas (tído o duú Judas Iscariote), dá kaá ra:

—Tatá, ñndiva'a na'a ní mií ní noo ndú'u, ta o duú noo na kúu kuendá ñayuú yó'o?

²³ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ndi ndáa na kóni yu'u xí'in ndino'o ini na, noón kúu na natiin va'a to'on ká'in, ta ku'u ini tatái Ndios sa'a ná, ta kasaa yu'u xí'in tatái Ndios kandeí ndu xí'in ná. ²⁴ Ta ndí ndáa na ko kóni yu'u xí'in ndino'o ini na, noón kúu na ko nátiin va'a to'on ká'in. Tído to'on ni seídó'o ndó ni ka'in, o duú ta'ón to'on mií kían. To'on ni xi'o tatá Ndios, na ni tanda'á yu'u veii, kían.

²⁵ 'Ndidaá to'on yó'o ká'in xían nani iói xí'in ndó. ²⁶ Tído tá ná kasaa na chindeé ndo'ó, na kúu Espíritu ii, na tanda'á tatá Ndios kasaa kuendá mií, noón ví kúu na dána'a ndi'i sa'a ndidaá ña ni ka'in xí'in ndó, ta dándusaa ini na ndo'ó sa'a ndidaá ña ni ka'in.

²⁷ 'Ta ko'in ki'oi ña koo va'a ini ndo, chi ko'in ki'oi ña koo va'a ini ndo táto'on ki'o ió va'a ini mií. Ta o kándeé ta'on ña'a ió ñayuú yó'o ki'oan ña koo va'a ini ndo táto'on ki'o xí'o yu'u ña noo ndo. Ta ná dá'a ni kutúu ini ndo, ta ná dá'a ni yu'ú ndo. ²⁸ Sa ni seídó'o ndó ña ni ka'in xí'in ndó ña miían ko'in, tído kasaa tuku va yu'u naki'in tá'in xí'in ndó. Tá miían ndaa ndisa kóni ndo yu'u, dá kían kánian kadii ini ndo, chi ni ka'in xí'in ndó ña ko'in noo tatái, ta mií ná kúu na ká'ano cháa ka o duú yu'u. ²⁹ Viti kásto'in xí'in ndó ña dión koo, va'ará ko ná'a kooan, dá tá ni kuu dión, dá kandísa ndó ña ni ka'in.

³⁰ 'Cháa dión vá ka'in xí'in ndó, chi sa vei va ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuú yó'o, ta ni iin ña'a o kándeéan kean xí'in. ³¹ Tído ko'on yu'u keei táto'on ki'o ni sa'anda tatá Ndios choon nooi, dá ná kandaa ini ndidaá ñayuú ña kóni yu'u Ndios. Ndakuei ndó, ná ko'o.

Jesús kúu yító uva ndisa

15 ¹ 'Yu'u kúu yító uva ndisa, ta tatái Ndios kúu na xító rá. ² Ta ndidaá ndá'a ra, ña ko xí'o kui'i, ka'anda na ña. Ta ndidaá ndá'a ra xí'o kui'i, nduvii ná ña, dá ná ki'o cháa kaan kui'i. ³ Dá ri ndo'ó, sa ni nduvii vá ndó ni kee to'on ni ka'in xí'in ndó. ⁴ Daá koo ini ndo kane'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, dá kane'e tá'an yu'u xí'in ndo'ó. Dá chi táto'on ki'o ndó'o ndá'a yító uva, o kúu ta'on ki'o miían kui'i tá ko né'e tá'an xí'in yítóan, ki'o dión ta'ani o kúu ta'on kee ndó ña kóni Ndios tá ko né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u.

⁵ 'Yu'u kúu yító uva, ta ndo'ó kúu ndá'í. Sa'á ñoó tá né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ta né'e tá'an yu'u xí'in ndó, dá ki'o nda'o ndó kui'i noo Ndios. Dá chi tá ko né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ni ña'a o kándeé ndó kee ndó. ⁶ Na ko né'e tá'an toon xí'in yu'u, taó xóo ñaá tatái táto'on kée na xí'in ndá'a yító uva, dá tá ni ichian, dá nditútí naan, dá taán ná ña noo kéj ñó'o, dá kej ña.

⁷ 'Tá né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ta náki'in va'a ndó to'on ká'in, kaka ndo ndi ndáa mií ña'a kóni ndo, ta kúu ni'i vá ndóan. ⁸ Ta natiin tatái Ndios ñañó'ó sa'á ña xí'o ndó kua'á nda'o kui'i noo ná, dión, dá na'a ndo ña kúu ndó kuendái. ⁹ Dá chi táto'on ki'o kúu ini tatái sa'í, ki'o

dión ta'ani kú'u ini sa'a ndo. Ta daá kaño'o toon ndó tixi ndá'a ña kú'u ini sa'a ndo. ¹⁰ Tá kée ndó choon sa'ándái, dá kían ñó'o ndó tixi ndá'a ña kú'u ini sa'a ndo, táto'on k'i'o kée mií choon sa'ándá tatái, ta nákaai tixi ndá'a ña kú'u ini na sa'í.

¹¹ 'Ta ndidaá ña yó'o ni ka'in xí'ín ndó, dá kadii ini ndo táto'on k'i'o kadii ini mií. Dión, dá nakutí ndó xí'an dii iní. ¹² Ta ña yó'o kúu choon sa'ándá yu'u noo ndo, ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó táto'on k'i'o ndó'o yu'u xí'ín ndó. ¹³ Kó iin ka kú'u cháá ka ini sa'a amigo na, sava'a na naki'o mií ña kuu na sa'a ná. ¹⁴ Ndo'ó kúu amigo yu'u tá kée ndó choon sa'ándái noo ndo. ¹⁵ Ta o chinaní ka yu'u ndo'ó ña kúu ndó ta kéchóon nooí, dá chi kó ná'a ta'on iin ta kéchóon ndí kían kée sato'o ra. Ta viti nachinaní yu'u ndo'ó amigoi, dá chi ndidaá vá ña'a ni ka'an tatái xí'ín ni kastó'in xí'ín ndó. ¹⁶ Chi kó ní kaxi ndó yu'u ña kanooi xí'ín ndó, yu'u di'a va ni kaxi ndo'ó ña kanoo ndó xí'ín, ta ni xi'oi choon noo ndo ña ko'on ndo kakuu ndó táto'on k'i'o iin yitó ku'í, ta daá kuití kuiin kui'i ndo, dá kían ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'ín kuu yú'u, ta kúu k'i'o naan noo ndo. ¹⁷ Ta choon sa'ándái noo ndo kúu ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó.

Kaá Jesús ña koni u'u ñaá ñayuu

¹⁸ 'Tá ni kasá'a xiní u'u ñayuu kuendá ñayuú yó'o ndo'ó, dá kana'a ndó ña dinño'ó ka yu'u ni xini u'u na. ¹⁹ Dá chi tá ni sa kuu ndó kuendá ñayuú yó'o, dá kían ni sa ku'u ini na sa'a ndo, ní kúu. Tído viti kó kúu ka ndo kuendá ñayuú yó'o, chi ni kaxii ndo'ó tein ñayuu ñayuú yó'o, dá kéchóon ndó nooí, sa'a ñoó xiní u'u na ndo'ó. ²⁰ Ndisaa ini ndo ña ni ka'in xí'ín ndó ña ni iin ta kéchóon kó ndáya'i ta'on ra cháá ka noo sato'o ra. Sa'a ñoó tá ni kendava'a na xí'ín yu'u, ta kendava'a ta'ani na xí'ín ndó. Tá ni naki'in va'a na to'on ni daná'i noo ná, dá kían naki'in va'a ta'ani na to'on dána'a ndo'ó noo ná. ²¹ Ta dión ta'ani kee na xí'ín ndó sa'a ña kúu ndó kuendá yu'u, dá chi kó ná'a ta'on na mií na ni tanda'a yu'u veii.

²² 'Dá chi tá kó ní kii yu'u ñayuú yó'o, ta ni xio ni ka'in xí'ín ná, dá kían o kóo ta'on kuachi na, ní kúu. Tído kóo ka to'on nandukú ná chindeé ná mií ná sa'a kuachi na, chi sa ni kastó'in xí'ín ná, ta kó ní xín na kandísa naan. ²³ Tá xiní u'u ñayuu yu'u, dá kían nda tatái Ndios xiní u'u na. ²⁴ Tá kó ní kée yu'u ña ndato, ña ni iin kuu kó ní kée iin ka ta noo ná, dá kían o kóo ta'on kuachi na, ní kúu. Tído viti ni xini xí'ín noo ná ña ndato ni keei, vatí xían dión, xiní u'u na yu'u, ta xiní u'u ta'ani na tatái. ²⁵ Tído dión ni kuu, dá ni xinkoo noo ká'an tuti ii Ndios: "Dión oon va ni xini u'u na yu'u."

²⁶ 'Tído tá ná kasa na chindeé ndo'ó, na k'i'o tatá Ndios tanda'a yu'u kii noo ndo, noón kúu Espíritu ii, ta kúu ná na ndaa, na kii noo tatái, ta

noón kúú na k̄i'o ndaa kuendá sa'a yú'u. ²⁷ Ta k̄i'o ta'ani ndó kuendá sa'í, dá ch̄i nda mií sa'a n̄i kasá'a xionoo ndó xí'ín.

16 ¹ 'Ká'in sa'a ndidaá ña yó'o xí'ín ndó, dá k̄ian ná dá'a ni kexoo ndó noó ña kándéé ini ndo yu'u, ² ch̄i taxí ná ndo'ó ve'e noo ndítútí ná, ta kasandaá iin kuu ña ndakuei ñayuu ka'ání ná ndo'ó, ch̄i ka'án ná ña k̄i'o dión kóni Ndios kee na. ³ Dión kee na, ch̄i ko ná'a ta'on na tatá Ndios, ta ni yu'u ko ná'a ná. ⁴ Tído ká'in sa'a ndidaá ña yó'o xí'ín ndó viti, dá tá ná kasandaá hora koo dión, dá ndisaa ini ndo ña sa n̄i ka'in xí'ín ndó ña dión ndo'o ndó.

Ká'an Jesús sa'a choon kée Espiritu īi Ndios

'Ta ko ní ká'an ta'on yu'u sa'a ndidaá ña yó'o xí'ín ndó nda mií sa'a, dá ch̄i ió va yu'u xí'ín ndó. ⁵ Tído viti k̄ian no'o va yu'u noó na n̄i tanda'a ñaá veii, tído ni iin tó'ón ndó ko ndátó'ón ñaá: "¿Ndeí ko'on ní?" ⁶ Di'a kúnda'í ini ndo sa'a ña n̄i ka'in sa'a ndidaá ña yó'o xí'ín ndó. ⁷ Tído ká'an ndaa xí'ín ndó ña keva'a mií ndó tá ná no'i, dá ch̄i tá ná o nó'in, dá o kasaá ta'on na chindeé ndo'ó. Tído tá ná no'i, dá tanda'í na kasaá na koo na xí'ín ndó. ⁸ Tá ná kasaá na, dá k̄ian k̄i'o na ña kandaá ini iin rá iin ñayuu ña kómí ná kuachi noo Ndios, ta k̄i'o ta'ani na ña kandaá ini na ña kendaá Ndios, ta k̄i'o ta'ani na ña kandaá ini na ña kényiko ndaa Ndios. ⁹ Ch̄i k̄i'o na ña kandaá ini ñayuu ña kómí ná kuachi sa'a ña ko ní kándéé ini na yu'u, ¹⁰ ta k̄i'o na ña kandaá ini na ña kendaá Ndios, dá ch̄i viti no'i noo tatái, ta o koní ka ndo yu'u. ¹¹ Ta k̄i'o ta'ani na ña kandaá ini na ña kényiko ndaa Ndios, ch̄i sa n̄i keyíko na sa'a ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuu yó'o.

¹² 'Kua'a nda'o ña'a ió ka'in xí'ín ndó, tído o kándéé ta'on ndó katóni ndi'i ini ndoán viti. ¹³ Tído tá ná kasaá na kúú Espiritu īi, na kúú na ndaa, noón kúú na k̄i'o ña kandaá ndi'i ini ndo ndí k̄ian kúú ña ndaa. Ch̄i o ká'an ta'on na xí'ín ndó ña kóni mií ná, di'a ká'an na xí'ín ndó sava'a sa'a ña n̄i seídó'o na. Ta k̄i'o na ña kandaá ini ndo sa'a ndí k̄ian vei koo chí noo. ¹⁴ Ta mií ná kedaá, dá natiin yu'u ñañó'ó, dá ch̄i natiin na ña ió noo yú'u, ta k̄i'o na ña kandaá ini ndo sa'an. ¹⁵ Ta ndidaá kúú ña'a ió noo tatái kúú ña'a mií, sa'a ñoó n̄i ka'in ña natiin na kúú Espiritu īi ña ió noo yú'u, ta k̄i'o na ña kandaá ini ndo sa'an.

Kaá Jesús ña kúnda'í ini ra nduuan ña kadii ini ra

¹⁶ 'Sa kua'an kasandaá kuu o koní ka ndo yu'u, dá ya'a cháá kuu, dá koni tuku ndó yu'u, dá ch̄i no'i noo tatái Ndios —kaá na.

¹⁷ Dá n̄i kasá'a dao ta xionoo xí'ín ná ñoó ndátó'ón tá'an ra:

—¿Ndiva'a ká'an na dión? Ch̄i kaá na: "Sa kua'an kasandaá kuu o koní ka ndo yu'u, dá ya'a cháá kuu, dá koni tuku ndó yu'u, ch̄i no'i noo tatái Ndios." ¹⁸ ¿Ndi kóni kaa: "Sa kua'an kasandaá kuu o koní ka ndo yu'u"? Ko kandaá ini ndi kóni kaa to'on n̄i ka'an na —kaá ra.

¹⁹ Dá nī kandaá ini Jesús ña kóni ra ndato'ón ñaá rá. Dá nī kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ndato'ón tá'an mií ndó sa'á ña nī ka'in ña: “Sa kua'an kasandaá kuū o koní ka ndo yu'u, dá ya'a cháa kuū, dá koni tuku ndó yu'u”? ²⁰ Miíñan ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña vei kuū nda'í kuaki ndó, ta nda'í ka'an ndo, ta tein ndo'o ndó dión, kadii nda'o ini na kúú kuendá ñayuú yó'o. Ta va'ará kunda'í ini ndo, tído ña kunda'í ini ndo, ñoó nduuan ña kadii ini ndo. ²¹ Chī kakañan ndo'o ndó táto'on kī'o ndó'o iin ñá'a tá dákakián taleé, ndó'o nda'o níman, chī nī kasandaá hora kaki de'án. Tído tá nī ndi'i nī kaki xi, kúú nī nandodóan ña nī ndo'o níman, dá chī kadii nda'o iniañ sa'á ña nī kaki iin taleé ló'o ñayuú yó'o. ²² Dión ta'ani ndo'o ndo'ó, chī viti kúnda'í ini ndo, tído nandió koo tukui naki'in tá'in xí'ín ndó, dá kadii ini ndo, ta ko íin ta'on kandeé chituu ña kadii ini ndo.

²³ 'Tá ná kasandaá kuū dáá ñoó, o ndato'ón ka ndo yu'u sa'a ni iin ña'a, chī miíñan ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndaa mií vá ña'a ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'ín kuū yú'u, kī'o naan noo ndo. ²⁴ Ko ñá'a ta'on kaka ndo ni iin ña'a noo Ndios xí'ín kuū yú'u, sa'á ñoó ná kaka ndoan viti, ta kúú ni'í vá ndoan, dá ná kutí ndó xí'an kadii ini ndo.

Kaá Jesús ña nī kandeé ná xí'ín ña kini ió ñayuú yó'o

²⁵ 'Sa'a dao ña'a nī tiin ndaaí sa daná'í noo ndo. Tído vei kuū ña kían o kée kaj dión. Di'a kī'oi ña kandaá tá'í ini ndo sa'a tatá Ndios. ²⁶ Tá ná kasandaá kuū dáá ñoó, dá kían kaka ndo ña'a noo tatá Ndios xí'ín kuū yú'u, ta ka'in xí'ín ndó ña ko káni kaan kueí nda'í yu'u sa'a ndo noo ná, ²⁷ dá chī kú'u va ini tatá Ndios sa'a ndo sa'á ña kóni ndo yu'u, xí'ín sa'á ña kándisa ndó ña noo mií ná nī kii yu'u. ²⁸ Noo tatá Ndios nī kiii, ta nī kasaaí ñayuú yó'o. Ta viti ko'in dánkooi ña, dá no'í noo ná —kaá Jesús.

²⁹ Dá nī kaa ta xionoo xí'ín ná:

—Viti kían xí'o ní ña kandaá tá'í ini ndu, ta ko tíin ndaa ka ní sa'a dao ña'a ka'an ní xí'ín ndú. ³⁰ Viti kían kandaá ini ndu'u ña ndidaá tá'an ña'a ná'á ní, ta ko xínñó'ó kaan ndato'ón ndú mií ní, sa'á ñoó kándisa ndu'u ña nī kii ní noo Ndios.

³¹ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á viti ví kándisa ndó ña dión kían? ³² Tído sa nī kasandaá vá hora ña kuita noo ndó ko'on ndo, ta dánkoo mií ndó yu'u. Tído o kándoo mií ta'on yu'u, chī ió va tatá Ndios xí'ín. ³³ Ndidaá ña yó'o nī ka'in xí'ín ndó, dá ná koo va'a ini ndo sa'á ña kándisa ndó yu'u. Ta ndo'o nda'o níno ndo ñayuú yó'o, tído kandeé ini ndo yu'u, dá chī nī kandeéí xí'ín ña kini ió ñayuú yó'o —kaá na.

Xíkạ Jesús ñạ manị noọ Ndios sa'á ẵạ xionoo xí'ín ná

17 ¹ Ndidaá ñạ yó'o nị ka'ạn Jesús xí'ín ẵạ xionoo xí'ín ná. Nị ndi'i daá, dá nị ndane'e noọ ná chí induú, dá nị kaa nạ xí'ín Ndios: —Tatá, sạ nị kasandaá vá hora, viti kịan kị'o ní ñạ natiin yu'u, nạ kúú de'e ní, ñañó'ó, dá ná natiin mií ní ñañó'ó noọ yú'u, nạ kúú de'e ní.

² Chị mií ní nị xị'o choon noọí dándákii ndidaá ñayuu, dá kị'oi ñạ kataki chíchí ndidaá nạ nị xị'o ní noọí. ³ Ta ni'i ná ñạ kataki chíchí ná tá ná nakoni nạ mií ní, nạ kúú iin tó'ón dinị Ndios ndaa, ta nakoni ta'ani na Jesucristo, nạ nị tanda'á ní nị kasáa.

⁴ 'Nị nakị'oi ndidaá kúú ñañó'ó noọ mií ní tein nị sạ ioị ñayuu yó'o, chị nị daxinoi choon veii, ñạ kúú choon nị xị'o ní noọí. ⁵ Sa'á ñoó, tatá Ndios, viti kị'o ní ñạ ná natiin tukui ñañó'ó kooi xoo kuá'a mií ní noó sạ natiin yu'u ñañó'ó ndaa rá kọ ñá'a kasá'a ñayuu yó'o.

⁶ 'Sa nị ka'ín sa'a mií ní noó ẵạ nị xị'o ní noọí tein ñayuu ñayuu yó'o. Ta ẵạ mií ní nị sạ kuu ra, ta nị nakị'o ní rạ noọ ndá'a yu'u, ta nị natiin va'a ra to'on mií ní. ⁷ Ta viti kándaa ini rạ ñạ ndidaá choon nị xị'o ní nị kee yu'u kịan nị natiin noọ mií ní, ⁸ dá chị ndidaá to'on nị xị'o ní noọí nị kasto'in xí'ín rá, ta nị natiin va'a raan, ta ná'a rá ñạ miían ndaa noọ mií ní nị kixii, ta kándisa ra ñạ mií ní kúú nạ nị tanda'á ñaa veii.

⁹ 'Ta viti seí nda'ávii noọ ní sa'a rá, ta kọ seí nda'ávii noọ ní sa'a dao ka ñayuu, sava'a sa'á ẵạ nị xị'o ní noọí seí nda'ávii sa'a, dá chị ẵạ mií ní kúú rá. ¹⁰ Ta ndidaá ñạ'a yu'u kúú ñạ'a mií ní, ta ndidaá ñạ'a mií ní kúú ñạ'a yu'u, ta xí'ín ẵạ yó'o nị natiin yu'u ñañó'ó.

¹¹ 'Ta ọ koo ka yu'u ñayuu yó'o, tído kandoo ẵạ yó'o ñayuu yó'o, chị nasaai noọ mií ní. Tatá Ndios, mií ní kúú nạ ii, ta seí nda'ávii noọ ní sa'á ẵạ nị xị'o ní noọí ñạ kandaka ní rạ xí'ín ndée ní, dá kịan iin ná kakuu ra táto'on kị'o kúú mií yó. ¹² Tá sạ xionooi ñayuu yó'o xí'ín ẵạ nị xị'o ní noọí, nị sạ ndaka va'i rạ xí'ín ndée mií ní, ta ni iin tó'ón rá kọ ní naá. Sava'a rạ kúú de'e ñạ kini, roón kúú rạ nị naá, dá ná xinkoo noọ ká'ạn tuti ii mií ní sa'a rá.

¹³ 'Tído viti nasaai noọ mií ní, ta ká'ín ñạ yó'o xian nani ioị ñayuu yó'o, dá ná nakutí rá xí'án dii iní rạ táto'on kị'o kadii ini yu'u. ¹⁴ Ta nị xị'o yu'u to'on mií ní noọ rá, ta viti nạ kúú kuendá ñayuu yó'o xiní u'u ñaa, dá chị kọ kúú ta'on ra kuendá ñayuu yó'o, chị dión ni yu'u, kọ ẵạ'ón ẵạ kuendá ñayuu yó'o kúú. ¹⁵ Kọ seí nda'ávii noọ ní ñạ taó ní rạ ñayuu yó'o, di'a seí nda'ávii noọ ní ñạ kandaa ní rạ noó ñạ kini ió ñayuu yó'o. ¹⁶ Chị táto'on kị'o kọ kúú ta'on yu'u kuendá ñayuu yó'o, kị'o dión ta'ani ndó'o ẵạ yó'o, chị kọ kúú ta'on ra kuendá ñayuu yó'o.

¹⁷ Ta kevií ní rạ xí'ín to'on ndaa ní, chị to'on mií ní kúú ñạ ndaa.

¹⁸ Táto'on kị'o nị tanda'á ní yu'u veii ñayuu yó'o, kị'o dión ta'ani tanda'á yu'u mií rá ko'on rạ kane'e ra to'in ñayuu yó'o. ¹⁹ Sa'á mií rá

ko'in naki'oi mií kee ña kóni ní, dá ná koni ra naki'o ndisa ra mií rá noo mií ní kee to'on ndaa ní.

²⁰ Ta o duú sava'a sa'á ta yó'o oon ni seí nda'avíi noo ní, seí nda'í ta'ani yu'u noo ní sa'a ndidaá na kasandaá kandeé ini na yu'u sa'á to'on dána'a ta yó'o, ²¹ dá ná kasandaá na kakuu na iin tó'ón, táto'on k'i'o iin kúu mií ní xí'in yu'u, tatá, ta iin kúu vá yu'u xí'in mií ní, ta iin ná kakuu ta'ani na xí'in yó, dá ná kandísa ndidaá ñayuu ña mií ní ni tanda'á yu'u veii. ²² Táto'on k'i'o ni xi'o ní ñañó'ó nooí, k'i'o dión ta'ani ni xi'oi ñañó'ó noo ná, dá iin tó'ón ná kakuu na táto'on k'i'o iin tó'ón vá kúu mií yó. ²³ Iin kúu vá yu'u xí'in ná, ta iin kúu vá mií ní xí'in yu'u, dión, dá koni ndisa na kakuu na iin tó'ón, dá ná kandaá ini dao ka ñayuu ña mií ní kúu na ni tanda'á yu'u veii, ta ná kana'á ná ña kú'u ini ní sa'á na kándéé ini ñaá táto'on k'i'o ndó'o ní xí'in yu'u.

²⁴ Tatá, mií ní ni xi'o ñayuu yó'o noo yú'u, ta kónii ña kandeí ta'ani na noo koo yu'u, dá ná kandeí na xí'in, dá ná koni na choon ndato ni xi'o ní nooí, chi sa daá kú'u va ini ní sa'a yú'u nda rá ko ñá'a kava'a ñayuú yó'o. ²⁵ Tatá, mií ní kúu na ndaa, tído ko ná'á ta'on na kúu kuendá ñayuú yó'o mií ní, tído yu'u, ná'í mií ní, ta ta yó'o kúu ra ná'á ta'ani ra ña mií ní ni tanda'á yu'u veii. ²⁶ Sa ni xi'oi ña kandaá ini ra sa'a mií ní, ta ko'in k'i'oi ña kandaá cháa ka ini ra sa'a ní, dá ná kat'i'a ra ku'u ini ra sa'a dao ka ñayuu táto'on k'i'o kú'u ini mií ní sa'a yú'u, ta iin ná kakuu yu'u xí'in ná —kaá na xí'in tatá Ndios.

Di'a ni kuu tá ni tiin ra Jesús né'e ra kua'an ra noo ta né'e choon

18 ¹ Tá ni ndi'i ni ka'an Jesús ndidaá to'on yó'o, dá ni kee na kua'an na xí'in ta xionoo xí'in ná iin ka xoo yuyúu naní Cedrón, ta ñoo kándu'u iin ñó'o ká'ano noo káa yitó kuí'í. Dá ni ku'u na tein rá xí'in ta xionoo xí'in ná. ² Ta Judas, tá'an ra kua'an naki'o Jesús noo ndá'a ta xini u'u ñaá, roón kúu ra ná'á noo káa yito ñoo, dá chi sa kua'á nda'o ta'ándá sa sá'an Jesús ñoo xí'in ta xionoo xí'in ná. ³ Dá ni kee Judas ndáka ra iin tu'u soldado xí'in dao ka ta kéchóon noo ta duti saku'a'á xí'in ta fariseo kua'an ra. Ta né'e ra ñó'o tóon xí'in espada ni saá ra. ⁴ Ta sa ná'á vá Jesús ndí kían ndo'o na, sa'á ñoo ni natuu yati na noo rá. Dá ni ndato'ón ñaá ná:

—¿Ndá yoo nándukú ndó?

⁵ Dá ni kaa ra xí'in ná:

—Vei ndu tiin ndu Jesús, ta ñoo Nazaret.

Dá ni kaa na:

—Yu'u kúu'í.

Ta iin Judas xí'in rá, chi vei ra naki'o ñaá rá noo ndá'a rá. ⁶ Tído tá ni ka'an Jesús: “Yu'u kúu'í”, kúu ni nakaka sátá rá, dá ni kuei ni'ini ra noño'o. ⁷ Dá ni kaa tuku Jesús xí'in rá:

—¿Ndá yoo nándukú ndó?

Dá n̄i kaa ra:

—Jesús, t̄a ñoo Nazaret.

⁸ Dá n̄i kaa na:

—Sa n̄i ka'in xí'ín ndó ña yu'u kúuí. Sa'á ñoo, tá yu'u nándukú ndó, dá kíān konó ndó ná yaā t̄a xíonoo xí'ín yó'o ko'on ra.

⁹ Díon n̄i kaa na, dá ná xinkoo to'on n̄i ka'an na xí'ín Ndios, dá chí n̄i kaa na ña ni iin tó'ón t̄a n̄i x̄i'o na noo ná ko ní naá.

¹⁰ Ta né'e Simón Pedro iin espada. Dá n̄i taó ráān ini ñ̄i noo nákaaān, ta kúú n̄i darkue'e ra t̄a kéchóon noó t̄a duti kúú noó, chí n̄i sa'anda ra do'o xoo kuá'a ra. Ta Malco naní t̄a ñoo. ¹¹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín Pedro:

—Nachikaa va'a espada xaān ini ñ̄i noó n̄i sa káān, dá chí ña ndó'i yó'o kúú tátō'on iin copa ndirá ova n̄i x̄i'o tatá Ndios ko'i. ¿Á ko ná'á ta'on yo'ó ña kánian ko'i ra? —kaá na.

Ndáka ra Jesús n̄i saā ra ve'e t̄a duti kúú noó

¹² Ndidaá t̄a soldado ñoo xí'ín t̄a sa'ándá choon noo rá, xí'ín t̄a kéchóon noó t̄a né'e choon noó na Israel n̄i tiin ra Jesús, dá n̄i so'oni ñaá rá, ¹³ dá n̄i kee ra ndáka ñaá rá kua'an ra noó ra naní Anás, dá chí t̄a yó'o kúú x̄ido Caifás, tá'an ra kúú duti kúú noó kuiā dáá ñoo. ¹⁴ Ta Caifás kúú ra n̄i ka'an ni'ini noó t̄a né'e choon noó na ñoo Israel ña va'a cháá ka ná kuu iin tó'ón t̄a noo ndidaá na ñoo Israel o duú kaān naá ndí'i na ñoo ñoo.

Di'a n̄i ndo'o Pedro tá n̄i sa io ra yé'é ve'e Anás

¹⁵ Ta tákaa Simón Pedro xí'ín iin ka t̄a xíonoo xí'ín Jesús sata ná kua'an ra. Ta ná'á tá'an t̄a duti kúú noó xí'ín t̄a né'e tá'an xí'ín Pedro kua'an ra. Sa'á ñoo n̄i kuu n̄i ku'u ra xí'ín Jesús nda yé'é ve'e t̄a duti kúú noó ñoo. ¹⁶ Tído n̄i kandoo va Pedro iin ra sata vé'e. Sa'á ñoo n̄i keta t̄a xíonoo xí'ín Jesús ñoo, tá'an ra ná'á tá'an xí'ín t̄a duti kúú noó ñoo. Dá n̄i ka'an ra xí'ín ná'a ndaá yé'é ñoo ña ná konóān ku'u Pedro.

¹⁷ Dá n̄i ku'u ra. Dá n̄i kaa ñá'a ñoo xí'ín rá:

—Xíonoo ta'ani yo'ó xí'ín t̄a káa, ¿daá koó?

—Koó, o duú ta'on ñaá kúuí —kaá ra.

¹⁸ Ta n̄i kao noo na kéchóon noó t̄a duti xí'ín t̄a kéchóon noó t̄a né'e choon ndíta na nádaā ná noo kéi ñó'o, dá chí v̄ixi nda'o. Ta ñoo ta'ani iin Pedro nádaā rá.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ndato'ón Anás Jesús sa'á ña kée na

¹⁹ Dá n̄i ndato'ón t̄a duti kúú noó Jesús nda choon kuu na t̄a xíonoo xí'ín ná, ta n̄i ndato'ón ta'ani ñaá rá nda sa'a dána'a na noó ñayuu. ²⁰ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa daná'a túui noó ñayuu, chí daá kuití vá sa daná'i noo ná ini ve'e noo náataka na xí'ín yé'é ño'o ká'ano noo ndítútí ndidaá na ñoo yo, na

Israel, ta ni iin tó'ón ta'on ña'a kọ ní dána'a de'íi. ²¹ Ta, ñndiva'a ndátó'ón ní yu'u? Va'a ká ndató'ón di'a ní na ni seídó'o to'on sa daná'i sa'á ña ni ka'in xí'ín ná, dá chi ndidaá vá ná ná'á ndí kían ni daná'i noo ná.

²² Tá ni ndi'i ni ka'an Jesús dión, dá ni koon iin ta kéchóon noo ta né'e choon da'anda noo ná, dá ni kaa ra xí'ín ná:

—¿Á kí'o dión ví ká'an yo'ó xí'ín ta duti kúu noo?

²³ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ni ya'i ni ka'in, xinóon, dá kían, ka'an ndeí kọ vá'a ni ka'in. Tído tá kọ ní ya'i ká'in, dá kían, ñndiva'a ni kanón yu'u? —kaá na.

²⁴ Ta kúu dión ndíko ií vá ná ni tanda'á ñaá Anás kua'an na noo Caifás, ta kúu mií ta duti kúu noo.

Di'a ni kuu tá ni ndata Pedro sa'a Jesús

²⁵ Ta íin ií vá Pedro nádaa rá noo kéi ñó'o ñoó. Dá ni kaa ra ndíta ñoó xí'ín rá:

—Taa xionoo ta'ani xí'ín Jesús kúu yo'ó, ¿daá koó?

Dá ni ndata vá Pedro, ta kaá ra:

—Koó, o duú ta'ón ñaá kúuí.

²⁶ Dá ni kaa iin ta kéchóon noo ta duti kúu noo, ta kúu rá iin tá'an taa ni sa'anda Pedro do'o ñoó:

—Yo'ó kúu ra ni xini yu'u xí'ín taa ñoó tein yitó ku'íí ñoó, ¿daá koó?

²⁷ Ta kúu ni ndata tuku Pedro sa'a Jesús. Ta kúu mií dáá ni kana chéli.

Di'a ni kuu tá ni sa io Jesús noo Pilato

²⁸ Dá ni taó rá Jesús ve'e Caifás, dá ni kee ra ndáka ñaá rá kua'an ra ve'e chóon ta romano. Ta sa ni tuu noo vá kuu dáá ñoó, ta kọ ní ku'u ta'on ra ve'e chóon ñoó, dá ná o kándoo yakó rá noo Ndios, dá kuu kadíni ra tein víko pascua. ²⁹ Dá ni keta Pilato, tá'an ra né'e choon ká'ano kuendá Judea yé'é chóon ñoó. Dá ni kaa ra xí'ín rá:

—¿Ndá kuachi ni ya'a taa yó'o ni kee ra?

³⁰ Dá ni kaa ra xí'ín rá:

—Tá koó kuachi ká'ano ní ya'a taa yó'o ni kee ra, ta o káne'e ta'on ndu ra kii ndu nakí'o ndu noo mií ní, ní kúu.

³¹ Dá ni kaa Pilato ñoó xí'ín rá:

—Kane'e ndó ra kua'an ndo, ta keyíko mií ndó sa'a rá tátó'on kí'o sa'ándá ley mií ndó choon.

Dá ni kaa ra Israel ñoó:

—Tído koó íchi ndú ña ka'ání ndú ni iin ñayuu —kaá ra.

³² Dión ni kuu, dá ni xinkoo noo ni ka'an Jesús tátó'on kí'o ndo'o na kuu na.

³³ Dá ni nandió koo Pilato ni ndu'u ra ini ve'e chóon ñoó. Dá ni kana ra Jesús, dá ni ndató'ón ñaá rá:

—¿Á ndaa yo'ó kúú rey noó na Israel?

³⁴ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á dión ká'án mií ní, o dao ka ñayuu nī ka'an dión xí'ín ní sa'a yú'u?

³⁵ Dá nī kaa Pilato:

—¿Ndi kee yu'u kandaā inii, ta o duú iin ra Israel kúú yu'u? Ta ñoo mií vá yo'ó xí'ín ta dutī saku'a, roón kúú ra nī nakī'o yo'ó noo ndá'í. Ta, ¿ndí kīán nī ya'ón nī keeón?

³⁶ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—Kō ní nátiin ta'oin choon né'i ñayuu yó'o. Dá chí tá ní nátiin ña ñayuu yó'o, dá kīán ndakuei taa kúú kuendáī naá tá'an ra xí'ín ra Israel, ta o kónó ta'on ra yaaī noo ndá'a rá, ní kúu. Tído kō ní nátiin ta'oin choon né'i ñayuu yó'o.

³⁷ Dá nī kaa Pilato xí'ín ná:

—¿Á iin rey va kúú yo'ó, tá dáá?

Dá nī kaa Jesús:

—Mií ní kaá ña kúú yu'u iin rey. Ta nī kasáa yu'u ñayuu yó'o, ta nī kaki yu'u ñayuu yó'o, dá kī'oi kuendá sa'a ña ndaa. Ta ndidaá na kúú kuendá ña ndaa, noón kúú na nátiin va'a ña dána'í.

³⁸ Dá nī kaa Pilato xí'ín ná:

—Ta, ¿ndí kīán kúú ña ndaa, tá dáá?

Tá nī ndi'i nī ka'an ra dión, dá nī keta tuku ra yé'é choon nī ka'an ra xí'ín ta né'e choon noó na Israel ñoo:

—Ni iin tó'ón ta'on kuachi ra kō ní'í. ³⁹ Tído tein iin rá iin víko pascua dáyaā yu'u iin taa noó ra ñó'o ve'e kaa. Sa'a ñoo, ¿á kóni ndo ña dáyaā yu'u taa kúú rey noó na Israel yó'o? —kaá ra.

⁴⁰ Dá nī kayu'ú ndidaá taa ñoo:

—iNá dá'a ni dáyaā ní taa xaan! iBarrabás di'a dáyaā ní! —kaá ra.

Tá'an ra naní Barrabás ñoo kúú iin ta kui'íná.

19 ¹ Dá nī sa'anda Pilato choon ña ná kani kini soldado sata Jesús. ² Dá tá nī ndi'i nī kani ñaá rá, dá nī kava'a ra iin corona íon, ta nī chinóo raan dinī ná. Dá nī daku'ino ñaá rá iin dá'on kua'á toón, ³ dá nī kaa ra xí'ín ná:

—Na ká'ano kúú mií ní, na kúú rey noó na Israel.

Ta nī koon ra da'anda noo ná.

⁴ Dá nī keta tuku Pilato, dá nī kaa ra:

—Kande'é ndó, ná ko'in taóí ra sata vé'e yó'o, dá kana'á ndó ña ni iin tó'ón ta'on kuachi ra kō ní nání'i yu'u —kaá ra.

⁵ Dá nī keta Jesús, ta kánóo iin corona nī kava'a xí'ín íon dinī ná, ta ndíxi na iin dá'on kua'á toón vei na. Dá nī kaa Pilato xí'ín rá:

—Yó'o iin ra viti.

⁶ Dá tá nī xini ñaá ta dutī saku'a xí'ín ta ndaá yé'é ño'o, ta kúú nī'i nda'o nī kayu'ú rá:

—iChirkaa ní r̄a nd̄ika cruz! iChirkaa ní r̄a nd̄ika cruz!

Dá n̄i kaa Pilato:

—Yó'o natiin mií ndó r̄a, ta chirkaa ndó r̄a nd̄ika cruz, dá ch̄i ni iin tó'ón ta'on kuachi t̄aa yó'o k̄o ní nání'i yu'u.

⁷ Dá n̄i kaa r̄a x̄í'ín Pilato:

—Tído ley ndu'u kían sa'ándá choon ña kánian kuu r̄a, dá ch̄i ch́inaní rá mií rá kúú rá de'e Ndios.

⁸ Tá n̄i seídó'o Pilato ña n̄i ka'an t̄aa ñoó dión, ví'í k̄a ví n̄i yu'ú ra ka'ání rá Jesús. ⁹ Dá n̄i kee Pilato ndáka tuku ñaá rá n̄i ndu'u ra kua'an r̄a ini ve'e chón. Dá n̄i kaa r̄a x̄í'ín ná:

—¿Ndeí n̄i kison?

Tído ni iin to'on k̄o ní ká'an na. ¹⁰ Dá n̄i kaa Pilato:

—¿Ndiva'a k̄o ká'on x̄í'ín yu'u? ¿Á k̄o ná'á ta'an voon ña ió choon noo ndá'í ña chirkaai yo'ó nd̄ika cruz, ta ió ta'ani choon noo ndá'í ña dáyaai yo'ó ko'on?

¹¹ Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Ta ni lú'u choon koó noo ndá'a mií ní keyíko ní sa'í tá k̄o ní ḱixian chí induú di'a. Tído ká'ano cháá k̄a kuachi ndído t̄a n̄i nak̄i'o yu'u noo ndá'a ní —kaá na.

¹² Ta nd̄a mií hora daá ndúkú Pilato ña dáyaá r̄a Jesús, ká'an rá. Tído ndúndéé t̄a dut̄i x̄í'ín dao k̄a t̄a ndíta x̄í'ín rá káyu'ú rá:

—Tá ná dáyaá ní t̄aa xaan, dá kían k̄o iin ta'on ní x̄í'ín César, t̄a né'e choon ká'ano. Dá ch̄i ndi ndáa t̄aa ch́inaní mií rá kúú rá iin rey, roón kúú r̄a naá x̄í'ín César.

¹³ Tá n̄i seído'o Pilato ña n̄i ka'an r̄a dión, dá n̄i taó túku ra Jesús. Dá n̄i sa k̄o ra noo tá'and̄a choon iin x̄ián noo naní Gabata x̄í'ín to'on hebreo. Ta to'on yó'o kóni kaa piso n̄i kava'a x̄í'ín yuu. ¹⁴ Táto'on kaxuu káa kuu kénduu na Israel ña kadíni na kuendá víko pascua, dá n̄i kaa Pilato:

—iYó'o íin na kúú rey noo mií ndó!

¹⁵ Dá n̄i k̄ayu'ú ñayuu ñoó:

—iKa'ání ní r̄a, ka'ání ní r̄a nd̄ika cruz!

Dá n̄i kaa Pilato x̄í'ín ná:

—¿Ndiva'a kóni ndo ña chirkaai rey ndo nd̄ika cruz?

Dá n̄i kaa t̄a dut̄i saku'a'á ñoó:

—iSava'a César vá kúú rey ndu! —kaá r̄a.

¹⁶ Dá n̄i nak̄i'o ñaá Pilato noo ndá'a soldado, ña ná ko'on r̄a chirkaa ñaá rá nd̄ika cruz. Dá n̄i tiin ñaá rá, dá n̄i kee ra ndáka ñaá rá kua'an r̄a.

Di'a n̄i kuu tá n̄i chirkaa ra Jesús nd̄ika cruz, dá n̄i xi'i na

¹⁷ Dá n̄i sa dokó Jesús cruz kua'an na iin x̄ián noo naní Gólgota x̄í'ín to'on hebreo. To'on yó'o kóni kaa lásá din̄i nd̄i. ¹⁸ Ta ñoó n̄i chirkaa ra Jesús nd̄ika cruz. Ta n̄i chirkuai ta'ani ra uu k̄a t̄aa, ta iin iin xoo d̄iín ná

tákuei iin iin ra. Ta me'í iin cruz noo tákaa Jesús. ¹⁹ Dá nī taa Pilato to'on noo iin tabla, ta nī chindá'a iin soldado ña dinī cruz noo tákaa Jesús. Ta kaáan di'a: “Taa yó'o kúú Jesús, ta ñoo Nazaret, ta kúú rá rey noó na ñoo Israel.” ²⁰ Ta kúú kuá'a nda'o na ñoo Israel nī ka'i to'on yó'o, dá chī yati yú'u ñoo vá nī chirkaa ra Jesús. Ta tándaa letra ká'an yú'u hebreo, xí'in yú'u griego, xí'in yú'u latín. ²¹ Dá nī kaa ta duti saku'a'a xí'in Pilato:

—Ná dá'a ni taa ní ña kúú rá rey noó na Israel. Va'a kaan di'a ná taa ní: “Nī kaa taa yó'o ña kúú rá rey noó na Israel.”

²² Dá nī kaa Pilato:

—Ña sa nī taai kían iin íchī vá nī kandooan kooan dión.

²³ Tá nī ndi'i nī chirkaa soldado ñoo Jesús ndika cruz, dá nī sa'anda kuálí rá dá'on ná. Ta nī kee ra ña komi tá'í, dá nī tiin ra iin iin tá'í ñá. Ta nī tiin ta'ani ra kotó nī sa ndixi na ñoo, tído iin da'ón káni ní vá kían, ko ta'ón tukuan. ²⁴ Dá nī ndat'ón tá'an soldado ñoo:

—Ná dá'a ni ndatá yóan, va'a kaan ná kadikí yo suerte, dá ná kande'a ndi ndaa yoo kandoo xí'an —kaá ra.

Dión, dá nī xinkoo noo ká'an tuti iī Ndios, chī di'a kaáan: “Nī naka'anda ra dá'on nī sa ndixii, ta nī sadikí rá suerte xí'in dá'oin.” Ta kī'o dión nī kee soldado ñoo xí'in dá'on ná.

²⁵ Sa'a cruz noo tákaa na ñoo iin naná na, ta iin ta'ani ku'u ló'o naná na, ta iin ta'ani María, ñadi'í Cleofas, ta iin ta'ani María Magdalena.

²⁶ Tá nī xini Jesús naná na xí'in iin ta xionoo xí'in ná, tá'an ra manī cháá ka noo ná, dá nī kaa na xí'in naná na:

—Naná, taa xaan kúú de'ón viti.

²⁷ Dá nī kaa na xí'in ta xionoo xí'in ná ñoo:

—Na xaan kúú nanóon viti —kaá na.

Nda kuu dáá ñoo nī nakuaka va'a ra naná Jesús koo na ve'e ra.

²⁸ Ta sa ná'a vá Jesús ña sa nī xinkoo ndi'i choon vej na, sa'a ñoo nī kaa na di'a, dá nī xinkoo noo ká'an tuti iī Ndios:

—íchī inii!

²⁹ Ta ñoo iin iin kidi nī chití díní ñó'o vino íá. Dá nī sa'an iin taa nī dakéta ni'ini ra iin tá'í dá'on ini vino íá ñoo, dá nī so'oni raan dinī iin yíto naní hisopo. Dá nī chinee raan yú'u Jesús. ³⁰ Tá nī ndi'i nī tu'u na lú'u vino íá ñoo, dá nī kaa na:

—Sa nī kuu va viti.

Tá nī ndi'i nī ka'an na dión, dá nī narkandéi dinī ná, ta kúú nī naki'o na mií ná nī xi'i na.

Di'a nī kuu tá nī dakú'u iin soldado iin kaa dinī yokó yu'ú yika Jesús

³¹ Dá nī sa'an ta né'e choon noó na Israel noo Pilato, dá chī sa kenduu na Israel ña'a kadíni na kuendá pascua, ta ko kóni ra ña karkuei taa ñoo ndika cruz kuu náni'i ndée ná, dá chī mií kuu dáá ñoo kankao víko

pascua. Sa'á ñoó ni sei nda'í ra noo Pilato ña ná konó rá ta'ano di'in taa ñoó, dá ná kuu dánóo ñaá rá ndika cruz. ³² Sa'á ñoó ni sa'an soldado ni sa'ano ra di'in ndi nduú taa tárkuei dáó xí'in Jesús. ³³ Tído tá ni kasandaá ra noo tákaa Jesús, ta kúu ni xini ra ña sa ni xi'i va na, sa'á ñoó ko ní sa'ano ta'on ra di'in na. ³⁴ Tído iin ta soldado ñoó ni dakú'u ra iin kaa dini yokó yu'ú yika ná, ta vití'on ni kankuei ni xí'in takuí. ³⁵ Ta mií na ni xini ña ni kuu dión, noón kúu na xí'o ndaa kuendá sa'a ña yó'o, ta ná'a ná ña kíán ña ndaa, dá kandísa ta'ani ndó ña ká'an na. ³⁶ Dión ni ndo'o Jesús, dá ni xinkoo noo ká'an tuti i Ndios: "O tá'ano ta'on ni iin lásá na." ³⁷ Ta kaá ta'ani tuti i Ndios di'a: "Koni xí'in noo ñayuu na ni ku'u kaa yu'ú yika."

Di'a ni kuu tá ni nduxi Jesús

³⁸ Ni ndi'i, dá ni sa'an José, ta ñoo Arimatea, noo Pilato. Ta kúu rá iin ta kuendá Jesús, tído kándísa de'é va ñaá rá, chi yu'ú ra kée ta né'e choon noo na Israel. Ta ni sei nda'í ra noo Pilato ña ná konó rá ko'on ra naki'in ra yikí koño Jesús. Dá ni sonó Pilato ña kee ra dión. Dá ni sa'an ra ni danóo ra yikí koño na. ³⁹ Ta ni saa ta'ani Nicodemo, tá'an ra ni sa'an ni ndató'on xí'in Jesús iin sakuaá. Ta né'e ra tát'on oko uxí kilo ña támi sá'an ni daká tá'an xí'in mirra xí'in áloe. ⁴⁰ Dá ni chítuú ra yikí koño Jesús xí'in dá'on yadí ni chichi ña'a támi sá'an ñoó, chi ki'o dión kée na Israel xí'in ndidaá na xí'i noo ná, dá dánduxi ñaá ná. ⁴¹ Ta yati noo ni sarkaa na ndika cruz, ñoó kándu'u iin ñó'o noo kaa yitó ku'í. Ta ñoó nákaa iin yái saá noo nduxi ndii. Ta ni iin tó'on ndii ko ñá'a nduxi ñoó. ⁴² Ta ñoó ni dánduxi na Jesús, chi yati va kíán, chi sa kua'an ndi'i va kuu kénduu na ña'a kadíni na kuendá pascua.

Di'a ni kuu tá ni natakí Jesús

20 ¹ Ta kuu mií noo kásá'a sa'a semana, kúu ni kee María Magdalena kua'an yái noo ni nduxi Jesús, ta iin naá cháa i va. Tído tá ni saaan, kúu sa ni kuxoo va yuu ndadí yu'ú yái ñoó. ² Dá ni nandió kooán ni kankonoán kua'an kastó'an xí'in Simón Pedro xí'in iin ka ta xionoo xí'in Jesús, tá'an ra maní cháa ka noo ná. Tá ni saaan, dá ni kaaan xí'in rá:

—Ni naki'in ra yikí koño sato'o yo né'e ra kua'an ra, ta xini ndeí ni chikáa ñaá rá.

³ Dá ni kee Pedro xí'in iin ka ta xionoo xí'in Jesús kua'an ra kande'é rá yái ñoó. ⁴ Ta taxí tá'an ra kua'an ra, tído ni'i cháa ka kua'an iin ka taa ñoó o duú Pedro. Sa'á ñoó dinñó'ó ka mií rá ni saa yú'u yái ñoó. ⁵ Dá ni chinee noo rá ni sa nde'é rá inian. Ta sava'a dá'on ni sa tuú yikí koño na kánóo, tído ko ní ku'u ta'on ra. ⁶ Ni ndi'i, dá ni kasáa Pedro. Dá ni ku'u ra, dá ni xini ra dá'on ni sa tuú na kánóo. ⁷ Tído iin ka dá'on ni sa yi'i dini ná ko kánóo dáó ta'on ña xí'in dá'on ni sa tuú na ñoó. Dá chi iin ka

va xíán nì natuúan kánóoan. ⁸ Nda daá ví, dá nì ku'u taa nì kasáa mií noó ñoó. Tá nì xini ra ndidaá ña yó'o, dá nì kándísa ra. ⁹ Tído kóni iì vá kandaá ini ra to'on ká'an tuti iì Ndios ña miían ndúsa kánian nataki Jesús tein na nì xi'i. ¹⁰ Dá nì nandió kuéi ra nì ndisáa ra noo ndéi dao ka ta xíonoo xí'ín Jesús.

Di'a nì kuu tá nì na'a noo Jesús noo María Magdalena

¹¹ Kúú nì nandió koo María íán ndéi'ì ña yu'ú yái ñoó. Ta tein ndéi'ì ña íán ñoó, dá nì chirnee nooan nì sa nde'án ini yái ñoó. ¹² Ta kúú nì xinian ndéi uu ángel, ta ndíxi na da'ón kuxí kachi. Ta ndéi na noó nì sa nóo yikí koño Jesús. Iin na ió xoo noo nì sa kuu diní ná, ta iin ka na ió xoo noó nì sa kuu sa'a ná. ¹³ Dá nì kaa na xí'ín María:

—Kí'o ló'o, ¿ndí kían ndó'ón ña ndéi'ín?

Dá nì kaaan:

—Sákii, dá chi nì naki'in ra yikí koño sato'ì né'e ra kua'an ra, ta ko ná'a ta'on yu'u ndéi nì chikáa ñaá rá.

¹⁴ Tá nì ndi'ì nì ka'an dión, dá nì nandió kooán nì sa nde'án chí sata, kúú nì xinian íin Jesús, tído ko ní nákonian ña kúú ná Jesús. ¹⁵ Dá nì kaa na xí'án:

—Kí'o ló'o, ¿ndiva'a ndéi'ì yo'ó? ¿Nda yoo nándukón?

Dá nì ka'án María ña kúú rá ta ndaá yitó kuí'í ñoó. Dá nì kaaan xí'ín ná:

—Tatá, tá nì naki'in ní yikí koño nì sa káa yó'o né'e ní kua'an ní, kasto'on ní xí'ín ndéi nì chikáa nían, dá ná ko'ín naki'iin ña.

¹⁶ Dá nì kaa Jesús:

—iMaría!

Ta kúú nì nandió kooán nì sa nde'án noo ná, dá nì kaaan xí'ín ná:

—iRaboni! (To'on yó'o kóni kaa maestro.)

¹⁷ Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Ná dá'a ni kako'ón yu'u, María, dá chi ko ná'a ta'on no'ì noo tatái. Va'a kaaan kua'án kasto'ón xí'ín ñani kuálíí, ta ka'on xí'ín xí ña nanai no'ì noo ió tatái, na kúú ta'ani tatá mií ndó, na kúú Ndios noo yú'u, ta kúú ta'ani na Ndios noo ndo'ó —kaá na.

¹⁸ Dá nì kee María Magdalena ñoó kua'an kasto'án xí'ín ta xíonoo xí'ín Jesús ña nì xini xí'ín nooan Jesús, ta nì nakani ta'anián xí'ín rá sa'a ña'a nì ka'an na xí'án.

Di'a nì kuu tá nì na'a noo Jesús noo ta xíonoo xí'ín ná

¹⁹ Tá nì kuaá kuu noo kásá'a sa'a semana ñoó, ndadí toon yé'é ve'e noo ndéi ta xíonoo xí'ín Jesús, dá chi yu'ú ra oon ni tiin ñaá ta né'e choon noo na Israel. Ta kúú iin kuití vá nì sa kuíin Jesús me'í noo ndéi ra ñoó. Dá nì kaa na:

—Ná koo va'a ini ndo.

²⁰ Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a dión, dá n̄i daná'a n̄a ndá'a ná xí'ín yika ná noo rá. Kúú n̄i kadii nda'o ini ra n̄i xini ra ña n̄i nataki sato'o yo. ²¹ Dá n̄i kaa tuku Jesús:

—Ná koo va'a ini ndo. Táto'on ki'o n̄i tanda'á tatái yu'u veii, ki'o dión ta'ani tanda'á yu'u ndo'ó ko'on ndo kane'e ndó to'in.

²² Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a dión, dá n̄i tuu tachi ná noo ndéi ra, dá n̄i kaa na:

—Natiin ndó Espiritu īi Ndios viti. ²³ Tá ndi ndáa mií n̄a xí'o ká'ano ini ndo sa'á kuachi, ta ki'o ká'ano ta'ani ini Ndios sa'á kuachi na. Ta ndi ndáa mií n̄a ko xí'o ká'ano ini ndo sa'á kuachi, ta ni Ndios o kí'o ká'ano ta'on ini sa'á kuachi na —kaá n̄a.

Ko xiin Tomás kandisa ra ña n̄i nataki Jesús

²⁴ Ta Tomás, tá'an ra ká'an xí'ín ná Dídimó, roón kúú iin taa nákaa tein ndin ux̄i ūu ta xionoo xí'ín Jesús, tído ko ta'on ra ió tá n̄i na'a noo Jesús noo dao ka taa ñoó. ²⁵ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i kaa taa ñoó xí'ín rá:

—iN̄i xini ndu sato'o yo Jesús!

Dá n̄i kaa Tomás:

—Ta ná o kon̄i xí'ín nooí noó n̄i ku'u nduyo ñoó ndá'a ná, ta ná o chí'ii din̄i ndá'í noó n̄i ku'u nduyo ñoó, ta ná o chí'ii ndá'í yika ná noó n̄i tarkue'e ñoó, o kándisa ta'on vei —kaá ra.

²⁶ Tá n̄i ya'a ona kuu, ndéi tuku ta xionoo xí'ín Jesús ini ve'e ñoó, ta ió Tomás xí'ín rá viti. Ta ndadí toon yé'é ndéi ra. Kúú iin kuití vá n̄i sa kuin̄ Jesús me'í noo ndéi ra ñoó, dá n̄i kaa na:

—Ná koo va'a ini ndo.

²⁷ Dá n̄i kaa na xí'ín Tomás:

—Nak̄i, kande'ón ndá'í, ta chi'i din̄i ndá'on noó n̄i ku'u nduyo, ta chi'i ta'ani din̄i ndá'on noó n̄i tarkue'e yikaí. O sa kákuuón iin ta nákani kuách̄i ini, iin taa kandisa kakuuón.

²⁸ Dá n̄i kaa Tomás xí'ín ná:

—Miían ndaa kuiti mií ní kúú sato'o yu'u, ta mií ní kúú Ndios yu'u.

²⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa'á ña n̄i xini xí'ín nooon yu'u, sa'á ñoó n̄i kandísón, Tomás. Tído ndiká'an ví n̄a kándisa va'ará ko ní xiní n̄a yu'u.

Ká'an Juan ndiva'a n̄i taa na tuti yó'o

³⁰ Kua'á ka ví ña'a ná'ano n̄i kee Jesús noó ta xionoo xí'ín ná, tído ko ní taa ndi'i ta'on yu'an noo tuti yó'o. ³¹ Tído to'on yó'o kían n̄i taai, dá kandisa ndó ña Jesús kúú Cristo, na dákaiki ñaá, ta kandisa ndó ña mií ná kúú de'e Ndios. Ta tá ná kandeé iní ndo ná, dá kían koni ndo kataki chí'í ndó sa'a mií ná.

Di'a n̄i kuu tá n̄i na'a noo tuku Jesús noó us̄a t̄a xionoo x̄i'ín ná

21 ¹ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i na'a noo tuku Jesús noó t̄a xionoo x̄i'ín ná noo kúu yu'ú taño'o naní Tiberias. Ta di'a n̄i kuu: ² Ta né'e tá'an īi vá Simón Pedro x̄i'ín Tomás, t̄a ká'an x̄i'ín ná Dídimó, x̄i'ín Natanael, t̄a ñoo Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a, x̄i'ín ndi nduú de'e Zebedeo, x̄i'ín uu k̄a t̄a xionoo x̄i'ín Jesús. ³ Dá n̄i kaa Simón Pedro x̄i'ín dao k̄a t̄a ñoó:

—Ko'ín tiin tiyaká viti.

Dá n̄i kaa dao k̄a t̄a ñoó:

—Ko'on ta'ani ndu'u x̄i'ón.

Dá n̄i kee ra kua'an ra. Dá n̄i sāa ra n̄i kaa ra ini iin barco, tído sākuaá dáá ñoó ni iin tó'ón tiyaká k̄o ní t̄in ra. ⁴ Tá sā kua'an tuu noo vá, ta kúu sā yu'ú taño'o ñoó vá iin Jesús, tído k̄o ní nákoní ta'on ñaá t̄a xionoo x̄i'ín ná. ⁵ Dá n̄i kaa na x̄i'ín rá:

—De'e kuálí, ía sā n̄i tiin ndó tiyaká kei ndo?

Dá n̄i kaa ra:

—iKoó!

⁶ Dá n̄i kaa na x̄i'ín rá:

—Chikaa ndo ñóno xān chí xoo kuá'a di'a barco ndo, dá tiin ndó tiyaká —kaá na.

Tá n̄i kee ra dión, ta kúu kua'á nda'o tiyaká n̄i tiin ra, sa'á ñoó k̄o kándeé ta'on ra taó rá ñóno rá. ⁷ Dá n̄i kaa t̄a maní cháá k̄a noo Jesús x̄i'ín Pedro:

—iSato'o va yó kúu na káa!

Tá n̄i kandāa ini Simón Pedro ña kúu ná Jesús, dá n̄i nakui'ino ra dá'on rá, dá chí sā n̄i taó vá ráan. Dá n̄i ndao ra n̄i keta ra kua'an ra ini takuií. ⁸ Ta n̄i kandoo kueé dao k̄a t̄a ñoó vēi ra x̄i'ín barco. Ta ñó'o ra ñóno noo ñó'o tiyaká ñoó vēi ra, ta kíán táto'on iin ciento metro nda noo kúu yu'ú ño'ó íchí. ⁹ Tá n̄i kankuei ra ini barco ñoó, kúu n̄i xini ra sā ndío va ñó'o t̄ikeí, ta kánoo iin tiyaká chó'o rí, ta sā ió ta'ani pan.

¹⁰ Dá n̄i kaa Jesús x̄i'ín rá:

—Tei ndó dao k̄a tiyaká duú n̄i tiin ndó xān —kaá na.

¹¹ Dá n̄i kaa Pedro ini barco, dá n̄i ditá rá ñóno ñoó nda noño'o íchí, ta n̄i chitíán ñó'o tiyaká ná'ano, ta kúu rí iin ciento uu diko ux̄i on̄i. Ta va'ará kua'á nda'o n̄i sā kuu rí, tído k̄o ní ndata ta'on ñóno ñoó. ¹² Dá n̄i kaa Jesús x̄i'ín t̄a ñoó:

—Nakíi ndo kadini ndo.

Dá n̄i sāa ra, tído ni iin tó'ón rá k̄o ní dándaa ndato'ón ndá yoo kúu ná, dá chí sā ná'á vá rá ña sato'o yo Jesús kúu ná. ¹³ Dá n̄i tiin Jesús pan ñoó, dá n̄i xi'o naan noo rá, ta n̄i xi'o ta'ani na tiyaká n̄i cho'o ñoó noo rá. ¹⁴ Ta viti xino on̄i ta'ándá ná'a noo Jesús mií ná noó t̄a xionoo x̄i'ín ná nda kuu n̄i nataki na tein na n̄i xi'i.

Ká'an Jesús xí'in Pedro ña ná kandaka ra ñayuu na táto'on kée iin ta ndáka léko

¹⁵ Tá ni ndi'i ni sadini ra, dá ni kaa Jesús xí'in Simón Pedro:
—Simón, de'e Jonás, ¿á kóni cháa ka yo'ó yu'u o duú dao ka taa xaan?
Dá ni kaa ra:

—Jaan, ná'á vá mií ní ña kóni ñaái, tata.

Dá ni kaa Jesús:

—Koo inon kandakón ñayuu táto'on ki'o kée iin ra ndáka léko.

¹⁶ Dá ni nandió koo tuku na ni ndato'ón ñaá ná ta'ándá kúu uu:

—Simón, de'e Jonás, ¿á miían ndaa kónon yu'u?

Dá ni kaa Pedro:

—Jaan, ná'á vá mií ní ña kóni ñaái, tata.

Dá ni kaa na:

—Koo inon kandaka va'ón ñayuu.

¹⁷ Dá ni ndato'ón tuku ñaá ná ta'ándá kúu oni:

—Simón, de'e Jonás, ¿á miían ndaa kóni yo'ó yu'u?

Ta kúu nda'í va ni kuu ini Simón Pedro, dá chi oni ta'ándá ni nandió koo na ni ndato'ón ñaá ná: “¿Á kóni yo'ó yu'u?” Dá ni kaa ra:

—Sato'i, ndidaá tá'an va ña'a ná'á mií ní, sa'á ñoó ná'á vá ní ña kóni yu'u mií ní.

Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Koo inon kandaka va'ón ñayuu, tá dáá. ¹⁸ Miían ndaa ná ka'in xí'ón ña tá ni sa kuuón iin ta ló'o, sa nakui'inón mií vóon dá'amón, ta sa xionooón noo ká'an miíón. Tído tá ná kusá'ánón, dá kían ndá ná dákaa voon ndá'on, ta nda iin ka va ñayuu dáku'i'ino yo'ó do'onó, ta katiin ndaa ra yo'ó ko'on noo ko ká'on ko'on.

¹⁹ Díón ni ka'an na sa'á ndí kían ndo'o Pedro kuu ra, dá natiin Ndios ñañó'ó. Dá ni kaa ta'ani na:

—Koo inon kandikón yu'u.

Ká'an Jesús sa'á taa kú'u ini na sa'a

²⁰ Dá ni nandió koo Pedro ni sa nde'é rá chí sata, dá ni xini ra tákaa ñaá ta maní cháa ka noo Jesús vei ra. Ta taa yó'o kúu ra ni sa io díin Jesús noo ni sadini na sakuaá dáá ñóó, ta mií rá ni ndato'ón ñaá: “¿Ndá yoo kúu ra naki'o ñaá noo ndá'a taa xiní u'u ñaá?” ²¹ Dá tá ni xini ñaá Pedro, dá ni kaa ra xí'in Jesús:

—Sato'i, ¿ndí kían ndo'o taa káa?

²² Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Tá kóni yu'u ña koo ij vá taa káa nda ná kasandaá kuu nandió kooi kasaaj ñayuu yó'o, ¿ndiva'a sa'ání yo'ó miíón? Dá ri yo'ó koo inon kandikón yu'u.

²³ Ta sa'á ña ñi ka'an na dión, sa'á ñoó ñi kasá'á dao ka na kúú kuendá Jesús ká'an na ña o kuú ta'on taa yó'o. Tído ko ní ká'an Jesús ña o kuú ra, ñi kaa na ña tá kóni na ña koo ií vá taa ñoó nda ná kasandaá kuú nandió koo na kasaa na ñayuú yó'o: “¿Ndiva'a sa'ání yo'ó miíón?” ²⁴ Ta taa ká'an Jesús sa'a yó'o kúú yu'u, ta xionoo xí'ín ná, ta xí'oi kuendá sa'a ndidaá ña yó'o, ta ñi taai ña. Ta ná'á yó ña kuendá xí'oi sa'án kíán ña ndaa. ²⁵ Ta ió kuá'á ka ví ña'a ñi kee Jesús. Sa'á ñoó tá ní táai iin rá iian, taó kuendá yu'u ña o keta ta'on ñayuú yó'o kaño'o libro nákani sa'a ndidaá ña ñi kee na. Dión ná koo.